Budapest, 1902. Hetedik évfolyam. 322. szám. Vasárnap, november 23.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Cordelia.

BUDAPEST KÖNYVTÁRA

Budapest, november 22.

(v.) Mit tagadnók: romlik bizony a közösség amodaát is, itt minálunk is. Ausztriában régebb idő óta és erősebben, Magyarországon csak egy idő óta és kevésbé rohamosan. Nyugodtabb viszonyok közt érdemes volna megvizsgálni, vajjon az immár nálunk is jelentkező romlás nem egyszerü reflexhatása-e az Ausztria államéletét roncsoló s immár a közösségre is átragadt züllésnek. De ilyes szemlélődésre nem nagyon invitál a jelen pillanat lázas állapota. Ma hát inkább a baj mértékével, mint eredetével kell foglalkoznunk. Annyival is inkább, mert ez is elég érdekes nekünk s elég tanulságos másoknak.

Hogyan állunk hát a mérték dolgában? Szerencsére, nem egyformán. Odaát a romlás egyetemes és gyökeres. Minálunk csak elszigetelt jelenségekben, csak elvétve és csak a felszinen mutatkozik. Ausztriában immár nemcsak a monárkia lett elhanyagolható mennyiséggé, hanem maga Ausztria is. Német és szláv, különféle irányban bár, de egyazon negáció ösvényén halad. Tizenkilenc az egyik, egy hiján husz a másik. Mindakettő a maga nemzetiségét akarja érvényesiteni, habár belepusztulna a monárkia és darabokra hullna Auszria. Prágában a pecegödör nedvével kenegetik be a kétfejü sast; Bécsben *Heil Hohenzollern* üvöltésbe tör ki s a Burg udvarán buzavirággal tüntet a németség forradalma. S ez igy megy évek óta. Valóságos labdarugás az osztrák politika. A lapda szerepét a duálizmus és az osztrák államesszme játszsza. S hol a szláv rugja oda a németnek, hol a német a szlávnak. Szegény labda, nagyokat zuhan a földre s meglátszik rajta a német és a szláv lábnak sáros nyoma. Ehhez képest igazán csekélység az a romlás, mely nálunk tapasztalható. Nálunk még a legszélsőbb ellenzék is nem a duálizmust bántja, nem a monárkia létalapját ostromolja, csak temperámentuma és szeszélye szerint hol tüzesebben, hol inkább keserüen követeli azt, amit a nemzet igazának tekint. Az osztrák császárt is csak néha bántják nálunk, a magyar királyt pedig soha. Aki a magyar parlamentben egy idegen uralkodót merne éltetni, azt a legkurucabb vérü ellenzékiek is kirugdalnák onnét. S ha a magyar képviselőházban tüntetnek, legfeljebb a magyar nemzet Himnuszára gyujtanak rá, amelynek dallamában a hazaszeretet a királyhüséggel olvad össze. Hát itt nálunk senki nem vergál kifelé. Magyarországon még az ellenzék sem akarja a másét, csak a magunkét nem hagyja. Magyar akar itt lenni mindenki, a dinasztiát alkotmányosan megillető szent koronának uralma alatt. S ha felfortyan itt-ott az ellenzék, ha szilajabb vérrel ront neki egynek s másnak, de a király és a haza elválhatatlan kapcsolata ellen tudatosan nem vét soha.

És furcsa mégis, hogy azt a romlást, amely Ausztriában állandó is, egyetemes is, gyökeres is, a dinasztia mintha fel sem venné, holott a nálunk csak elvétve és elszigetelten felmerülő kedvezőtlen tüneteket legott általánositják. Ha Prágában egy osztrák császár szobrának nyakára kötelet raknak, ezt csak nehány cseh siheder tette. Ellenben, ha nálunk ötven diák az utcán terem s a Kossuth-nótát énekli, rebellis az egész magyar nemzet. Ha az osztrák parlamentben a Hohenzollerneket éltetik s a Burg udvarán a *Wacht am Rhein*t bömbölik, ez csupán néhány krakéler idétlenkedése. Ellenben, ha nálunk kissé élesebb hangon a parlamentnek a véderőhöz való viszonyát feszegetik, tüstént kész a vád, hogy az uralkodóház ellen forradalmat szít az egész magyar nemzet. Odaát az általános romlást mulékony tünetnek nézik. Nálunk a kivételt szabálylyá, az apró frikciót zendüléssé tágitják. Ennek az elmaradhatatlan hatása aztán az, hogy az osztrák pártütés elbizakodottsága nőttön-nő, itt pedig folyton gyarapszik a keserüség.

Ezt a romlást eddig mindenféle kuruzslással próbálták orvosolni. A tüneteket akarták elfojtani, nem a bajt. A betegség persze ravaszabb volt a kuruzslóknál. Ha elszoritották eminnen, hát kifakadt amott. A seb nem hegedt be, csak költözködött. Hát próbálkozzanak meg valahára a komoly gyógyitással. Bizalmatlankodjanak azokkal szemben, akik csakugyan megbizhatatlanok. És bizzanak meg azokban, akik csakugyan megbizhatók. Büntessék a lelketlen pártütőket Ausztriában; ez talán eszükre tériti őket s ha nem, hát induljon meg ellenük a küzdelem. És jutalmazzák meg ennek a királyához váltig hü s a monárkia minden igényét lojálisul kiszolgáló magyar nemzetnek a tántorithatatlan ragaszkodását. Ne pályázzanak azoknak a szeretetére, akiknek a szivét idegen ideálok foglalták le. S a magyar nép bizó szeretetéért ne bántó gyanakvással, hanem szerető bizalommal fizessenek. Lám ez a nemzet nem szít kifelé; itt akar élni-halni; a monárkia határain tul nincs, akit mi vonzhatnánk s aki minket vonzhatna, hiszen testvértelen ága vagyunk nemünknek. Királyunk koronájával összeforrtnak tudjuk és érezzük nemzetünk nagyságát és szabadságát. Hogy teljes legyen az összhang az uralkodóház és a nemzet közt, ahhoz csak egy kell: hogy megértsenek és ismerjenek bennünket. Ha egy világóceán hömpölyögne közöttünk, talán fáradságos volna rájuk nézve a magyar

TÁRCA

Egy öreg ur naplójából.

Alkonyi órák, levelek szállnak...
Ez a halála fénynek, virágnak.

Elülök lassan csendes félhomályba'...
Nem kell a lámpa.
Elég nekem a csöppnyi kályhafény,
Mely ott kószál a képek üvegén,
Míg elmereng a lelkem messze szállva,
Mult emlékek sejtelmes távolába.
... Mi voltam akkor, és mi lettem én?

Szomorú sors, ha tovaszáll az élet,
És koszorúd letépve, téged
Itten felejt árván, virágtalan.
Nincs kedvesed és nincsen egy barátod,
Nincs gyermeked, ki néma árvaságod
Megosztaná kacajjal hangosan.

Óh, mert mikor a láng bennünk kiégett
S elszállt sugára téli tájra tévedt,
Mily boldogító fénynyel van tele
Egy idegen tűzhelynek melege.

Enyém a múlt?
Minden, mi megmaradt nekem
Nehány fakult, elfonnyadt, dísztelen
Virág s levél... Régesrég elvirúlt.

Ki irta néked azt a levelet,
Kinek virágát tetted sírva félre?
Ki simogatta lágyan meg fejed,
Kinek leheltél csókot kis kezére?

Akkor még éjfélszinü fürteid
Ki zilálta játszva, enyelgve össze,
Az ifju kornak édes perceit
Napsugaras, szent álmokba fürösztve?

Akárki volt; legyen örökre áldott,
Soha ne érje baj, se bánat őt,
Óh, csak szeretni tudja a világot,
És teljesüljön mind, mit álma szőtt,
Legyen belőle kedves öregasszony,
Kinek kertjében késő rózsa nyit
S keltse föl benne a napfényes alkony
Az ifju mámor forró csókjait.

Pásztor Árpád.

Az elöörsök.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Molnár Ferenc.*

(Érisük meg jól. A két elöörs: két nagybácsi. Az egyik a völegény nagybácsija, a másik a menyasszonyé. A kettő a két család megbizásából találkozik délután a Korona-kávéházban. Érisük meg jól: mind a kettő a hozomány ügyében fáradozik. Az esküvő holnapra van kitüzve s igy illő, hogy az anyagi kérdést még a mai nap folyamán elintézzék.)

Az egyik nagybácsi: Nagyon örvendek, hogy van szerencsém. Az utcán már többször láttam önt...

A másik: Én meg önt a vendéglőben. Nem vacsorázott a mult kedden a Drechslerben?

Az egyik: De igen. Milyen jól emlékszik.

A másik: Ugy-e mondtam. Na de hát térjünk a tárgyra. Azt hiszem, nem lesz sok beszéd, hiszen gavallér emberrel állok szemközt.

Az egyik: Hamar meg fogunk egyezni. Hiszen, hogy ugy mondjam, már minden rendben is van. A család huszezer forintot igért és unokacsém...

A másik: Bocsánat, a család először is csak tizenötezret igért.

Az egyik: Engedelmet... (*levél után kotorász*).

A másik: Tudom, tudom... azt a levelet akarja mutatni. Nahát azt a menyasszony apja egy elhamarkodott pillanatában irta, de szóval csak tizenötezret mondott és azt is tavaly.

Az egyik: Tavaly? Hát az nem mindegy?

A másik: Már hogy volna mindegy? Tavaly óta az üzleti viszonyok Pesten annyira megromlottak...

Az egyik: Na már bocsánat, ha valaha javult az üzleti helyzet Pesten, hát tavalyról az idénre javult. Nézzen körül az országban. Micsoda termés! Micsoda hihetetlenül gazdag termés!

A másik: Papirtermés. Papirbuza.

Az egyik: Dehogy, kérem. Aranybuza! Ön mondom magának, hogy aranybuza! A végtelen sikságok rónáin... izé... az aranykalászok... izé... csak ugy fetrengenek!

A másik: Milyen költőiesen beszél. Talán percentet kap?

Az egyik: Na már megbocsásson, rám mindent mondhat, de százalékkal nem hagyom megyanusitani magamat.

A másik: Nekem ne szónokoljon. A termés nagyon gyönge volt. Az ország küzd a nyomorral. Nincs pénz. A börze étherinjekciókat kap.

Az egyik: Hát jó. Még ha igy is van, tisz-

nemzet megismerése és megértése. De egy keskeny palló áthozza őket a Lajtán s ha egyszer itt vannak, be könnyen tudnának olvasni veséinkben és sziveinkben. Hiszen a magyar nemzet nem olyan konokul rejtelmes természetü, mint a szláv, sem olyan absztrakt homályosságu, mint a német. Amit mi érzünk, azt kimondjuk magyarán; amit gondolunk, azzal bujkálni nem szoktunk. És oly könnyü minket kielégiteni. Ami a másé, azt magunknak nem kivánjuk; s ami a mienk, azzal nem kifelé vonzódunk, hanem felajánljuk hazánknak és királyunknak. Ausztria süppedékes talajáról mért nem költözködik át a fejedelmi ház bizalma és a monárkia sulypontja a magyar állam évezredes alapjára, amelyen minden megzavart egyensuly helyreállhatna, minden erőhanyatlás megszünhetne és minden hatalmi konszolidáció megindulhatna?

A magyar nemzet türelemmel és aggódással viseli tovább a Cordelia szerepét. Hallgat, szenved és szeret. És szorongó szivvel nézi Lear királyt, amint vakon bizik a hideg, gőgös, számító Gonerilban. És tudja Cordelia, hogy el fog következni az ő ideje, az ő szomoru elégtételének napja, amikor karjai közé támolyog a keservesen csalatkozott agg apa. És erre a napra tartogatja gyöngéd vigasztalásait, istápoló szeretetét, feljajduló örömének s ujongó bánatának könnyeit. De vajjon be kell-e okvetetlenül várni azt a napot? Végig kell-e szenvednie a rideg hálátlanság gyötrelmeit s a szörnyu csalódás tragikumát az öreg Lear királynak? Kifosztva lelke minden kincsétől, ősz fürtökkel, árván kell-e ama gyermekének karjába borulnia, aki igazán szerette s akinek egyetlen büne az volt, hogy mikor a dédelgetett kedvencek hizelkedésével versenyezni nem tudott, magába fojtva tuláradó gyengédségét, áhitattal hallgatott?

Nem volna-e jobb megelőzni a végzetet, mint utólag megkérleini?

A Nessi-ügy.

Budapest, november 22.

Egy szelidebb és egy haragosabb szélbali beszéd közé ékelve kaptuk a mai ülés legérdekesebb momentumát: *Hodossy* Imre felszólalását. A kiváló jogásznak ma olyan szituációban kellett helyét megállnia, mely neki legalább is szokatlan. Ő, aki mindenkor általános figyelemnek középpontja, ma erősen ellenséges áramlatot volt kénytelen előbb legyőzni s csak akkor fejthette ki a maga megszokott készségével, hogy milyen tévedésben bolyong a szélsőbal, mikor egy — okkal vagy ok nélkül — gyülöletes dalnak küldözése okáért a mentelmi jogot rántja elő. Hodossy Imre széles alapon bizonyitotta be, hogy a szélsőbal célja s a szélsőbal manövere egyáltalán nem födi egymást. Mert lehet a Gotterhalte ellen küzdeni, de nem a mentelmi jog kapcsán s lehet a mentelmi jog esetleges kiterjesztéséről is beszélni, de ahhoz viszont a Gotterhaltének nincs köze. Igy, ahogy a szélsőbal ma keveri össze a kérdést, csak zavarosabbá lehet a helyzet, meddővé minden törekvés.

Tiszta és világos volt a kiváló jogász fejtegetése, de a szélsőbalnak természetesen nem tetszett s az a bizonyos ifjuság, mely mostanában vezényszóra nem hallgatva, saját felelősségére csinálja a mű-botrányokat, ma is csinosan működött. De azért lárma és műfelháborodás nem ronthatták le azt a komoly hatást, melylyel Hodossy beszéde a többségre volt.

Hodossy előtt *Reich* Aladár, utána *Barabás* Béla beszélt. Zajosabb hatása a Barabás paprikás beszédének volt, ami nagyon érthető, ha meggondoljuk, hogy a nagyváradi képviselő egy elnöki rendreutasitás után fogadalmat tett a Ház szine előtt, hogy ő és elvtársai mindig tüntetni fognak a Gotterhalte ellen. Igaz, hogy ezzel a nyilvános fogadalommal megelőzte még a régi Házban Rátkay László, de bis repetita is placent. Sőt az ismételt fogadalom még jobban tetszett. Egyébként Barabás Béla a kisebbségi különvélemény helyébe uj határozati javaslatot terjesztett be, melyet ő aranyhidnak nevezett, de ez a hid alighanem rokonságban van az eskütérivel, mert nem igen fognak egyhamar rálépni.

Hétfőn *Beöthy* Ákos fog beszélni.

———

A képviselőház ülése november 22-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Plósz* Sándor, *Darányi* Ignác, *Cseh* Ervin.

(Nessi Pál ügye.)

Reich Aladár higgadtan óhajtja tárgyalni a kérdést. Az előadó helytelenül indokolja a többség véleményét azzal, hogy fegyelmi ügyről van szó. A katonaságnál más a különbség a fegyelmi s a büntető eljárás között, mint a polgári életben. A mentelmi jognak a törvényhozónak nemcsak a testi hanem a lelki épségét is meg kell védeni, sőt az utóbbit még inkább, mert hiszen a konkrét esetek is inkább ezekről szólnak. A Nessi-ügyben sulyosbitó körülmény az, hogy a katonai hatóság intézett támadást a mentelmi jog ellen. Nessi mint képviselő ment Kolozsvárra s egy hatóság inditott meg ellene eljárást.

Báró **Fejérváry** Géza honvédelmi miniszter: Nem hatóság, hanem bajtársak!

Reich Aladár: Akkor mit ér nekünk az abszolut és relativ mentelmi jog.

Báró **Fejérváry** Géza: Én nem is beszéltem róla. (Derültség.)

Reich Aladár: Ne higyje a honvédelmi miniszter, hogy a Gotterhalte ellen nem tüntetnek. Legutóbb a Balaton egyik fürdőjében több tiszt Szent István ünnepén a Gotterhaltet huzatta. Erre egy másik öttagu társaság — közöttük két képviselő és tartalékos tiszt a Himnuszt énekelte oly harsányan, hogy a Gotterhaltet félbehagyták. Miért nem inditották meg ezek ellen a becsületügyi eljárást?

Báró **Fejérváry** Géza: Mert Kolozsvárott hivatalos volt a zene. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Reich Aladár a különvéleményt fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Hodossy Imre T. Ház!

Leszkay Gyula: Minden rossz ügynek védelme a nemzeti pártból kerül ki!

Hodossy Imre: Nem hallottam, mit mondott a t. képviselő ur!

Leszkay Gyula: Minden rossz ügyet a nemzeti párt véd! Például a kvótaemelés, meg a Hentzi-ügy!

Hodossy Imre: Hát bizonyitsa be a t. képviselő ur, hogy rossz. En azon törekszem, hogy bebizonyitsam, hogy az az inditvány, amelyet a bizottság többsége terjesztett elő, igenis helyes. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Ellentmondások a szélsőbaloldalon.)

Barabás Béla: Ezelőtt tiz évvel ezt nem mondotta volna igy! (Zaj.)

Hodossy Imre! Azon megjegyzést, hogy én nem tudom, hány évvel ezelőtt ezt nem mondtam volna igy, ezennel visszautasitottam. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Harminchárom éve vagyok tagja ennek a Háznak, voltam bár a kormánypárt padjain, akár az ellenzék padjain, én mindig egytormán beszéltem, sohasem néztem azt, hogy mi tetszik a kormánynak . . . sohasem hederitettem sem fenyegetésére, sem csábjaira. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Ilyen is volt?) de azt sem néztem, hogy mi tetszik vagy nem tetszik az én polgártársaimnak. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Csak saját lelkiismeretem vezetett. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polczner Jenő: A kvótáról beszéljen. (Zaj.)

Hodossy Imre: A kvótáról én, mióta képviselő vagyok, soha sehol egyetlen egy szót, nyilatkozatot nem tettem és igy engem ezért sem önök, sem más kérdőre nem vonhat. (Zajos helyeslés jobbfelől.) Engem ilyen közbeszólásokkal senki megfélemliteni nem fog, előttem az, hogy engem hurrogatnak, vagy lármáznak, egészen közönyös. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Tagadhatatlan az, hogy a mi hadseregünk intézményei még a mai napig sincsenek kivetkőztetve bizonyos osztrák jellegéből. (Zaj.) Tagadhatatlan, hogy még sok oly intézmény van a mi hadseregünkben, mely a magyar nemzet érzelmeivel ellenkezik.

Bartha Ferenc: Tetézik a Gotterhalte-val!

Hodossy Imre: Az is hozzátartozik és tagadhatatlan az is, hogy ezen intézmények miatt a teljes összhang a magyar nemzet érzelmei és a hadsereg közt nem tud helyreállni, nagy kárára ugy a nemzetnek, mint a hadseregnek is. Csak ezen összhang hiányának tulajdonitható az, hogy ez az incidens fölmerül és azok, akik ezt okozták, nagy felelősséget vontak magukra azáltal, hogy azt az összhangot a

---

tességes ember megtartja, amit igér. A család huszezer forintot igért.

A másik: A család nem tudja, hogy mit beszél. Nálam van az intézkedés.

Az egyik: Husz ezer. Mért nem mondja mindjárt, hogy ezerhusz forintot igértek?

A másik: Nekem nem fog froclirozással imponálni. Phő! Nekem van ebben gyakorlatom. En az öcsémnek már a negyedik lányát adom férjhez. En már három ilyen pasassal tárgyaltam, mint maga!

Az egyik: Na, na, na. Csak nem kell mindjárt fisz-durban beszélni. En se vagyok az utolsó birtokügynök ebben a tolvaj városban.

A másik: Kapnak tizezer forintot és már ne beszéljen egy szót se. Irja ezt alá és pont. Pincér, fizetni!

Az egyik: Mi vagyok én?

A másik: Nem irja alá?

Az egyik: Mi vagyok én?

A másik: A család nem adhat többet. És ha adhatna, se adna. A fiu szerelmes, és ha maga sokat beszél, csinálok én ebből egy olyan szerelmi házasságot, hogy maga sirva megy haza.

Az egyik: Az unokaöcsém nem is szerelmes. Az unokaöcsém azért nősül, hogy ranzsirozza magát és szolid életet éljen.

A másik: A maga unokaöcsese egész éjjel a kávéházakban tántorog.

Az egyik: Na, na, na. Csak egy kicsit csöndesebben, mert ha én egyszer elkezdek karakterizálni . . . A menyasszony se olyan finom nő.

A másik: Mit? Mit mondott a menyasszonyról? A menyasszonyt merte öcsárolni? Uram, én egy nő képviseletében vagyok itt és . . .

Az egyik: Ugyan ne ugráljon kérem. Amért maga lovagiasabb szinezettel ül itt, én egy koronát se fogok engedni. Velem még párbajozni is lehet, de olyat még senki se hallott, hogy én valaha egy hatost is leengedtem volna.

A másik: Tizezer. Pincér, fizetni!

Az egyik: Mi vagyok én?!

A másik: Jó, jó. A maga unokaöcsese olyan szerelmes, mint egy . . . egy . . . tudom is én. Két év óta stejgol a lány után.

Az egyik: Micsoda kifejezéseket használ maga a saját unokahugával szemben? Micsoda komisz hang ez?

A másik: Ne szóljon, mert mindjárt nevetek. Még maga védi? Ha olyan nagyszerü lány, hát vegyék el ingyen!

Az egyik: Nem veszszük. Mik vagyunk mi? Tizenötezer.

A másik: Micsoda? Engedett? Ez már beszéd. Látom, hogy tényleg gavallérokkal van dolgom.

Az egyik: Pardón. Nem engedtem. Csak ne hizelegjen. En nem vagyok gavallér. Sohse akartam az lenni. A Károlyi Pista, az egy gavallér. En, az megint más. Nem is beszélek többet. Huszezer forint.

A másik: Huszezer zuhanás a maga szegény fejére. Nem ioptuk mi a pénzt.

Az egyik: Mit mondott?

A másik: Jó, jó, most össze akar veszni velem. Ezt is ismerem. Ha összevesz velem, majd küldenek holnap egy másik ilyet, mint maga. Annak is igérnek a kicsikart összegből egy percentet, az is lármázni fog és én annak is befütyülök, mert én vagyok fölül, tudja? Maguk a szerelmesek. Mi csak — hagyjuk magunkat.

Az egyik: Hát mi lesz? Az ilyen beszéddel semmire se megyünk. Adjanak ide tizenhároméz pengőt és rendben van. Már csak azért is, hogy mi ketten össze ne veszszünk. Holnap rokonokká leszünk, és már az esküvőn haragban legyünk egymással?

A másik: Azzal én már leszámoltam. En az öcsémnek három lányát képviseltem már igy és mind a háromnak a nagybátyjával haragban vagyok. Már az esküvőn nem is köszöntünk egymásnak. Bánom is én! Az ilyen pasasokkal megismerkedem, egy napra. Magát se ismertem azelőtt, bánom is én, ha akár soha többet nem látom.

Az egyik: Tizenkétezer.

A másik: Nem szégyelli magát? Ki akarja fosztani ezeket a szegény embereket? Hát nincs magának lelke? Maga . . . maga nyuzó! Maga . . . maga kőszivü ember és fiai!

Az egyik: Pfuj.

A másik: Tizenegyezret kapnak, jó, de többet ne kerüljön a szemem elé.

Az egyik: Ha nem egyezem bele, ugy vigyázzon, hogy visszamegy a parti és a menyasszony buskomor lesz!

A másik: Erre is be vagyunk rendezve. Tudja, csak lélektannal ne jöjjön nekem. Tizenegyezerötszáz.

Az egyik: Rendben van, csapja meg a mennykő. (*Aláirja.*)

A másik: Tudja csak azért, hogy szabaduljak és ne kelljen a maga arcát látnom.

Az egyik: Ha holnap az esküvőn szólni mer hozzám, egy laposat ütök arra a kopasz fejére.

A másik (*köszönés nélkül távozik*).

———

MOLL SEIDLITZ POR
feülmulhatatlan **háziszer** mindama **gyomorbajoknál**, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszertárakban **MOLL** készitménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ÉS SO
Legjobb fájdalomcsillapitó bedörzsölés, csuz, köszvény és egyébb meghülési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. **MOLL** készitmény kérendő.

nemzet és a hadsereg között még inkább megzavarták. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De az összhang ezen hiányának tulajdonitandó az is, hogy az a kérdés itt nem a kellő elfogulatlansággal, hanem egyoldalulag tárgyaltatik és oly szenvedélyességgel, (Zaj a szélsőbaloldalon.) amely semmi eldöntendő ügynek javára nem válik. A Gotterhaltét akarjuk a hadseregből Magyarországon eltávolitani és erre eszközül a mentelmi jog intézménvét akarjuk felhasználni. (Zajos ellenmondások a szélsőbaloldalon.) Ugy jelentették be ide az ügyet, hogy Nessi Pál képviselő urnak mentelmi joga lett megsértve; azért, mivel Nessi Pálnak a katonai hatóság a becsületügyi bizottság elé állitását a képviselőház nem engedélyezte s a nélkül, hogy ez az engedély megadatott volna, oda megidéztetett. Az állittatott, hogy fennálló mentelmi jogunk szerint köteles lett volna a becsületügyi bizottság az engedélyt a képviselőháztól kikérni. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Kétségtelen.) Az 1790-ik évi országgyülésen történt az az eset, hogy a Grében-ezrednek több tisztje az országgyüléshez kérvényt nyujtott be, amelyben panaszt tettek több oly intézkedés ellen, amely csakugyan a magyar nemzetre nézve sérelmes volt: hogy a magyar ezredekbe osztrák tiszteket vezényeltek és megforditva a magyar tiszteket az osztrák ezredekbe. A Grében-ezrednek ezen tisztjei közt, akik ezen panaszt és kérvényt az országgyüléshez benyujtották, ott volt gróf Festetich György, a felsőház tagja is, a kire tehát az immunitás ennélfogva kiterjedt; de a rendek abból a szempontból indultak ki, hogy az 1725. évnek egyik törvénye szerint a mentelmi jog kiterjed nemcsak a képviselőkre és a felsőház tagjaira, tehát nemcsak az országgyülés tagjaira, hanem azokra is, akik peticióval járulnak az országgyülés elé: azoknak sem szabad, hogy valami sérelme történjék azért, amit peticiójukban kérnek az országgyüléstől. A rendek tehát védelmük alá vették ugy gróf Festetichet, a felsőház tagját, valamint azokat az összes tiszteket is akik e részben felléptek és peticiót nyujtottak be. Abban a feliratban, amelyet ez ügyben a királyhoz intéztek, elmondják, hogy ugy értesültek, hogy ezeket a tiszteket eme peticióért vetették fogságba. Ha ez igaz, ez sértené a mentelmi jogot és kérik, hogy akkor őket bocsássák szabadon; de hogy ezt csak azon esetre kérik, ha valóban ezért lettek büntetve, „mert ha csak vétséget követtek el, akkor érettük közbelépni s ez által a katonai fegyelmet, amelytől az állam üdve függ, bármily tettünkkel lázitani nem akarjuk.“ Ezt az 1790-iki országgyülés rendi táblája a királyhoz intézett feliratában mondta. (Egy hang a szélsőbaloldalon: De ezek nem tartalékos tisztek voltak.) Nem, tényleges tisztek és mondta olyanokról, akik nem is voltak a képviselőház tagjai, hanem akikre az immunitást kiterjeszteni követelte azért, mert ők az országgyüléshez járultak peticióval. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Azok tényleges tisztek voltak.) Igen, tényleges tisztek.

Olay Lajos: Akkor semmi közünk a tényleges tisztekhez! Nessi Pál civil!

Hodossy Imre: A mentelmi jog ma abból áll és akként van formulázva, hogy amit az országgyülési tag, mint olyan, a Házban és a Házon kivül mond, vagy tesz, azért az országgyülés illető Háza által, — tehát semmiféle más hatóság és semmiféle testület által a világon hanem csak az országgyülés által és pedig annak azon Háza által vonathatik felelősségre, amelyhez az illető tartozik. Ez a voltaképpeni mentelmi joga az országgyülésnek és az országgyülés tagjainák. Ez egy teljes és tökéletes mentelem joga. Azért, amit egy képviselő, akár csak volt képviselő, akár most tagja a főrendiháznak, akár csak volt tagja a főrendiháznak — ezen minőségben mondott vagy tett, sem azalatt, amig ő képviselő, vagy felsőházi tag, sem ezután...

Barta Ödön: A Házon vagy azonkivül!

Hodossy Imre: ... igen, a Házon vagy azonkivül, amit, mint olyan, mondott vagy tett azért őt soha senki kérdőre nem vonhatja. (Altalános helyeslés.) Ha bebizonyittatnék, hogy Nessi Pál képviselőtársam ellen azért jár el most a becsületbeli bizottság, mert ő valamit itt mondott a Házban, vagy a Házon kivül, vagy pedig, mint a küldöttség tagja, mondott ott az ünnepségen, például mint a küldöttség szónoka és azért akarja őt kérdőre vonni valaki, ha bebizonyittatnék az, hogy Nessi Pál, vagy valamely képviselő, aki tartalékos tiszt, azért üldöztetik, mert ő, mint a Ház küldöttségének tagja, valamely olyan ünnepségnél jelent meg, amely nem tetszik a katonai köröknek, vagy mert ezen minőségében olyan nyilatkozatokat tett, amelyek nem tetszenek a katonai köröknek, vagyis olyasmit tett, ami az ő képviselői működésének nyilvánulása, akkor én azt az inditványt, hogy tudniillik az illető becsületbirósági elnök megrovassék és az eljárás beszüntettessék, elfogadnám. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Amit igy kiemeltem, az abszolut mentelmi jog, melyet mindig meg lehet és meg kell óvni, ha egy esztendő mulva, vagy akár mikor megtudatnék és a sérelem bebizonyittatnék, a megtorlás mindig megtörténhetik. Ha a Ház megtudja, hogy mi történt, hogy azért, amit a képviselő mint ilyen tett, vagy mondott, felelősségre vonatott, akkor rögtön közbeléphet a Ház és azonnal intézkedhetik a kormány utján, hogy az eljárást megszüntesse. Ez oly általános minden téren, minden személyre nézve kiterjedő repressziv mentelmi szabály, amely azért neveztetik abszolut mentelmi jognak, mert ennek korlátja nincs. Megtorlási jogunk éppen ugy megvan mindig, mint az angol parlamentnek, csak élnünk kell vele. Csakhogy nekünk preventiv jogunk is van, mig az angol parlamentnek nincsen rendes viszonyok között semmiféle preventiv beavatkozási joga. Nálunk talán fokozottabb garanciára van szükség, mint Angliában, de itt azután, azt hiszem, mértéket tartani okos, helyes és szükséges. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás a szélsőbaloldalon.) A jogtalan nyomás ellen az abszolut mentelmi jog megvéd minket. Ha be van bizonyitva, hogy valaki ellen ilyen eljárást követtek el, az ellen mindig jogunk van közbelépni és azt megakadályozni, vagy megszüntetni. Preventive azonban csak bizonyos esetekben, amidőn másképpen ezen segiteni nem lehet, hogy megakadályozzuk azt, hogy addig, mig közbeléphetünk, az illetőt bezárják s ő azalatt zárva legyen, mig mi itten tanácskozunk. De soha sehol nem volt arra eset, hogy a Ház azt a jogot arrogálta volna magának, hogy a fegyelmi, vagy becsületbirósági ügyekben is előzetes kikérésre van szükség, vagy hogy a Háznak e tekintetben is lenne preventiv intézkedési joga. Erre eset nem volt és nézetem szerint ez lehetetlen is. Midőn ez az eset itt bejelentetett, első eset lévén, nem tudtuk miről van szó. És nagyon helyes volt, hogy ez most bejelentetett és köszönettel tartozunk a Ház t. elnökének, hogy megmutatta rögtön a törvényhozásnak a hatalmát. (Éljenzés a szélsőbaloldalon.) Ha arról győződünk meg, hogy ezen fegyelmi vagy becsületbirósági eljárás során valóban politikai okból történt zaklatás, azért, amit az illető képviselő mondott vagy tett, akkor igenis, jogunk volna az egész eljárást megszüntetni, (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) De egészen más az ilyen feljelentés, a repressziv eljárás és amit önök kivánnak, hogy ugyanis minden fegyelmi eljárást megelőzőleg köteles legyen a fegyelmi hatóság kikérni a képviselőt, hogy megindithassa az eljárást, hiszen igy lehetetlen volna a fegyelem fenntartása. (Zaj.) Nincs törvényhozás mely nagyobb mértékben birná a mentelmi jogot, mint mi, de a mentelmi jogban nincs meg és sohasem volt gyakorlatban, hogy preventiv közbeléphessen a Ház a fegyelmi vagy becsületbirósági ügyekben.

Zboray Miklós: Nem volt azelőtt a kihágásoknál és a tanuzásnál sem. Ez kiterjesztés.

Hodossy Imre: Ha kiterjesztés, akkor kérdés, hogy célszerü volna a mentelmi jogot a szóban forgó esetekre is kiterjeszteni? (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ha kiterjesztenők, erre nézve határozat lenne szükséges, de semmi esetre sem indokolná ez azt a határozati javaslatot, amelyet a bizottsági kisebbség beterjesztett, (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) hogy ugyanis megtorló intézkedéseket tegyünk annak alapján. (Mozgás a szélőbaloldalon.) De kétségbe vonom és határozottan tagadom, hogy célszerü volna, hogy a mi mentelmi jogunkat a mainál tovább fejleszszük, mert a mentelmi jogunk mostani állása mellett a kellő védelemben kellő időben részesülhet az országgyülés által mindenki aki valóban olyasmiért vonatik felelősségre, amit ő mint képviselő vagy főrendiházi tag mondott vagy tett. Nem szabad tehát ugy kezelni a privilégiumot, hogy gyülöletessé legyen a mentelmi jog. Most is nem egyszer emlitik, hogy például az Andrássy-uton, ha X. Y. merne gyorsan hajtani, rögtön megbüntetnék, de A. vagy B. főrandibázi tag vagy képviselő akárhogy kucsérozhat, ahhoz nem férnek hozzá mert ki kell kérni a képviselőháztól. A fegyelemnek alapja az, hogy ott abban a körben, ahol az a fegyelem fenntartandó, (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) annak a körnek tagjai csakugyan egészen azonos és ugyanegyféle jogon álljanak és ne legyen semmiféle különbség az élvezett jog és védelem tekintetében.

Igy állván a dolog, a Nessi mentelmi jogát megsértetnek egyáltalában nem látom és a magam részéről elfogadom a többség javaslatát. (Élénk helyeslés a jobboldalon. A szónokot számosan üdvözlik.)

Elnök: Az ülést tiz percre felfüggesztem.

Szünet után:

Barabás Béla: Kölcseyvel együtt félve szólal meg a nagy többség láttára, amely az ügy sorsát már eldöntötte. Még inkább fokozza félelmét az az incidens, hogy Kubinyi letöröltette magát a szónokok listájáról. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Papp Zoltán: Leparancsolták őt!

Beöthy Ákos: Elég szégyen.

Olay Lajos: Ballagit is leparancsolták. (Zaj.)

Elnök: Engedelmet kérek, de itt senkit sem lehet leparancsolni.

Barabás Béla: Még inkább fokozta félelmét Hodossy beszéde, amelylyel egy népszerütlen ügyet oly nagy buzgalommal védett. A mentelmi jog azon része, amelyet Hodossy felhozott, az a képviselőnek a multban elmondott beszédére vonatkozik. Különbséget vél fölfedezni a honvédelmi és az igazságügyi miniszter felfogásában a mentelmi ügyre vonatkozólag. Szóló elhiszi, hogy az ügyvédi kamara nem indit fegyelmit képviselőtagjai ellen. De megteheti azt megfélemlités céljából, mint a hogy megteheti az egyházi hatóság pap-képviselők ellen. Ez ellen a lehetőség ellen is védekezni kell. Szóló nem vizsgálja azt, hogy mit csinalt Nessi Pál? Csak azt, hogy nem sértették-e meg a mentelmi jogot a becsületbeli eljárás meginditásával? A képviselő első sorban képviselő. Helytelen tehát a mentelmi bizottság jelentésében fog alt azon állitás, hogy: „aki egyszersmind képviselő is lehet.“

Felhoz egy uj mentelmi esetet. Bakó József országgyülési képviselő egy levelett kapott, amelyben a Balatoni Halászati Részvénytársaság felszólitja, hogy a multkori beszédében foglaltakat egy fővárosi napilapban annál is inkább helyreigazitsa, mert különben választói előtt fogják leplezni. (Zaj a szélsőbaloldalon.) A levelet átnyujtotta az elnöknek. Ránk nézve azért bir fontossággal az eset, mert egy oly hatósággal állunk szemben, amely nem nemzeti. A magyar állam ezredéves intézkedéseit szóló legjobban a hadseregtől félti s éppen azért, ugy tartja, hogy legjobban az ellen kell fegyverkeznünk. Szóló tudja, hogy Nessit fel fogják menteni, hogy a felzudult közvéleményt lecsillapitsák. De a jövőben meg fog ismétlődni az ügy, csakhogy a katonai hatóságok óvatosabban fognak eljárni az ügyben; a jövőben még az is megtörténhetik, — törvényellenesen — hogy a képviselőt a szavazás elől behivják a katonasághoz.

Báró **Fejérváry** Géza honvédelmi miniszter: Hogy lehet törvénytelenséget feltételezni a hadseregről. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

Barabás Béla: Hisz most is azt csinálnak. (Zaj.) A következő inditványt nyujtja be: „1. Mondja ki a Ház, hogy a honvédkerületi parancsnokság azzal, hogy Nessi Pál ellen, a Ház előzetes megkérése nélkül, becsületügyi eljárást inditott, a képviselői mentelmi jogot megsértette. 2. Utasittatik a kormány, hogy a netalán szükséges megtorló lépéseket tegye meg s erről értesitse a Házat.“

Azt tartja, hogy ellenzéki képviselőnek becsületbeli kötelessége bejelenteni mentelmi jogának megsértését. Most békés viszonyok között élünk. De jöhetnek idők, amidőn a hadsereg szembe helyezkedik az alkotmányos viszonyokkal. Mit tegyen akkor a tartalékos tiszt. Bánffy azzal fenyegette az ellenzéket, hogy ő az utolsó miniszter.

Báró **Fejérváry** Géza honvédelmi miniszter: Soha sem fenyegette.

Barabás Béla: Multkor azt kérdezte tőle egy vidéki lap, hogy: Igaz-e, hogy a szélsőbal Széll Kálmán miniszterelnök kezében van?

Széll Kálmán miniszterelnök: Azt bajos volna elhinni. (Derültség.)

Barabás Béla: Most elmondhatom, hogy igen. Mert a miniszterelnök akkor adhatja ki többségével a képviselőket a hatalomnak, amikor akarja. Kiváncsi volna megtudni, hogy ki volt a feljelentő. Ha polgárember, akkor szóló is szégyenli magát az illetőért. Ha katona volt, akkor kérdi a honvédelmi minisztertől, megfelel-e katonai becsületnek a denunciálás? (Zaj.)

Báró **Fejérváry** Géza honvédelmi miniszter: A kötelességteljesités nem denunciálás.

Barabás Béla: A honvédség felállitása után Aradon a honvédtisztek résztvettek a 48-ban elesettek lelkiüdvéért tartott gyászmisén. Most pedig panaszkodnak arról, hogy elnyomják nemzeti érzelmeiket. Szóló kérdi a minisztertől, hogy tudja-e a király, hogy a nemzet gyülöli a Gotterhaltét, mint nemtelen hóhérnótát.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy parlamentáris kifejezéseket használjon.

Barabás Béla: Nem tudhatja, mert különben nem játszatná. Szóló pártja nevében becsületszavára fogadja, mindenütt, ahol a király megjelenik, hogy tüntetni fog a Gotterhalte ellen.

Elnök: A király személyét tüntetéssel összehozni nem szabad. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Barabás Béla ajánlja inditványait elfogadásra.

Elnök: Jelenti, hogy a Barabás Béla által bejelentett mentelmi esetet nyomban átteszi a mentelmi bizottsághoz Egyszersmind kéri, hogy a jegyzőkönyv erre vonatkozó pontját rögtön hitelesitsék. A vitát hétfőre halasztja. Az ülést bezárja.

BELFÖLD

Kolozsmegyei küldöttség a Házban. Kolozsmegye törvényhatósági bizottsága nevében ma délelőtt nagy küldöttség tisztelgett *Darányi* Ignác földmivelési és *Láng* Lajos kereskedelmi miniszternél. A küldöttségben voltak: gróf *Béldy* Akos főispán, *Dózsa* Endre alispán *Barcsay* Domokos, *Daniel* Gábor, *Kabós* Ferenc országgyülési képviselők, gróf *Béldy* Kálmán, báró *Bánffy* Ernő, *Felszeghy* Ferenc, *Macskássy* Pál, *Farkas* Géza, *Welits* Zoltán, stb. A küldöttséget *Dózsa* Endre alispán vezette. *Darányi* Ignác földmivelési minisztert a magurai fürdőtelep, *Láng* Lajos kereskedelmi minisztert pedig a mezőségi közutak kiépittetésére kérték. A küldöttséget a miniszterek szivesen fogadták s készséggel megigérték a kérelem támogatását.

Nagybecskerek városnak küldöttsége is ma tisztelgett *Széll* Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszternél *Szabó* Ferenc országgyülési képviselő vezetése alatt. Egy előző belügyminiszteri határozattal ugyanis Nagybecskerek város egyik kerülete a felső-muzslai telephez csatoltatott közigazgatásilag. Miután a város egy részének kiszakitása a városból sok bajt és anyagi kárt okozott a városnak, a küldöttség arra kérte a miniszterelnököt, hogy a status quo antet állitsa helyre s a kiszakitott kerületet csatolja vissza ismét a városhoz. A miniszter megigérte, hogy a memorandum alapján tanulmányozni fogja a kérdést. A küldöttség azután hasonló kérelemmel *Darányi* minisztert is felkereste.

A kereskedelmi minisztériumból. Mint értesülünk, a kereskedelemügyi miniszter *Márk* Károly

Megjelent **Mikszáth Kálmán 1903. évi Almanachja**
18 elbeszéléssel első iróinktól. Ara diszkötésben 2 korona. — 2 kor. 20 fillér beküldése esetén portómentesen küldik a kiadók = **Singer és Wolfner** = VI. ker., Andrássy-ut 10. szám.

miniszteri tanácsost a vasuti, posta-, távirdai és hajóstiszti tanfolyamok miniszteri biztosává és e tanfolyamok felügyelő-bizottságainak tagjává nevezte ki s egyben a vasuti tisztképző tanfolyam-képesitő vizsgáinak felvételére alakitott vizsgáló-bizottságok elnöki teendőinek a végzésével megbizta.

A bevándorlási törvényjavaslat. A *képviselőház közigazgatási bizottsága* ma délután 5 órakor *Pattyánszky* Elek elnöklete alatt ülést tartott, melyen a kormányt *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Széll* Ignác és *Gulner* Gyula államtitkárok, *Sélley* és *Némethy* miniszteri tanácsosok képviselték. A bizottság a *külföldieknek Magyarországon való lakhatásáról* szóló törvényjavaslatot tárgyalta.

Nyegre László előadó ismerteti a törvényjavaslatot és az elhangzott kifogásokkal szemben hangsulyozza, hogy a javaslat az arany középuton halad. Eredményeket csak ugy követelhetünk, ha megadjuk a kormánynak az eszközöket. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Báró *Szentkereszthy* György: A felszólalása után a néppárti *Buzáth* Ferenc beszélt a javaslat ellen és azt akarja, hogy a javaslathoz megjelölt feladatokat vegyék ki a közigazgatás hatásköréből és utalják a királyi biróságok hatáskörébe. Kimondaná továbbá, hogy külföldi hivatalt nem viselhet, sem haszonhajtó vállalatot nem vezethet.

Széll Kálmán miniszterelnök: Az előtte szóló rossznak tartja e javaslatot s elitéli. Nagy kiváncsisággal várta, vajjon mint igazolja Buzáth ezt a felfogását, de abból amit felhozott, a javaslat rosszaságát igazolva nem látja, sőt kénytelen azt mondani, hogy Buzáth nem is méltatta ezt a javaslatot annyira, hogy azt figyelmesen taglalja. Azt állitotta, hogy e javaslat szerint a község gyakorolná tovább is a jogokat, pedig éppen ellenkezőleg a rendőri hatóság fogja gyakorolni, tehát nyilvánvaló, hogy teljességgel tévedésben van, mert ezután egyáltalán nem igy lesz mint eddigelé volt, hanem a helyzet lényegesen változik. Azt mondja Buzáth, hogy nem bizná ezeket az ügyeket a mai közigazgatásra. Hát vajjon kire bizná? A királyi biróságokra róni e feladatokat olyan tarthatatlan álláspont, amelyet megvitathatónak sem tart. Vajjon nem látja az előtte szóló, minő szigoru felhatalmazást nyer itt a hatóság, ugy hogy inkább azt lehet mondani, hogy e javaslatban erős rendszabályok vannak lefektetve. Ime a javaslat 10-ik szakasza elmegy azon határig, ameddig csak jogállamban el lehet menni. Nincs igaza tehát Buzáthnak, amikor azt mondja, hogy itt a községre van bizva a végrehajtás, de abban sincs igaza, hogy a javaslatban lanyha rendszabályok vannak. Khinai falakat felállitani nem lehet. A javaslat célja az, hogy a kártékony elemek bevándorlását megakadályozzuk és ezt e rendelkezésekkel s a határrendőrség segélyével el fogjuk érni. A bevándorlás ügyét eddig is figyelemmel kisérték és ellenőrizték, de a kérdés fontossága megkivánja a rendszeres intézményszerü ellenőrzést s ez a célja a törvényjavaslatnak. Annak az óhajnak hangoztatása, hogy a bevándorolt közhivatalt ne viselhessen, nem tartozik e javaslat tárgyalásának keretébe. Vajjon mit akarhat egyebet az előtte szóló mint annyit, hogy aki közveszélyes, az kiutasittatik? Állitja, hogy Buzáth komoly érveket a javaslat ellen nem hozott fel, mert hiszen ugy a lakhatás, mint a település a rendőri hatóságoktól függ. Ezt csak nem bizhatják a járásbiróságokra? Buzáth Ferenc a javaslat összes diszpozicióit félreértette azt állitotta, hogy rossz a javaslat, de ezt be nem bizonyitotta, sem jobb intézkedéseket nem ajánlott. Éppen ezért kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

Buzáth Ferenc: A javaslatot azért nem fogadja el, mert annak végrehajtásában nem bizik.

Széll Kálmán miniszterelnök konstatálja, hogy egy törvényt azért nem fogadni el, mert nem lesz végrehajtva, az törvényhozói feladat nem lehet. Igy felállitani a kérdést nem szabad. Egyáltalán arra kéri az előtte szólót, hogy olvassa el még egyszer figyelemmel a javaslatot és akkor másképpen fog nyilatkozni.

Ezután a bizottság általánosságban elfogadta a javaslatot, majd csekélyebb módositásokkal részleteiben is elfogadta. Hammersberg László referálása mellett a bizottság azután letárgyalta a *határrendőrség*ről szóló törvényjavaslatot. Végül *Fischer* Sándor előadásában a belügyminiszternek két határrendezésről szóló jelentését vették tudomásul.

A kormány és az olasz borok. A triesztí *Piccolo* nyomán egy tegnapi estilap azt irta, hogy a magyar kormány azt a rendeletét, amelyben szigoruan megkövetelték, hogy az olaszországi származásu borokat a nagykereskedők vegyileg vizsgáltassák meg, az olasz kormány erélyes közvetitése folytán felfüggesztik. Mint illetékes helyen értesülünk, a magyar kormány ilyen rendeletet nem adott ki, azt tehát fel sem lehetett függeszteni. Kiadott azonban a kormány még a mult augusztus hóban egy olyan rendeletet, amelynek értelmében a vámkezelés alkalmával a nagyobb küldeményekből minták vétetnek oly célból, hogy ezek a minták a fiumei állami vegykisérleti állomáson intern célokra kisérletezés tárgyává tétessenek. Ez a rendelet, mivel a vámhivataloknak az általános szemle megejthetése céljából nemcsak jogukban de kötelességükben is áll a tartályok felnyittatása, a kérdéses borok vámkezelésre semmi befolyással nem bir s jelenleg is fennáll.

A hegyvidéki akció. *Sátoraljaujhely*ről jelentik, hogy *Kazy* József, a hegyvidéki kirendeltség vezetője, e napokban Zemplénvármegyében járt és gróf *Hadik* Béla főispánnal értekezett a hegyvidéki akciónak Zemplénvármegyében legközelebb való megindítása tárgyában, ez alkalommal több fontos alapelvre nézve megállapodásra jutottak.

Ruthének — magyarok. *Szabó* Jenő főrendiházi tag, mint a görög-katholikus magyarok országos bizottságának elnöke azt a kérelmet intézte a sajtóhoz, hogy ne nevezze őket *ruthéneknek*. A rendkivül érdekes történeti adatokkal megokolt kérelemből közöljük a következőket:

Kérelmem az: ne nevezzenek bennünket ruthéneknek. Nagykárolyi hittestvéreink semmit sem tudnak arról, hogy őseik oroszok vagy ruthének lettek volna, sőt magyar családfájukat egész Kr. u. 950-ig, vagyis Gyula vezérig igyekeznek felvinni. Ezt tettük mi mindnyájan a római szentszékhez intézett emlékiratunkban. Tettük ezt legjobb történeti meggyőződésünk és családi hagyományaink alapján. Azóta célul tüztük ki, hogy részletesen tanulmányozzuk és megirjuk az ó-hitü magyarság történetét, de e cél követésénél arra a meggyőződésre jutottunk, hogy hiu törekvés a szegény ó-hitü magyar köznépnek családfáját oly messzi időkre felvinni. Bizonyos csak az, hogy ha a régi latin olvasmányokban ruthénusokról vagy a magyar olvasmányokban oroszokról, rácokról és oláhokról van szó, a történésznek ezt a megjelölést nem szabad vakon követnie, mert e megjelöléssel régibb időkben első sorban az illető népnek *vallási* hovatartozóságát értették, a fajbeli hovatartozás pedig csak másodsorban jött tekintetbe, a nemzetiség pedig éppen nem, mert a népnek akkor még nem volt nemzetisége. Hiszen pl. a nagyváradi görögkatholikus egyházmegyében, melynek 168 parochiája közül 44, tehát egy teljes *negyedrész* magyarajku, ezeket a magyarokat a latin nyelven megjelenő egyházi schematizmus még ma is ruthenusoknak nevezi.

Nagyon érdekes a nyilatkozat befejező része, amely igy szól:

Ahhoz, hogy hegyvidéki oroszajku hittestvéreinket a latin terminologia szerint jövőre ruthénnek nevezzék, nekünk, gör. kath. magyaroknak tulajdonképp semmi közünk nincsen, de kérdem: mi szükség van erre a névváltoztatásra? A magyar nyelv évszázadokon át nem ismert e nép számára más megjelölést, mint az oroszt s ez soha sem képezett akadályt az ellen, hogy ez a nép végigküzdje a magyar oldalán összes szabadság-csatáinkat, legutóbb maga a nagy Oroszország ellen is, amelyet ez a kis-orosz faju nép nem minden történeti alap nélkül sohasem nevezett „orosznak“, hanem csak „maszkály“-nak, aki tőle az idők folyamán még a nevét is elrabolta.

Az eddigi „orosz“ elnevezés éppen a legkritikusabb időkben, Dobránszky idejében és az 1868-iki nemzetiségi törvény keletkezésének idejében nagyon jó szolgálatot tett a magyarnak, mert néhány tulzó kivételével, éppen a muszkaság gyanujának elháritása végett ugy az egyházi, mint a világi intelligencia soraiból senki sem akart „orosz“ lenni, hanem vagy egyszerüen „magyar“, vagy pedig „magyar-orosz“. Ez az utóbbi megjelölés hegyvidéki népünkre már csak azért sem helytelen, mert a külföldön ő is *uhorsz*nek vagy *uhro-ruszin*nak nevezi magát s ezt az utóbbi megjelölést alkalmazzák reá a nagy-oroszok is. Nevezzék hát ezt a népet, magyar-orosznak, de semmiesetre sem ruthénnak, mert ez az elnevezés nemcsak nem magyaros, hanem a szó teljes értelmében üszköt dob közzénk, magyar- és orosz-ajku görög-katholikusok közé, akik jó testvérek voltunk mindig és jövőre is azok akarnánk maradni. Üszköt dob közénk azért, mert ha ez a divatos „ruthén“ elnevezés megmarad, — hiába küzdünk, abból ránk is ragad valami, de mi életrehalálra küzdeni fogunk ellene, mert nem akarjuk, hogy gyermekeink ruthének legyenek.

Szivesen ismertettük ezt a felhivást, de csak érdekességénél és irója iránt való méltó tiszteletünknél fogva. Mert nekünk nem szól, mivelhogy mi a görög-katholikus magyarokat sohasem neveztük ruthéneknek, hanem — bizonyság erre a *nagykárolyi* esetről irt vezércikkünk is — mindig ugy irtunk róluk, mint magyarságukért küzdő magyarokról.

Ankét a cigányokról.

Budapest, november 22.

Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter a cigányügy rendezése tárgyában 1902. november 21-ére a belügyminisztériumba értekezletet hivott össze, amely elé a következő kérdőpontokat terjesztette:

1. Milyen törvényes eszközökkel lehetne a vándorcigányok kóborlását megakadályozni?
2. Telepités esetén mi módon lenne ez végrehajtandó?
3. Mily eszközökkel lennének a már telepitett cigányok telepitési helyükön tarhatók?
4. Mily módon lenne a telepitett cigányok megélhetése biztositandó?
5. A fiatal nemzedék miképp lenne a kóborlástól elszoktatható és hogyan nevelendő?
6. Mily módon lehetne elérni azt, hogy a telepitett cigányok, ha illetőségi helyüket elhagynák, felismertessenek, hogy feltalálás esetén illetőségi helyükre visszakisérhetők legyenek?
7. Kinek, illetve mely hatóságnak a közvetlen ellenőrzésére lennének a betelepitett cigányok bizandók és ezen ellenőrzés miképpen volna végrehajtandó?

Széll Kálmán üdvözölve a megjelenteket, köszönetét fejezte ki megjelenésükért s felkérte őket, hogy a kóborcigányok ügyének felette nehéz rendezésére vonatkozólag adják elő nézeteiket. Ezen kérdésnek gyors és gyökeres rendezése annál inkább mutatkozik mulhatatlanul szükségesnek, mert a cigányok által üzött garázdálkodások napról-napra oly mérveket öltenek, amelyek a közbiztonságot a lehető legnagyobb mértékben veszélyeztetik. Ismertette ezután a miniszterelnök azokat a nehézségeket, amelyekkel e kérdés megoldása jár, amiért is, mielőtt konkrét javaslatot szerkesztett volna, előbb azoknak a főelveknek megvitatását és megállapitását tüzte ki ez értekezlet céljául, amelyeken e rendezésnek alapulnia kell. Megjegyzi, hogy az előterjesztett kérdőpontok inkább csak a tanácskozás irányitásául szolgálnak, amelyeknek módositása és végleges megállapitása képezi ez értekezlet feladatát.

Kállay Zoltán főispán szólalt fel elsőnek. Szerinte a telepitést családonként kellene eszközölni. A cigányok felett a felügyeletet a járásokban a főszolgabiró gyakorolná, megyénként pedig egy megyei tisztviselő bizatnék meg a felügyelettel. Az első években kormánybiztos hajtaná végre a telepitést s gyakorolná a főfelügyeletet.

Kristóffy József országgyülési képviselő szerint is kényszertelepitésre van szükség. A telepités kisérletképpen csak parciálisan történjék s egy kinevezendő miniszteri biztos intézze.

Lits Gyula főispán a cigányokat három kategóriába sorozza; vannak régi letelepedett cigányok, vannak kolompár (teknőkészitő) cigányok, akik nem nevezhetők kóbor cigányoknak s vannak sátoros (oláh) cigányok. A cigányok részéről okozott közbiztonságellenes állapotok megszüntetésére ő is a kényszertelepitést ajánlja.

Bonczа Miklós országgyülési képviselő, *Hámos* László főispán és *Szederkényi* Nándor képviselő nagyjában szintén a kényszertelepités és felügyelete mellett foglalnak állást.

Dr. *Andor* Endre miniszteri s.-titkár (kereskedelmi minisztérium) a jolsvai kolompkészitő és a győri iszkábakészitő cigányok viszonyainak ismertetése után hangsulyozza, hogy a cigányok csak iparra nevelhetők, képesitéshez kötött iparra azonban nem kényszeritendők. A gyermekek a dologházakban tanitandók s gondoskodni kell arról, hogy az ipartüző cigányok foglalkozást nyerhessenek.

Kubik Béla, *Simontsits* Elemér főjegyző és *Dirner* Béla gazdasági intéző a kényszer-rendszabályokat pártolták, ellenben *Visontai* Soma ellene van a kényszernek. Csak a közrendet és közbátorságot veszélyeztetőkkel szemben kiván szigoru preventiv és megtorló rendszabályokat.

Ráso Gyula alispánnak és *Bajcsy* László községi jegyzőnek a kényszereszközöket pártoló felszólalásai után *Lányi* Bertalan miniszteri tanácsos kiemeli annak szükségességét, hogy az állami rend a joguralom keretében is érvényesüljön, ennek pedig az a feltétele, hogy ez a jogállam keretében létesithető és célravezető-e? Nézete szerint a mostani jogszabályok is megadják az alapot erre. Igy a kóborlásnak, csavargásnak kényszer utján való megakadályozására ma is léteznek törvényes intézkedések, a gyermekek nevelésére, gondozására ma is megvan az állami ingerencia, amely ingerencia az uj polgári perrendtartás tervezete szerint még terjesztetik is. Mivel azonban a létező rendszabályok éppen a kóborcigányokkal szemben az állami és jogrend szempontjából nem bizonyultak eléggé hatályosaknak, ezek esetleg egy külön törvény által terjeszthetők.

Széll Kálmán miniszterelnök köszönetet mond azon sokoldalu s érdekes felvilágositásokért, amelyeket a felszólalók nyujtottak.

A kérdés megoldása — ugymond — felette nehéz, mert kivételes rendszabályok alkalmazását igényli.

E kivételes intézkedések indokoltak, mert hisz a kóborcigányok is a jogrend uralmán s a törvény tiszteletén állandóan tulteszik magukat. De a kivételes intézkedéseknek s rendszabályoknak is van határuk, amelyen egyrészt a jogállamban tulmenni nem lehet, de másrészt nem is volna célravezető. Az ügy megoldásánál épp azért a legnehezebb a módszer kérdése.

A kényszertelepitést az ő véleménye szerint sem lehet elkerülni. Aggályai vannak, hogy még ez esetben sem lehetne a mai generációval sokra menni. Ezzel szemben is meg kell kisérelni minden törvényes eszközzel odahatni, hogy nomád s a közbiztonságra nézve állandóan veszélyes életmódjáról leszokjék, de e tekintetben egyáltalán nem táplál illuziót.

A fősuly szerinte a fiatal nemzedékre forditandó. A gyermekeket el kell vonni attól a káros légkörtől, amelyben minden rosszra és gonoszra vezető csavargó s kóborló hajlamukat magukba szivják. Azonban ennek keresztülvitele sem eszközölhető kényszertelepités nélkül.

A teendő intézkedésektől ha gyors eredményt nem is lehet várni, de az ügy rendezését egyszer meg kell kezdeni, mert különben sohasem nyerne kielégitő megoldást a kérdés. S ha sikerülni fog oly kezdeményező lépéseket tenni, amelyek, ha nem is mindjárt, de később a közbiztonság és közrend érdekében az annyira kivánatos javulást fogják eredményezni, ez már egymagában is nagy vivmánynak tekintendő.

Ezeknek a céloknak a megvalósitása érdekében a mai értekezleten kifejtett nézetek és vélemények tekintetbevételével mielőbb külön törvényjavaslatot fog késziteni.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Tengerentuli kivitelünk érdekében.

Budapest, november 22

A budapesti kereskedelmi és iparkamara már régebben elhatározta, hogy a magyar kiviteli kereskedelem ápolása és fejlesztése érdekében nagyobbszabásu mozgalmat indit különös tekintettel a tengerentuli piacokra. Ez akció céltudatos végrehajtása érdekében értekezletre hivta össze az összes hazai kereskedelmi és ipari egyesületeket s intézményeket is, akik mindannyian eleget tettek a meghivásnak. Az értekezlet ma délután volt a kereskedelmi és iparkamara disztermében. *Lánczy* Leó, a kamara elnöke, nyitotta meg az értekezletet nagyobbszabásu, érdekes beszéddel.

Mindenekelőtt rámutatott a hazai külkereskedelem pangására, régi nemzetközi viszonylataink meglazulására, aztán kifejtette a kamara által megindított akció fontosságát, amelynek érdekében a társadalom összes számottevő tényezőinek tömörítésére van szükség. Elmondta, hogy a kamara érintkezésbe lépett *Láng* kereskedelmi miniszterrel, aki a kezdeményezést a legnagyobb rokonszenvvel kiséri és az állam anyagi és erkölcsi támogatását kilátásba helyezte. Érdeklődését a miniszter azzal is tanusitotta, hogy elküldte az értekezletre képviseletében *Hegyeshalmy* Lajos és *Fuhrmann* Ferenc osztálytanácsosokat és dr. *Emich* Gusztáv miniszteri titkárt, akiket az elnök meleg szavakkal üdvözölt. Üdvözölte aztán az elnök a többi megjelenteket is, kiemelve különösen az Omge részvételét. Ebben, ugymond, kifejezést talál az a felfogás, hogy a magyar kivitel istápolása a magyar mezőgazdasági termelésre legalább is azzal a fontossággal bir, mint az iparosra és hogy ennek következtében a mezőgazdasági érdekképviseleti egyesületek sem fogják megvonni anyagi és erkölcsi támogatásukat a megindítandó akciótól. Végül kérte a megjelenteket, nyilatkozzanak minden tartózkodás nélkül az értekezlet tagjai közt szétosztott előterjesztésről. (Élénk éljenzés.)

A tárgyhoz első sorban *Hieronymi* Károly szólott, elismeréssel szólva a kezdeményezésről. Javasolja, hogy a kamara elnöke ebből az értekezletből bizottságot alakitson, amely a tervezett egyesületnek és a feladatává tett eszméknek minél szélesebb körben propagandát csináljon.

Herzfeld Frigyes az Országos Ipar- és Kereskedelmi Csarnok véleményét tolmácsolja és nevezetesen az egyesület alakitásának részleteire nézve tesz javaslatokat. Messzemenőnek tartja a külföldi cégek, a külföldi vámok stb.-ről tervezett információ nyujtását, mert ezt jórészt megoselekszi a kereskedelmi muzeum ingyen s igy inkább az volna fejlesztendő.

Klein Gyula, a Budapesti Kereskedelmi Testület kiküldöttje a létező intézményeket a kereskedelem előmozditására alkalmasaknak nem találja, örömmel fogadja a kezdeményezést és annak a reményének ad kifejezést, hogy az egyesületet minden egyesület nemcsak erkölcsi, de anyagi támogatásban fogják részesiteni.

Hatvany-Deutsch Sándor a magyar gyáriparosok szövetsége nevében szólal fel és annak a nézetének ad kifejezést, hogy nem a tervbevett egyesület hiányzik nekünk, hanem az, hogy eddig komoly tanulmányok nem tétettek az export fejlesztésére nézve, de legtőképp az, hogy ebben a tekintetben teljesen tapasztalatlanok és gyakorlatlanok vagyunk. Hiszen bizonyos eredményeket ért el a kereskedelmi muzeum is, a kereskedelmi társaság is, de ezek az eredmények nem állottak arányban a hozott áldozatokkal. Nálunk elég volt már a theoretikus intézményekből, lépjünk egyszer a praxis terére. Nem a philadelphiai muzeum teremtette meg az amerikai exportot, hanem az amerikai export szülte a philadelphiai muzeumot. Hiába szervezném mi ehhez hasonló intézményt: volna egy egyetemünk, amelyre nem tudunk hallgatókat szerezni. Ha mi kivitelt akarunk teremteni, akkor a Nyugathoz kell járnunk iskolába. Két-három londoni vagy hamburgi exportoéget kellene, ha áldozatok utján is, arra rábirni, hogy nálunk fiókokat létesitsenek, mert ezeknek a cégeknek kész és terjedelmes organizmusuk van, amelyet nekünk, ha egyesületet alkotunk, hosszu küzdelemmel és tetemes költséggel kell megteremtenünk. Ezeket ajánlja az értekezlet figyelmébe.

Rubinek Gyula országgyülési képviselő az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nevében örömmel üdvözli az eszmét és kilátásba helyezi az Omge anyagi támogatását is, de minthogy a mezőgazdaság szolgáltatja a kivitelnek legnagyobb anyagát, a mezőgazdasági cikkek kivitelén kell a szervezkedést felépiteni. E téren pedig a gazdáknak szomoru tapasztalataik vannak. A kereskedelmet Magyarországon még mindig a külföldi központból intézik. Egy másik baj a termelés szervezetlensége. A külügyi képviselet sem képviseli elég hatályosan Magyarország érdekeit; felette kivánatos volna a konzuli képviseletnek a különválasztása. (Élénk helyeslés.) A kereskedelmi muzeum szervezete nem eléggé vált be. A kormánytól pedig nem lehet kivánni, hogy majd a kereskedelmi muzeumra és a teljesen hasonló célokat követő kiviteli egyesületre is áldozzon; a kiviteli egyesülettől többet vár szóló, mert ez az eszme initiativának nagyobb tért biztosit; e mellett a kereskedelmi muzeumot feloslegesnek tartja. Szükségesnek tartja a pénzintézetek részéről való megfelelő anyagi támogatást is.

Dr. budai *Goldberger* Lajos (Magyar Textilgyárosok Egyesülete) a kiviteli egyesületet szerény keretben óhajtja megkezdeni a tengerentuli kereskedelemről is husszu évi tapasztalatokkal biró praktikus kereskedővel, mint ügyvivő igazgatóval. E mellett külföldi derék cégeknek, mint kiviteli cégeknek Magyarországra telepitését is szükségesnek tartja.

Kornfeld Zigmond főrendiházi tag: Nagyobb kivitelre három előfeltétel szükséges: 1. az illető cikkek versenyképessége, 2. bizonyos vállalkozó bátorság, 3. a kivitelre vezető viszonyoknak a felismerése. Semmi egyéb a világon a versenyképességet nem fogja létrehozni, hogy ha a termelési viszonyok ezt lehetővé nem teszik. E téren az egyéni vállalkozói bátorságot és ügyességet sokkal magasabbra helyezi. A harmadik feladattal azonban, amely a fogyasztási piacok tüzetes ismeretét foglalja magában, igenis egyesületnek kell foglalkoznia. A szükséges költségeket nem szabad kicsinyelni; itt eddig ismeretlen fogyasztási területeket kell felkutatni. — ez a főfeladat — ez pedig tetemes költséggel jár. A fődolog az, hogy uj fogyasztási területeket keressünk. Szivesen az egyesület ideájának szolgálatába lép és azt hiszi, hogy azok az intézmények, amelyeket képvisel, szintén hajlandók lesznek az egyesületet támogatni. (Tetszés és éljenzés.)

Hatvany-Deutsch Sándor Kornfeld szavaira reflektálva kijelenti, hogy ő éppen nem nevezheti magát exporteurnek éppen azért, mert a mai szervezetlenségünk mellett a haszon legnagyobb részét a közvetitő kereskedelemnek kénytelen átengedni. Ujból figyelmébe ajánlja az értekezletnek a külföldi cégek behozatalát, ha más módot választanak, ez sokkal költségesebb lesz és az eredményt sokkal lassabban fogjuk elérni.

Weisz Berthold a konzulátusok működését szintén nem tartja megfelelőnek. A tengeri forgalmi eszközöknek Triesztben való központositása is baj. Ha a kivitelképesség maga illetőleg ennek a termelés terén megkivánt feltételei megvannak, a kiviteli helyes szervezkedés megjön magától. A kereskedőnek éles szeme hiányzott talán itt-ott, amely képes megitélni a különböző konjunktúrákat és kiszemelni a helyet, a hová menni kell. De szólónak bizalma van a magyar kereskedői kar képességei iránt és meg van győződve, hogy ez, ha az előfeltételek megvannak, meg is fog felelni feladatának. A kormány eddig különféle alakban sokat áldozott a kivitel előmozditására; és ha azok a tényezők, amelyeket a kormány e téren teremtett, megfelelőnének feladatuknak, ma nem volna szükség a kiviteli egyesületre; pedig, ha a kormány áldoz, ha megadja a támogatást, gyakoroljon szigoru ellenőrzést arra nézve, hogy a megteremtett intézmények keretében történjék is meg minden, ami az intenciók valósitására szükséges. Első sorban az iránt kell tisztában lennünk, hogy mi az a gyakorlati szükséglet, amely az egyesület eszméjében kielégitését keresi, csak azután lehet szó a szervezkedés különböző alakjáról. Bizonyos tekintetben megfelelő a Hatvany-Deutsch Sándor eszméje, szintugy Kornfeld Zsigmond eszméje is az bizonyos tekintetben. Javasolja, hogy egy legközelebbi ülésbe ide kéressenek, a hivatott tényezők képviselői és ezek mondják meg, hogy miben áll a dolog. (Felkiáltások: Itt vannak! Helyeslések.)

Surányi József felszólalása után, *Garay* Károly a magyar üveggyárosok egyesületének véleményét tolmácsolja. *Rubinek* Gyula személyes kérdésben való felszólalása után:

Hatvany-Deutsch József szólal fel és *Hatvany-Deutsch* Sándor inditványát pártolja. Az információszerzés a német konzulok jelentéseivel pótolható. Ami ezután a kivitel nagyobbitását illeti, itt két szempont irányadó. Az európai exporthoz, a már meglevő piacok ellátásához a cikkek ismerete, a távol Keleten levő piacok ellátásához pedig a piacoknak maguknak ismerete szükséges első sorban. Az előbbit el tudjuk mi látni saját erőinkből is, az utóbbi pedig sokkal költségesebb, semhogy mi magunk keresztülvihetnők és azért azt csak oly, már meglevő exportcégek láthatják el, amelyeknek megvan az arra szükséges organizmusuk.

Megyeri Krausz Lajos inditványozza, hogy az értekezlet küldjön ki egy szükebb bizottságot, amely az itt felvetett eszméket megbeszélje és azokról jelentést tegyen.

Hegyeshalmy Lajos miniszteri osztálytanácsos: A kereskedelmi muzeum ügye készteti felszólalásra. Nem tudtak mást a muzeum működése ellen fölhozni, minthogy a muzeum nem egészen felt meg feladatának; ha meglesz ez a tervezett egyesület, azt hiszi, hogy a muzeum is sokkal erélyesebben fog működni. Az egyesület programmjába sok oly teendő van felvéve, amely a muzeum feladatát képezné.

Ő azt javasolja, hogy ha kiküldetnék innen egy szükebb bizottság, akkor talán bizassék meg ez a bizottság azzal, hogy az illetékes tényezőkkel: a kereskedelmi miniszteriummal és a kereskedelmi muzeum felügyelő-bizottságával beszélné meg, hogy ez a két intézmény működésében egymást mikép egészitse ki. A kereskedelmi miniszter a maga részéről a legkészségesebben hajlandó a kereskedelmi muzeum intézésében sokkal szélesebb beleolyást engedni az érdekelt köröknek, mint eddig. Mindezt megbeszélni annak a bizottságnak lesz majd feladata. (Élénk helyeslés.)

Más felszólaló nem jelentkezvén, *Lánczy* Leó elnök röviden reassumálja a felhangzott véleményeket és rámutat arra, hogy a tanácskozás során felhangzott ellentétes vélemények, nevezetesen azok, amelyek a termelés és a kereskedelem szervezetlenségét hangoztatták, miként Hatvany-Deutsch és Rubinek Gyula még inkább megerősitették a tervezett egyesület szükségessége iránt táplált hitét. Inditványozza, mondja ki az értekezlet, hogy *Budapesten magyar kiviteli egyesület kiván létesiteni* s küldjön ki kebeléből bizottságot az alapszabályok kidolgozására s a szervezési előmunkálatok megtételére.

Az inditvány szövege felett hosszabb vita indult meg, melynek eredményeként az elnök kihirdeti az értekezletnek azt a megállapodását, hogy az értekezlet bizottságot küld ki, amely foglalkozzék az itt felhangzott eszmék gyakorlati keresztülvitelével. A bizottság felhatalmaztatik arra is, hogy alapszabályokat dolgozzon ki azon a bázison, amely a mai értekezleten elhangzott vélemények alapján megállapitható. Végül a bizottság érintkezzék a kormánnyal is a szükséghez képest. (Általános, élénk helyeslés.) A bizottság összeállitására nézve hozzájárult az értekezlet Hatvany-Deutsch Sándor javaslatához mire *Lánczy* Leó elnök megköszönvén a megjelenteknek érdeklődésüket, az értekezletet berekesztette.

KÜLFÖLD

A helyzet Ausztriában. A politikai helyzet határozottan javult. A cseh-német képviselők egyezkedési bizottsága délelőtt 11 órától délután 2-ig tanácskozott s tárgyalásait kedden folytatni fogja. Remélhető, hogy e konferenciákon sikerülni fog biztos alapot teremteni a békés megegyezésre, ugy, hogy karácsonykor már összeülhet az egyeztető nagygyülés, az ifju-csehek pedig felhagynak a költségvetési provizórium ellen megkezdett obstrukcióval.

Uralkodók találkozása Kopenhágában. A dán fővárosban jövő nyáron négy uralkodó lesz együtt a fredensborgi kastélyban, ha igaz egy berlini lapnak az a hire, hogy a jövő nyáron a cár, a német császár és az angol király egy időben lesznek vendégei a dán királynak a fredensborgi kastélyban. A német császárt a cár határozott kivánságára hivják meg a találkozásra. A cár áprilisban is ott lesz, *Keresztély* királynak a születésenapján. A dán király tudvalevőleg anyai részről nagyatyja a cárnak.

Magyar diplomaták Németországban. Ezidőszerint a monarchiának Németországban való diplomáciai képviseletét *csupa magyarok* látják el. *Clary-Aldringen* Szigfrid gróf eddigi drezdai követ, az egyetlen osztrák ember, Brüsszelbe megy, hogy elfoglalja az elhunyt *Wodzicki* grófnak a helyét, Clary-Aldringen utóda pedig lászlófalvi *Velics* Lajos lesz a drezdai követségben. Ez a követségi állás különös sulylyal bir azon benső viszonynál fogva, mely uralkodó családunk s a szász királyi család közt fönnáll. Igy az *összes német udvaroknál magyar diplomaták* fogják képviselni a monarchiát. És pedig a német császári, a porosz királyi, a mecklenburg-schwerini, mecklenburg-strelitzi és oldenburgi nagyfejedelmi, a braunschweigi fejedelmi udvaroknál, valamint Hamburg, Bréma, Lübeck szabad Hanza-városok szenátusainál *Szögyény-Marich* László berlini nagykövet; a württembergi és bajor királyi, a badeni és hesszeni nagyfejedelmi udvaroknál gróf *Zichy* Tivadar müncheni követ; a szász királyi udvarnál végül lászlófalvi *Velics* Lajos most kinevezendő drezdai követ. Igy diplomáciai képviseletünkben szemmelláthatólag megnyilatkozik az 1867 óta hagyományos magyar politika, amely a magyar-osztrák-német szövetségnek legerősebb támasza a monarchiában. Lászlófalvi *Velics* Lajos 1857-ben született. Diplomáciai pályafutását a külügyminisztériumban kezdette meg. Működött Pétervárott, Párisban, Kopenhágában, Athénben, Rómában, Hágában. Németországban sem ismeretlen, mert a drezdai követségnél és a berlini nagykövetségnél is állott már alkalmazásban.

Ibrahim Khan Mouván Dovleti Athénben. Görögország és Perzsia közt 2393 esztendeig szünetelt a diplomáciai összeköttetés. Perzsa követ legutoljára akkor ténykedett Hellaszban, mikor Dárius parancsából a görög államoktól hódolás jeléül kenyeret és sót kért, mit Athén és Spárta Kr. e. 491-ben megtagadván, kitört az első perzsa-görög háboru. Azóta a két országnak nem volt köze egymáshoz s járt mindegyik a maga utján. Azóta rengeteg változás történt a két országban, fajt, hitet, fölfogást változtatott ugy az egyik, mint a másik.

Azóta Hellasz számtalan fázisát élte át a történelemnek, gyönyörüséges antik fajból görögül beszélő albán-tót-macedon vakarcs lett, az Akropolisza romba dőlt, épitészeti és müvészeti géniusza más tájakra költözött, Demosztenes ékesszólását Trikupiszok és Delyanniszok teszik csuffá, maga Európának egyik legutolsó népe lett, mely a meg nem értés bambaságával tekint föl dicső őseire.

Azóta elveszett a régi lényegből minden, de megmaradt a görög ravaszság, mely páratlan üzleti szellemben nyilatkozik meg s megmaradt a régi nagy nemzeti öntudatnak néhány halovány sejtése, amennyiben Athén borbélyait, szatócsait és cincárjait most is nagyobbára Themistoclesnek, Miltiadesnek és Empedoclesnek hivják.

S hogy párhuzamos legyen a dolog, Perzsiában sem a nagy koncepcióju Xerxesek és Artaxerxesek, vagyis inkább a Ksatrák és Artaksatrák uralkodik, hanem a Kadsarok nemzetsége. A nagy birodalom is annyira összezsugorodott, hogy most barbár külállamok játéklabdája, romokban hever Perzepolisz, elvirultak Iszpahan

és Siraz rózsái, s az egész nagy perzsa multból nem maradt meg más, mint a bárányborsapka, a minőt Dárius is viselt, mint ez a Dárius és Sándor csatáját ábrázoló kétezerévesnél több mozaikon látható.

Mindegy. Vagy tán éppen ezért, a késő görög epigonok, ha van szenzitiv lelkük, melyben föltólulnak a mult emlékei, nagy meghatottsággal fogják fogadni a diplomáciai érintkezés ujrafölvételét s a perzsa nagykirály athéni követét, aki nemsokára megkezdi ott működését: *Ibrahim Khán Mouván Dovletit.*

Szétszórt bolgár banda. A szalonikii villajet kormányzójának egy bolgár banda és török katonaság között Radslokban történt összeütközéséről szóló jelentéséből kitünik, hogy a banda négy-ötszáz embere nagyobbára a bolgár hadseregből való szökevény. A Mannlicher-puskák, töltések és köpönyegek, amelyeket az összeütközés helyén találtak, ugyanolyanok, mint amilyeneket a bolgár hadseregben használnak. Az összeütközés a *banda teljes vereségével* végződött. A menekülő bolgárok ötven halottat és sebesültet vittek át magukkal a határon.

Forradalmi szelek Szerbiában. A *Berliner Tageblatt*nak azt irják Belgrádból, hogy a politikai helyzet Szerbiában nagyon veszedelmes s Sándor király nagyon fél a forradalomtól. Hogy ez a hir nem pusztán légből kapott, bizonyitja az a beszéd, melyet Sándor legutóbb intézett a képviselőkhöz, megfenyegetvén azokat a politikai elemeket, akik Szerbia felforgatására törekszenek. A szerb sajtó szinte hallatlan hangon beszél a dinasztiáról, s e lapok tömeges elkobzása fölizgatta a közvéleményt is. Hogy-hogynem, Belgrádban az a hir van elterjedve, hogy november 30-án „nagy események történnek", s most mindenki izgatottan várja a történendőket. Hogy a király *Markovics* Cincárt bizta meg a kabinetalakitással, ez is arra mutat, hogy a király eleve biztositani akarja magát a forradalom ellen. Markovics az egyetlen ember, akiben föltétlenül bizik. Tekintve azt, hogy a szkupstina a dinasztiaellenes áramlatokkal kacérkodik; tekintve, hogy az országnak nincs pénze sem hivatalnokait, sem katonáit fizetni, tekintve, hogy Markovics katonai diktaturát hajlandó gyakorolni, mert másképp nem boldogul a fölforgató elemekkel; tekintve, hogy *Pasics* ismét nagyon gyanus szerepet játszik, nagyon valószinü, hogy az uj kormány is csakhamar megbukik, mert ugyis alig van többsége a szkupstinában. Ha pedig megbukik, akkor Szerbia aligha menekül meg az anarchiától, ez esetben pedig monarchiánknak nagyon nehéz lesz tétlenül nézni a belgrádt eseményeket.

HIREK

Ingyen kenyér!

Beálltak a hideg napok! De csak a napsugár lett hidegebb, az emberi szivek melege nem fogyott meg. Közelg a tél, a munka szünetel, egész néposztály kenyér nélkül marad. Az érző szivekhez emeljük szavunkat. Ti, akiket jóléttel, gazdagsággal áldott meg a sors, emlékezzetek meg vidám óráitokban azokról, akik éheznek, szükölködnek, ezeren meg ezeren, kiknek nyomor a reggeli ébresztőjük s oszszátok meg velük jólétetek fölöslegét. Aki a szükölködőnek ád, Istennek ád s Isten jó adós: a földön az elvetett magért dus kalászszal fizet, az oltárra tett fillérért égi üdvösséggel. Siessünk adományainkkal ez oltárhoz: adjunk kenyeret az éhezőknek.

Jókai Mór.

*

A Podmaniczky-utcai kenyérosztó-bolt *hétfőn* délután hat órakor nyilik meg. Az *ingyen kenyér* részére való adományokat e lap szerkesztősége is elfogadja és nyugtázza.

Budapest, november 22.

— **BUDAPESTI NAPLÓ. November 15-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalan mululdhessük tovább.**

— **Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.**

— **Személyi hir.** *Ludvigh* Gyula főrendiházi tagot, a Magyar Királyi Államvasutak elnökigazgatóját ujabban az I. osztályu Szent-Szaniszló-rendjellel tüntették ki.

— **A király állapota.** *Bécs*ből táviratozzák, hogy a király már sokkal jobban van és tegnap is, ma is rövid sétát tett a schönbrunni parkban.

— **Lónyai grófék Budapesten.** Gróf *Lónyay* Elemér nejével, *Lónyay* Stefánia grófnővel ma meglátogatta *Lónyay* Albertet, a Lónyay-család nestorát s körülbelül egyóra hosszat időztek nála.

— **A szász trónörökös állapota.** *Salzburg*ból táviratozzák, hogy *Frigyes Ágost* szász trónörökös állapota kielégitő. A trónörökös holnap délután már Drezdába utazik.

— **Vilmos császár otthon.** Berlinből jelentik, hogy Vilmos császár hazaérkezett angolországi utjából. A Wild-Park állomáson szállott le a vasutról s innen egyenesen Potsdamba hajtatott.

— **A cárné betegsége.** Egy londoni telegramm jelenti, hogy a *Daily Mail* odesszai távirata szerint a cár nagyon aggódik neje állapota miatt, akinek kedélyállapotbeli depressziója nem akar alábbhagyni. Ámbár az orvosok nem találják veszélyesnek a cárné betegségét, a cár mégis egy hires külföldi idegorvost akar Livádiába hivatni.

— **A Nemzeti Muzeum jubileuma.** A magyar nemzeti muzeum százéves jubileum ünnepén a király képviseletében *József Ágost* főherceg jelenik meg. A főudvarmesteri hivatal ő felsége elhatározásáról már értesitette a közoktatásügyi minisztert, illetőleg a nemzeti muzeum igazgatóságát. A királyi figyelem megnyilatkozása annyival értékesebb, mert a király képviselője unokája *József* nádornak a Nemzeti Muzeum megteremtőjének. A király képviselője résztvesz a november 26-iki diszgyülésen. A főherceget a Muzeum lépcsőcsarnokában *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, *Szalay* Imre, a Muzeum igazgatója és a Muzeum igazgató őrei fogadják és fölkisérik a diszterembe, ahol az udvari páholyban fog helyet foglalni. *József Ágost* főherceg belépésekor a budai dalárda rázenditi a *Királyhimnuszt*, mire megkezdődik az ünnepi diszgyülés.

*

A magyar Nemzeti Muzeum Széchenyi országos könyvtárának történeti és irodalomtörténeti kiállitása, melynek megnyitását a jubiláris alapitási évfordulóra tüzték ki, teljesen készen van. Dr. *Fejérpataky* László, a könyvtár igazgató-őre, rendezte a nagyérdekü kiállitást, mely a legbecsesebb és legritkább kéziratokban hü képét nyujtja a magyar nemzet müvelődési és politikai történetének. Pompásan áttekinthető sorozatban ott vannak a legrégibb magyar kódexek eredeti példányai, a „Halotti beszéd"-től kezdve, a legrégibb misekönyvek, az ősnyomtatványok, a legelső magyar könyvek, az összes Korvin-kódexek, a legrégibb magyar bibliák, Árpádházi királyaink pecsétes oklevelei, cimeres nemeslevelek, középkori pecsétek, a XVI—XIX. századbeli történeti emlékek, köztük *Kossuth* Lajos eredeti kézirásai, *Arany* János, *Petőfi* Sándor és legnagyobb költőink eredeti kéziratai. A Széchenyi könyvtár kiállitásával egyidejüleg nyilik meg a muzeum uj hadtörténeti kiállitása, továbbá a Delhaes-féle gyüjtemény, mely a régiségtár folyosóin felállitott hatalmas szekrényekben van elhelyezve.

— **Kossuth Ferenc Kolozsvárott.** Kolozsvárról telefonozzák: *Kossuth* Ferenc ma délután a gyorsvonattal ideérkezett számos függetlenségi képviselő társaságában, hogy résztvegyen a függetlenségi és 48-as pártnak holnapi szervezkedő gyülésén. Kossuth Ferenc fogadására nagy közönség jelent meg a pályaudvaron. Festői látványt nyujtott a szőllősgazdák lovasbandériuma és a földészek gyalogcsapata. Kossuth és a többi képviselőt Kecskeméthy István, a szervező bizottság elnöke üdvözölte. Kossuth válaszában hangsulyozta a szervezkedés szükségét, de hogy az eszmék diadalra juthassanak, ki kell küszöbölni a széthuzást. Tisztelni kell mindenkinek a meggyőződését, de követjük a legjobbat, azt, amely hazánk függetlenségére, boldogulására vezet. Kossuth azután hosszu kocsisortól kisérve, a theológia épületéhez hajtatott, hol szállva van. Itt az egyetemi ifjuság küldöttsége tisztelgett Kossuthnál. Este 400 lampionos menet vonult Kossuth lakása elé s bejárta a várost. — Az országgyülés függetlenségi párt felkérésére ma este *Nessi* Pál *Visontai* Somával Kolozsvárra utazott.

— **Virchow tanár emléke.** *London*ból jelentik, hogy az angol orvosi kar képviselői gyülést tartottak és egyhangulag elhatározták, hogy gyüjtést inditanak *Virchow* tanár berlini szobrára. *Leicester* lord közölte, hogy eddig az angol tudományos intézetek részéről már mintegy száz képviselő jelentkezett, akik a tervezett Virchow-ünnepségben részt akarnak venni.

— **Rubino — agent provocateur.** *Brüsszel*ből jelentik, hogy *Lipót* király Molenbeck külváros polgármestere előtt kijelentette, hogy gyávaságnak tartaná a leköszönést a merénylet miatt. Rubinonak, a merénylőnek, tárgyalása hétfőn lesz, de Royer ügyvéd lemondott a védelemről, mert véleménye szerint az ügy aktáiból világosan kiderül, hogy a merénylő agent provocateur volt.

— **Merénylet Zmejanovics püspök ellen.** *Versecz*ről táviratozzák, hogy a minap *Karlóczán* csakugyan merényletet követtek el az ott tartózkodó *Zmejanovics* püspök ellen. A merénylő, amint a golyó repülésének iránya mutatja, a karlóczai rezidenciával szemben fekvő vendéglő tetejéről, vagy a tető ablakából lőtt. A golyó keresztül ütötte a kettős ablaktáblát és a majolika kandallóba furódott. Ha a püspök szokott helyén iróasztala mellett ült volna, mint vacsora után szokása volt, akkor a golyó eltalálta volna. Ez alkalommal a püspök huszárja rakosgatott az iróasztalon és a merénylő a homályban a püspök alakját sejtette benne. Nem való tehát, hogy a golyó a püspök reverendáját átlyukasztotta volna, mert a golyó a huszár közvetlen közelében süvitett el. A püspöknek szerencsés megmeneküléséhez sokan gratuláltak.

— **Az erkölcstelen Lenau.** Egy bambergi hangverseny dolgába beleavatkozott az ugyanottani két gimnáziumnak az igazgatósága. Még pedig az erkölcs nevében. A müsoron volt Liszt Ferencnek Lenau Miklós Faustjára irt szerzeményének két epizódja is, s a programm hátulján ott volt a szöveg is. Hát ez a szöveg volt a szálka. Az igazgató uraknak szemet szurt Lenau költészete, a szöveget erkölcstelennek találták, a mely fölötte veszedelmes az ifju gimnázistákra zenekiséret mellett is. Kétszáz diák, aki már megvette a jegyét nem mehetett a koncertbe, visszakérte és vissza is kapta az igazgatói határozat után a jegyét. A dolognak aztán két eredménye lett. Az egyik az, hogy a közönség a hangversenyen nem juthatott programmhoz, mert a diákok a szolgáktól mind megvették, hogy ilyenformán ismerkedjenek meg a szöveggel. A másik eredmény az lett, hogy a bambergi könyvkereskedőknél az összes Lenau-könyveket elkapkodták. Ez lett a következménye annak, hogy a Lex Heintze szelleme irodalmi téren ütötte fel a fejét Bambergben.

— **Vádak Krüger és Leyds ellen.** Egy londoni telegramm jelenti, hogy a *Daily Mail* mai számában azt irja, hogy az angol kormány fontos bizonyitékok birtokában van arra nézve, hogy *Krüger* elnök és *Leyds* dr. körülbelül egymillió fontnyi összeget tartottak meg. Az összeget még a háboru ideje alatt kapták Transzválból, de avval még mindig nem számoltak el.

— **Roosewelt elnök és az anarchisták.** A *Frankfurter Zeitung* newyorki tudositója azt jelenti lapjának, hogy az ottani összes lapok egy összeesküvéssel foglalkoznak, amelyet állitólag Roosewelt elnök ellen szőttek. A lapok szerint egy Dexheimer Lena nevü asszony a rendőrségen arról tett jelentést, hogy a newyorki anarchisták elhatározták Roosewelt meggyilkolását. Ebből a célból három embert sorsoltak ki, akik azonban nem voltak hajlandók a gyilkosságot végrehajtani és mind a hárman öngyilkosságot követtek el. Az asszony azt is elmondta, hogy ő is tagja volt az anarchista csoportnak, de férjhez ment egy methodista emberhez, aki őt is megtéritette és igy könnyiteni akar lelkiismeretén a vallomás által. Mint egy délután érkezett newyorki távirat jelenti, az államszövetségi titkos rendőrség főnöke kijelentette a lapok tudositói előtt, hogy megvizsgálta Dexheimer asszony vallomásának adatait és azokat a fantázia szüleményeinek találta. Az asszony valószinüleg hiszteriás képzelődésben szenved. Ennek dacára megszigoritották az elnök személye körüli óvintézkedéseket.

— **A tisztviselők fizetésrendezése.** Érthető türelmetlenséggel és kiváncsisággal várják a tisztviselők a fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat benyujtását, azért igen látogatottnak igérkezik az a közgyülés is, amely holnap, vasárnap délután 3 órára hivatott egybe a vármegyeháza disztermébe. Kilátás van ugyanis reá, hogy Vörös László, a kongresszusi bizottság elnöke holnap fogja megnevezni azt a napot, amelyen a pénzügyminiszter a törvényjavaslatot az országgyülés elé terjeszti. A közgyülés különben a tisztviselői kongresszus által előszabott országos egyesület alakuló közgyülése lesz, amelyen minden tisztviselő szavazati joggal fog birni s amidőn a megalakulást kimondják, egyben az eddigi Tisztviselők Országos Szövetsége meg fog szünni. A közgyülésen *Vörös* László nyug. államtitkár fog elnökölni.

— **Házasság.** *Rosenstok* Salamon, a *Strasser és König* gabonakereskedő cég *szentesi* képviselője eljegyezte *Ehrlich* Ilonka kisasszonyt *Szentesen.*

Bienenfeld Géza, holnap tartja eljegyzését *Tihanyi* Matild kisasszonynyal Budapesten.

Deutsch Gyula Budapestről, eljegyezte *Csillag* Ilonka kisasszonyt Győrött.

Lederer Mór. a Budai Korona Szövetkezet vezérigazgatója eljegyezte *Lipner* Vilmát Budapesten.

Stärk Géza könyvelő, holnap vasárnap délután ötödfél órakor esküszik örök hűséget *Ehrenwald* Szidóniának a dobány-utcai zsidó templomban.

— **Az asszony.** Szeretni talán a férfi szeret lángolóbban, de a hűség a nők erénye! — mondják a poéták. S ez álmodozó emberek lelkén keresztül nézve az esetet, talán megható is, hogy tegnap a polgármesteri hivatalba beállit egy asszony s instanciát ad be, hogy *barátját* nevezzék ki a vásárcsarnokba altisztnek vagy őrnek.

— Mért hozta maga ide a folyamodást? — kérdezték a hivatalban?

— Kérem, protekció nélkül semmire sem lehet jutni a mai világban. Derék, egészséges ember, harmincnyolc éves, hat éve ösmerem, nyolcszáz forintot költöttem már rá s azt mondta, hogy amint ezt az állást megkapja, menten feleségül vesz. Protekciónk nincs, de itt vagyok én s kérem szépen az urakat, teljesitsék a kérését.

Ime az asszonyi jóság, hűség! — mondja a poéta. De a cinikus emberösmerő fejét csóválja s igy szólhat:

— A protektornő negyvenkét éves hajadon. Nyolcszáz forintja uszik az áron, ezzel az állással minden a révbe kerülne.

De akár számitás, akár a hűség példája ez az eset, nem kell elejteni a folyamodót. Már az asszony miatt se, aki nemcsak hűséges, de — élelmes is.

— **Az orosz udvar házi tolvaja.** Egy pétervári telegramm jelenti, hogy régóta észrevették már, hogy értékes tárgyak, nevezetesen ékszerek tünnek el mintegy varázslatra a császári palota termeiből. Különösen megállapitották, hogy a cárné lakosztályaiból egymásután több aranygyürü és egy gyémánt karperec tünt el. Legutóbbi lividáiai időzésekor II. Miklós cár nagy meglepetéssel észrevette, hogy egy smaragddal diszitett gyönyörü gyürü, melyet atyjától emlékül kapott, tünt el ékszerei közül. A cár vizsgálatot rendelt el és Maslov, a cár külön rendőrségének főnöke legügyesebb titkos ügynökeit bizta meg a tolvaj keresésével. A kutatások csakhamar eredményre vezettek. Megállapitották, hogy egy nagyon előkelő családhoz tartozó személyiség, ki a cár bizalmasa volt, lopta el az ékszereket és adta el egy pétervári ékszerésznek. Az ékszerész beolvasztotta az aranyat, a drágaköveket pedig külföldre küldte. Az előkelő tolvajt Szibériába, Tomskba küldték két esztendőre.

— **A főrendiház elnöksége** fölkéri a főrendeket, hogy november 24-én, hétfő délután 1 órakor az állandó országház főrendiházának ülestermei és egyéb helyiségeinek megtekintésére az országház épületében megjelenni szíveskedjenek. A bejárat az országház északnyugoti oldalán, szemben a Margit-hiddal, a főkapunál van.

— **A Kutlorásáv Lántusav szenzációi.** Az a történet, ami itt következik, voltaképpen nem uj, de el kell ismerni, hogy helyén volt alkalmazva. Magyar földön, Kolozsvárott, a K. Papp Miklós által szerkesztett régi *Magyar Polgár*nál vette észre annak idején a redakció, hogy a jópénzért fizetett eredeti telegrammját szóról-szóra átveszi a fölörával később megjelent másik ujság. (Talán: Kelet volt a cime. Szerkesztője Asbóth János.) Csináltak tehát egy külön példányt a másik ujság számára, tele képtelenül képtelenebb világtörténelmi eseményekkel s miután a kolléga nem habozott kinyirni a szenzációs hireket, másnap leirta a Magyar Polgár a szenzáció történetét. Ilyes valamit cselekedett meg a napokban két laptársával a Szegedi Napló. Ez az ujság, amint az egy előkelő vidéki laphoz illik, rendes tudósitót tart Budapesten, aki késő este mindennap leadja a telefonon a legfrissebb hireket a szegedi lapnak. A közvélemény másik két szócsöve elfelejtett gondoskodni budapesti tudósitóról, ám a legfrissebb hirekkel nem kevésbé buzgón szolgálja ki olvasóit, mint az, amelyiknek van tudósitója. A Szegedi Napló munkatársait bosszantotta ez, de még nagyobb lett bosszuságuk, amikor megtudták, hogy akaratlanul ők maguk szolgáltatják át hireiket laptársaiknak. Ez ugy történik, hogy lapjuk már éjjel fél 12 órakor künn van a vasutnál, hogy idejekorán megkaphassák a vidéki előfizetők s hogy a Szegeden éjszaka keresztül utazó közönség már megvehesse a lapot. A két élelmes laptárs minden éjjel megvette a pályaudvaron a friss Naplót a legfrissebb hirekkel, aztán rohantak a maguk nyomdájába s a legfrissebb hirek egy órával később az ő lapjukban is megjelentek. Tegnap végre radikális eszközhöz nyult a Szegedi Napló, aminek alkalmasint az lesz a következése, hogy holnap már a másik két szegedi ujság is sietni fog gondoskodni pesti tudósitóról. A dolog ugy történt, hogy a Napló tegnapi számának néhány példányában, azokban, amelyek a két lapkolégának voltak szánva, szenzációs hir jelent meg, amelyet a Kutlorásáv lántusav cimü cseh ujság nyomán reprodukált a szegedi kolléga. A szenzációs hirrel lélekszakadva rohant a redakcióba a tudósító nélkül szükölködő lapok két munkatársa s a szegedi közönség szent borzalommal olvasta ma reggel a két szegedi lapban a „Kutlorásáv lántusav" hirét. A borzalom azonban csak addig tartott, amig meg nem tudták, (már pedig hamarosan megtudták), hogy e pogány hangzásu cseh lap cime voltaképpen visszafelé olvasandó, amikor is kiderült, hogy a szenzációs hirt a vasutnál vásárolták. Egész Szeged városa ezen a jóizü tréfán nevet ma.

— **Köszönetnyilvánitás.** Gróf *Andrássy* Dénes a következő nemes kegyelettől áthatott sorok közlésére kér fel bennünket:

Köszönet.

Hőn szeretett drága nőm halála alkalmából minden részről hozzám érkező őszinte meleg részvét általános megnyilatkozása engem oly mélyen meghatott, hogy bánatomban nem vagyok képes mindenkinek szivem mélyéből eredő köszönetemet külön-külön kifejezni.

Ez uton mondok azért hálát mindazon testületeknek, egyleteknek, egyeseknek és községek, hirlapok képviselőinek, kik nehéz óráimban részvétökkel vigaszt nyujtani s feledhetetlen nőm nemeslelkiségét, jótékonyságát és szivjóságát oly lélekemelő módon méltatni kegyesek voltak.

Mily igazuk van azoknak, kik ő benne az én vezérosillagomat, jó Géniuszomat látták, ki előttem világitott, mikor bennom a jónak csak szikrája alig csillámlott meg. Mily igazuk van azoknak abban is, kik kimondják, hogy az én életem annak az igazán nemes nőnek volt szánva, kinek áldott emlékét hiven fogom megőrizni utolsó lehelletemig.

Mély köszönetet mondok még azon városoknak, községeknek és egyleteknek is, melyek hálájukat gyász istentisztelet tartása és gyászjelvény kitüzésével oly megható módon kifejezésre juttatták.

Kérjük Istent, hogy kiváló kegyelme a szent hamvaknak adjon örök békés nyugodalmat. Virrasszon felette a hálásak kegyelete. Őrizzük meg nemes emlékét az idők végtelenségeig.

Ismételt köszönetem és hálám kifejezése mellett vagyok tisztelettel

K.-H.-Váralján (Gömörmegye), 1902. november hó.

Andrássy Dénes.

— **A szerelem és a nyolcszáz forint érdekében.** Egy szerelmes szivü, már negyven esztendős asszony álláshoz szeretné juttatni azt a nála három esztendővel fiatalabb embert, akinek a szivét odaajándékozta s a házasságra való tekintettel — a nyolcszáz forintját odaelőlegezte. Hogy elérje a célját, ő maga irt meg egy instanciát a tanácshoz, amiben jó ismerőse számára altiszti állást kér a vásárcsarnokban. Igy argumentál a többek között:

Tudomásomra jutott, hogy a városnál a vásárcsarnokba altisztet keresnek. Én tehát ajánlom az én jó ismerősömet, aki igen derék, megbizható dolgos ember, már hat év óta ismerjük egymást, ő 38 éves, én meg 42 vagyok, rákötöttem már 800 forintot s ha most megkapja az állást, hát biztosan elvesz feleségének, okvetlen kérem őt megválasztani, hogy a 800 forintot megkaphassam és a felesége lehessek. Igen ajánlom őt, mert tudom, hogy a fővárosnál csak annak van boldogulása, akinek nagy a protekciója.

A tanácsban mosolyogtak, aztán meg elgondolkoztak a dolog felett s nincs kizárva, hogy mint mindig, ezuttal is fogunalja lesz a protekciónak.

— **Letartóztatott kereskedők.** *Bécs*ben ma letartóztatták *Spitzer* Jakabot és testvérét, akik magyarországi származásuak. A kereskedők ellen az a gyanu, hogy nagykereskedőktől árukat csaltak ki s potom áron elkótyavetyélték. A két testvér tartozásai hetvenezer koronát tesznek ki és ezzel szemben 25.000 korona értékü árut találtak náluk.

— **Az expresszvonat halottja.** A berlini gyorsvonaton halva talált *Wertheimer* Miksára nézve, mint illetékes helyről jelentik, a berlini rendőrség megállapitotta, hogy *Wertheimer* szivszélhüdésben halt meg. Az a verzió tehát, mintha *Wertheimer* öngyilkosságot követett volna el a jelett való bánatában, mert répatermese elfagyott, helytelen. Igaz ugyan, hogy a hirtelen beállott hideg időjárás késleltette 300 hold répájának betakaritását, de a fagy nem tette tönkre a répát; azonfelül nagy hiány volt munkásokban, ami a vérmes embert felizgatta, mintegy zavarodottá tette, ugy, hogy céltalanul utazgatott, mintha munkást keresne. *Wertheimer* anyagi viszonyai a legrendezettebbek és családi élete is nagyon boldog volt, ugy, hogy az öngyilkosság esete teljesen kizártnak tekinthető. Az is valótlan, mintha az elhunyt bucsulevelet hagyott volna hátra.

— **Csavargó joghallgató.** *Király* Gyula kolokocsói lelkész — mint a minap megirtuk — bejelentette a rendőrségen 20 éves *Gyula* fiának eltünését. Fia ugyanis, akit az egyetemre küldött fel, nem iratkozott be az egyetemre és hirt sem adott magáról. A rendőrség most megállapitotta, hogy a fiatal ember a fővárosban teljesen elzüllött. A VIII. kerületi kapitányságon csavargásért már kétszer volt elzárva. Rendesen az Alföldi-utcai menhelyen alszik. Valószinü, hogy a fiatal ember édes apjától a beiratásra kapott pénzt elköltötte és nem merte ezt megirni apjának.

— **Humbertéket ujra üldözőbe vették.** A Humbertné üldözését a rendőrség és a vizsgálóbiró versengése alaposan tönkretette. Megeshetik, hogy még sok egyéb körülmény is közbejátszott a nyomozás sikertelenségében, a tény azonban az, hogy az ujabb időknek ez a legnagyobb stilusu szélhámosa hónapok óta eltünt — és nincs sehol. A föld se nyelhette volna el jobban, mint ahogy elrejtőzött. A hitelezők most reparálni akarják a nyomozás hibáit s szindikátust alakitottak, amely pénzt bocsátott a hatóságok rendelkezésére, amelylyel nagyobb felkészültséggel, szélesebb alapon folytassák a nyomozást. A rendőrség az uj pénzzel ujra üzőbe vette a tisztes családot s ha van valami alapja annak a hirnek, hogy a mi Kecskemétynk utjában összetalálkozott Humbertékkel s velük együtt menekült, nincs kizárva az se, hogy a francia rendőrség révén kapjuk vissza a főváros pénzének tolvaját.

— **Sztrájk a dohányzási tilalom miatt.** Egy sziléziai kerületi főnök okos és tulajdonképpen csakugyan tisztán csak a hivatalnokok érdekeit szolgáló rendeletet adott ki, amiben a hivatali helyiségekben mindenkinek egyformán megtiltja a dohányzást. A szigoru tilalmat igy okolja meg.

— Tiz esztendő óta, amikor ennek a hivatalnak a főnöke lettem, figyelem a tisztviselők hivatali életét és aggodalommal néztem nemcsak egészségtelen voltát, hanem azt a szomoru körülményt is, hogy a tisztviselők egyáltalában nincsenek tudatában helyzetük veszedelmességének. A hivatalnokok reggeltől délig szivaroznak és pipálnak, sőt sokan estig is, akik délután is hivatalosak. Tudvalevő dolog, hogy a hivatalszobák vagy teljesen szellőzhetetlenek, vagy csak kevéssé szellőztetnek, s igy a hivatalszoba egészségtelen levegőjét a folytonosan sürüsödő dohányfüst egyenesen megmérgezi. Mivel a hivatalnokok közt a tüdővészt, mellbetegséget s más veszedelmes betegségek sokféle fajtáját terjeszti, indittatva érzem magamat arra hogy a dohányzás legszigorubb tilalmát rendeljem el összes hivatalaim valamennyi tisztviselőjére. A midőn ezt a rendeletet kizárólagosan a tisztviselők érdekében kiadtam, elhatároztam, hogy annak minden irányban, mindenkivel szemben a legszigorubb eszközökkel fogok érvényt szerezni. Fölöttes hatóságom teljesen szabad kezet adott nékem e szükséges ujitás végrehajtására, s remélem, hogy örömmel fogja üdvözölni minden hivatalnokom.

A hivatalnokoknak azonban a rendelet nem tetszik s ugy látszik, hogy az indokolás se győzi meg őket arról, hogy a főnöknek igaza van, mert sztrájkra készülnek.

— **Halálozás.** Tegnap éjjel halt meg Herczl tanár szanatóriumában 70 éves korában *Sternberg* József, a verseci közéletnek majdnem 30 éven át egyik vezéralakja. Az elhunyt, mint a törvényhatósági bizottság tagja, mint a verseci takarékpénztár, az izraelita hitközség és számos jótékony egyesület elnöke mindig a közjó szolgálatában állott. Ravatalánál két fián és két leányán kivül nagyszámu rokonság gyászol. Az elhunytban dr. *Tolnai* Lipót a kiváló fővárosi ügyvéd apását siratja. A holttestet Versecre szallitják és ott a családi sirboltban helyezik örök nyugalomra.

— **Elfogytak az ingyenes népkonyha jegyek.** A józsefvárosi elöljáróságnál naponkint száz meg száz szegény ember jelentkezik a népkonyha ebédjére szóló ingyenjegyért s jóformán most kezdődik a tél — és máris elfogytak a jegyek. Az elöljáróság tizezer korona segitséget kért a tanácstól, hogy ne kelljen elutasitania azokat a szegény éhezőket, akik segitségért kopognak az ajtaján. A tanács meg is adta a segitséget.

— **Meglopott kereskedő.** Belgrádból értesitették a rendőrséget, hogy az ott tartózkodó *Weiler* Miksa budapesti kereskedőtől, *Hartmann* Izidor szentendrei születésü 32 éves szappangyáros 400 dinárt ellopott és megszökött. A tolvaj valószinüleg Budapest felé vette az utját.

— **Szerencsétlenség a Fekete tengeren.** *Bukarest*ből jelentik, hogy a szulinai részvénytársaság hosszabb táviratban közli a közmunka-minisztériummal, hogy a *Bosznia* nevü 7000 tonnás olasz hajó, amely a *Florio Rubatino*-társulat tulajdona s amelyen 237 török, görög és olasz utas, meg negyedfélezer tonna buza volt, kedden este szerencsétlenül járt. A hajó elindulása után két órával vészjelt adott. A révkapitányság és az európai dunai komisszió intézősége két mentőbárkát küldött ki. Nyolc tengeri mértföldre a Duna torkolatától rábukkantak a Bosznia-hajóra, amely már majdnem egészen elmerült a háborgó hullámokban. A mentőhajók nyolcvankét utast és hajóst megmentettek. *Delbebio* hajóskapitány még életben volt, de nem akarta a mentők támogatását igénybe venni. *Százötven utas és a hajó személyzete a tengerbe fuladt.* A közmunkaügyi minisztérium utasitotta a révkapitányságot, hogy azonnal tudassa vele a meghalt és a megmenekült utasok nevét és polgári állását.

— **A rendjel.** Nálunk is megeshetett volna a következő kedves kis eset. Valami kis csiribiri fejedelem, akinek messze keleten ringatták a bölcsőjet, európai körutjában elérkezett az egyik fővárosba. Miután megnézett mindent, kifejezte elragadtatását a látottak fölött s megirta naplótöredékeit, kihajtatott a pályaudvarra, ahol az összegyült notabilitások közt föltünt egy rendőr főgenerális. A rendőr főgenerálisnak a melle tele volt aggatva rendjelekkel, mintha minden keleti uralkodó, aki megfordult ebben az országban, az ő mellén hagyta volna hátra nyomait.

A fejedelem ruganyos léptekkel szállt a készen álló vonat kocsijába, a rendőrgenerális pedig szalutált. E pillanatban egy komoly ur lépett a rendőrgenerális elé. A komoly ur, a titkos titkár volt, aki mosolysgva nyujtotta át a rendőrnek a rendjelet.

A rendőr mosolygott, aztán suttogva mondta a titkos titkárnak:

— Pardon! Ilyen már van.

— **Aki a menyasszonyát keresi.** Tegnapelőtt Budapesten találkozni kellett volna egy fiatal embernek egy leánynyal, aztán beülni egy kocsiba s elhajtani valamelyik anyakönyvvezetőhöz, akinek a nemzetiszinű szalagos ünnepi szine elől ugy jönnek ki, mint férj és feleség. Hogy miért akart Budapesten házasságra lépni a Salgó-Tarján melletti, vecseklői leánynyal az aradi fiatal ember, azt nem tudjuk. A tény azonban az, hogy ebben a nagy emberforgalomban kellett volna találkozniok, de a férfi, aki később ment el hazulról, hiába kereste Budapesten a leányt. Nem tudott ráakadni. Bejelentette a dolgot a rendőrségnél. A férfi *Blaha* Károly, aradi mérnök, a leány pedig *Kontros* Mária tanitónő. A menyasszony gyalog ment át Vecseklőről a salgó-tarjáni állomásra s nincs kizárva az az esetlőség, hogy valami baj érte ezen a kis uton. Erdőn kellett áthaladnia s pénz is volt nála. Nagy pénz egy tanitónő zsebében négyszáz forint. Megeshetik, hogy valaki tudott erről a pénzről s a szegény menyasszony büntény áldozata lett abban az utban, aminek a végén célul az esküvő állott előtte.

— **Csalás egy háztetővel.** Budapest kezd tultenni a világ összes nagyvárosain, ha nem is egyéb tekintetben, de szélhámosainak furfangjával. Budán elhordtak egy egész házat; a Rottenbiller-utcát csak nemrégiben lopta el egy ügyes gazember s ehhez a két — szinte páratlanul álló — bünesethez sorakozik most egy ujabb, amely furfangosságra nézve nem áll mögötte sem a budai ház elhordásának, sem az elopott utcának. A napokban a Kerepesi-ut egyik háromemeletes bérháza előtt egy elegáns fiakker állott. Egy nagyuri könnyedséggel ugrott ki belőle egy hasonló elegánciával öltözött ur. Amint a ház kapujának tartott, véletlenül megszólitotta az ott ballagó *Schwarcz* Jónás házalót. Rézlemezeket kinált neki eladásra, mert ő a házát palafedővel akarja befedetni és a házon most levő rézlemezeket el akarja adni. A házaló egy fővárosi vállalkozót ajánlott, akinek rézlemezekre rendesen nagy szüksége szokott lenni. Az ismeretlen ur erre meghagyta a házalónak, hogy majd másnap menjen el az illető vállalkozóval az *Angol királyné-szálloda* kávéházi helyiségébe, majd ott megkötik az alkut. Másnap délután a kávéházban csakugyan megjelentek a meghatározott időben az érdekelt felek s onnan egyenesen egy kerepesi-uti házhoz hajtattak. Ott a ház padlásán a vállalkozó csakugyan felmérte a lemezeket és háromezer koronáért megvette. Ezenkivül még abban is megállapodtak, hogy három nap mulva fogja csak a vállalkozó a rézlemezeket a házból elvitetni. A vállalkozó a háromezer koronát nyomban ki is fizette. Mikor azonban három nap mulva a munkásait a kerepesi-uti házhoz elküldte a rézlemezekért, az igazi háziur fogadta őket, aki egyszerűen kiutasitotta a munkásokat. Akkor jöttek csak tudatára annak, hogy az eladó valami veszedelmes csaló volt, aki alaposan megkárositotta a vállalkozót. A házmesternek a csaló ugyanis tiz koronát adott titkon azért, hogy megengedje a ház fedelének a megvizsgálását, illetve felmérését, mert, ugymond, a házát ő is rézlemezekkel akarja befedetni. Ezzel az ügyes fogással csalta rá a vállalkozót és kárositotta meg háromezer korona erejéig. Az ál-háziurnak azóta teljesen nyoma veszett.

— **Gyilkosságok.** *Lugos*ról jelentik, hogy Krassó-Szörénymegye temesi járásban, ahol tegnap egy postakocsit akartak kirabolni s agyonlőttek a kisérő csendőrt, ismét két gyilkosság történt. *Nagymutnikon* agyonlőttek egy embert és a gyilkosság elkövetésével *Léta* Szilviusz községi birót gyanusitják. Agyonütötték továbbá *Avrám* Pétert, amikor két juhát a nyájból haza akarta vinni. A tetteseket két juhpásztor személyében letartóztatták. A büntettek ismétlődése arra inditotta az alispánt, hogy a járás közbiztonsági állapotairól jelentést tegyen a belügyminisztermek. Augusztusban a közigazgatási bizottság is intézett felterjesztést a miniszterhez, amelyben a csendőrség szaporitását kérte.

— **Gyilkos és öngyilkos őrült.** *Győr*ből távirat szól, hogy az elmebetegosztályban történt gyilkosság dolgában vezetett vizsgálat váratlan fordulatot vett. A boncolás megállapitotta, hogy a halált mindkét esetben fulladás okozta, vagyis *Papp* István *Mujzer* Lajost megfojtotta és csak azután verte fejbe. *Durmann* Istvánné ápolónő azt vallja, hogy a szomszéd cellában tartózkodott, egész éjjel ébren volt, de semmi zajt sem hallott, *Durmann* Istvánnét szintén mint elmebeteget vették fel a kórházba körülbelül egy évvel ezelőtt. Ő és a hivatásos ápoló azt vallja, hogy mikor az ajtót felleszitve bementek a cellába, *Mujzer* véresen és halva, *Pappot* pedig az ablakvasra nadrágszijra felakasztva találták. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy *Mujzer* szijjal lett megfojtva, amely szijnak jóval szélesebbnek kellett lennie, mint annak, amelyen *Papp* István függött. Viszont a *Papp* István nyakán lévő sáv erősen bemélyedésszerű és arra vall, hogy *Papp* nem szijjal akasztotta fel magát, hanem kötéllel. Bizonyos jelek egyáltalán homályossá teszik *Papp* halálának módját és a megállapitott adatok alapján a legkiterjedtebb vizsgálatot folytatják.

— **Sikkasztó könyvelő.** Ez év augusztus havában nagy feltünést keltett fővárosszerte *Ludvigh* Józsefnek, az általános munkásbetegsegélyző pénztár pénztárnokának öngyilkossága. A kereskedelmi miniszter augusztusban vizsgálóbiztost küldött ki az intézetbe, aki nagyobb mérvű sikkasztást fedezett fel. A rendőrség akkor letartóztatta *Pesold* Jenő könyvelőt, akinek része volt a sikkasztásban. A vizsgálat azonban tovább folyt és most kiderült, hogy Pesoldnak *Fischer* János Károly budapesti születésű 32 éves betegellenőrző és pénzbeszedő a buntársa, akit a rendőrség tegnap letartóztatott. *Fischer* a kihallgatása során azt vallotta, hogy 3200 koronát sikkasztott. A sikkasztást oly módon követte el, hogy a fél által befizetett összegről szóló es a pénztárnál maradt eljennyugtán a befizetett összeget kisebbre hamisitotta és igy számolt be.

— **Vidéki hirek.** Tövisfalván *Tyikál* Ferenc házában a szobában volt kender meggyuit és a család nevezetesen az apa, anya és három gyermek oltás közben igen sulyos égési sebeket szenvedtek. Mind az öt sebesültet beszállitották a munkácsi kórházba, hol élet és halál közt lebegnek. — Borsabányán *Fektor* Péter nevü tiz éves kis fiu három pajtásával játszott a Csizla vizén, mikor egyszerre megindult rohamosan a kibocsátott gátviz és elragadta a kis fiut pajtásaival együtt. Mind a négy gyermek odavesztek.

— **Apa a fia ellen.** Bécsből jelentik tudósitónk, hogy ott ma délután egy *Krausz* Jakab nevü 68 éves kereskedő rálőtt 24 éves fiára és sulyosan megsebesitette. A fiu rossz utra tévedt s folytonosan pénzt zsarolt atyjától, sőt lelövéssel fenyegette és tettleg is bántalmazta. Egy ilyen civódáskor az öreg Krausz revolvert ragadott s rálőtt fiára, aki most a halállal vivódik.

— **Budapesti szinházjegyiroda.** Az Államvasutak kirendeltségi irodája a Vigadó-tér 1. szám alatti helyiségében szinházjegyiroda szervezett, ahol valamennyi szinház és pedig *Nemzeti Szinház*, *Opera*, *Vigszinház*, *Magyar Szinház* és *Népszinház* előadására lehet jegyet váltani és előjegyezni. Ugy a Budapestre érkező külföldieknek és vidékieknek, mint a rendes szinházlátogató közönségnek egyaránt nagy kényelmére szolgál ez az intézkedés, mert ha valaki nem kap már jegyet abba a szinházba, ahová készült, azonnal kárpótolhatja magát egy másik szinház előadásával.

— **Leégett község.** *Sátoralja-Ujhely*ről táviratoznak, hogy Rátkán ma nagy tüz támadt, melynek 28 lakóház a melléképületekkel, összes eleséggel és takarmánynyal áldozatul esett. Csak néhány épület volt biztositva.

— **A Szent-Rókus-kórházban** 137 esetben tettek kisérletet *ensz ellen a Reparatorral*, melyek közül 126 esetben teljes gyógyulás, 9-ben javulás érettett el. A Kriegner-féle Reparator kapható a gyógyszertárakban, főraktár Budapest, Kálvin-tér, Korona-gyógytár.

— **A Rémi-mulató** (Király-utca 71.) vasárnap rendkivüli délutáni előadást rendez családok és gyermekek részére féihelyárakkal. Az előadáson *Miss Marguerite* 8 hatalmas oroszlánjával és *Hadji Mochamed* arabs ugró-akrobatái először lépnek fel. Az igazgatóság alkalmat nyujt arra, hogy minden apa gyermekeivel is megtekinthesse ezt az érdekes előadást.

— **Nagy karácsonyi occasio!** Az előnyösen ismert *Lessner* Gusztáv-cég (V. Bécsi-utca 8.) ily cimü mai hirdetésére t. olvasóink figyelmét felhivjuk.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj tápereje nagy,** könnyen emészthető, kellemetlen szaga, ize nincs, üvegje két korona. Zoltán gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

(x) **Cascaradin Raditz** legjobb szer székrekedés, gyomor és májbaj, étvágytalanság, elnizás és lefájás ellen, kitünő vértisztitó. Orvosi tekintélyek által kipróbálva és ajánlva. ½ doboz 1 K. 20 fillér; egy egész doboz 2 K. 20 fillér. Kapható az Apostol gyógytárban, Budapest, József-körut 64.

(x) **Ha egy dolgot megfigyelünk,** nem szedhetnek rá utánzattal. Ugyanis a bádogdobozban árusitott cukorka soha sem lehet eredeti, mivel az eredeti *Réthy-féle pemetefű-cukorka* kék papirdobozban jön forgalomba s a készitő: *Réthy* Béla gyógyszerész neve minden dobozon látható.

Krupp halála.

Essen, november 22. *Krupp* **Frigyes Alfréd, a hires ágyugyáros, ma délután 3 órakor a Hügel-villában szivszélhüdés következtében meghalt.**

Ami a Krupp név jegyében változás történt a világ arculatán, ami hatással az ő működése volt, ahhoz csak a Nobelé fogható. Egyik név a dinamit, másik az ágyu fogalmának a fölidézője. Egyik igénytelen vörös masszába gyüjtötte össze a természet legrettenetesebb erőit, mely masszából egy csipetnyi már sziklákat robbant, várakat dönt le s pillanat alatt tönkre teszi, amit emberkéz évtizedeken át alkotott. Amily megbecsülhetetlen eszköze a technikának, az iparnak, épp oly rettenetes szerszáma a háborunak s számlálatlan milliókat hozott a föltalálójának. Nobel pedig, a szerény tudós, kit az istenek ezzel a félelmetes találmánynyal megvertek, összes millióit a béke müveinek hagyományozta, hogy némileg ellensulyozza azt a sok átkot, mely gyilkolásra és rombolásra használt találmányának a nyomában kél. Pedig nem tehetett róla, mint ahogy a késes nem tehet arról, ha gyártmányával nemcsak gyümölcsfát szemeznek. Ami tekintélye, neve, vagyona — mérhetlen vagyona — volt az apjának és neki, azt a Krupp-ágyuk szerezték, melyek jórészt hozzájárultak Európa térképének a megváltoztatásához, szétlövén a németországi osztrák hegemóniát s megteremteni segitvén a német egységet. Az ő gyártmányai nyomában nem fakadt áldás, csak vérözön és átok, pusztulása civilizációnak, siráma elárvult családoknak, meg sok Siegeshalle és Ruhmeshalle, tultengő nemzeti önteltségnek kőbe rótt dokumentumai. Rendes körülmények közt talán mint nagy férfiu, mint az ifju Németország egyik oszlopa végezte volna életét s szobrot kapott volna valahol a Brandenburger Thor tájékán s párhuzamos érzelemmel emlegették volna a nevét a Nobelével együtt, ha végzete a világ legbájosabb szigetére, Caprira nem sodorja.

Eleinte talán csak látogatóba ment oda hosszabb időre, mert megtetszett neki a Hidigeigei-kávéház élete, a kék viz, a derült ég, a langyos levegő. De aztán ott fogta egy végzetes varázslat s odacsalogatta, valahányszor elszabadulhatott a sokgyáru Essenből. Mert Capriban nem szivta be a kőszén fojtó szagát, nem kellett hallgatnia az ezermázsás kalapácsok dübörgését. Verőfény özönlötte körül s olyan levegőt szitt, mely virágillatot hozott felé Anacapri kertjeiből, érzéki mámort a kék vizekről s talán.... talán a m eghibbant érzékü embert megturbálta Tiberius császár emléke is, aki komor, gyanakvó öregségében ott tartotta hallatlan orgiáit s kinek szelleme talán még most is ott lebeg a caprii virányokon, mint kénköves gőz.

És belefulladt az erkölcstelenség fertőjébe és raffineriáiban tulszárnyalta talán még Tiberiust is, egy fejezettel gazdagitván a Krafft-Ebing tudományát. Mikor egy vörös ujság mindezekről lerántotta a leplet, sietve otthagyta a Tyrrhéni tenger gyöngyét, mert ott kellett hagynia s elment sokgyáru saját külön városába — meghalni. Mérgezett betükkel elkövetett gyilkosság-e ez, vagy nemezis, azt nem kutatjuk.

Capri pedig, a gyönyörüséges sziget elárvult. A csillagszemü Beppók, Gigik, Checchók és az összes autochtonok sokáig fognak még regélni a német *principéről*, aki szórta az aranyakat, aki nagyon kedves ur volt, de aki nem tér oda vissza többé soha.

(Y—n.)

* * *

Berlin, november 22.

A városban estefelé terjedt el Krupp halálának hire. A lapok külön kiadásban jelentek meg, a melyet a közönség hamar szétkapkodott. Délután öt órakor jutott el a birodalomgyülésbe a halál hire és mély megdöbbenést keltett a képviselők között. De nem-

csak parlamenti körökben fogadták mély és őszinte részvéttel Krupp elhunytának hirét, hanem a lakosság legszélesebb rétegeiben is, jóllehet a *Vorwärts* rágalmazó cikke mindenfelé nagy szenzációt okozott. A *Vorwärts* ma reggeli száma közli, hogy elegendő bizonyitéka van Krupp ellen és igy nyugodtan várja ennak a pörnek a kimenetelét, amelyet Krupp rágalmazás cimén a lap ellen inditott. Nem lehetetlen különben, hogy Krupp halála következtében az egész eljárást a *Vorwärts* ellen beszüntetik.

A tragikus és váratlan gyászeset folytán pártkülönbség nélkül elitélik a szociáldemokrata lap támadását, sőt maguk a szociáldemokraták helytelenitik a leghevesebben a *Vorwärts* ismeretes cikkét.

Berlin, november 22.

A szociáldemokrata képviselők maguk sem palástolják azt a véleményüket, hogy a *Vorwärts*nek *Krupp Capri-szigetén* cimü cikke és Krupp halála közt szoros összefüggés van. A halálhir a hivatalos világban és a nagyközönség sorában egyaránt általános, mély részvétet keltett. Krupp régebben tagja volt a birodalmi gyülésnek s akkor temérdek sok személyes jóbarátot szerzett parlamenti körökben, de azóta is mint az urakháza tagja csak rokonszenvet ébresztett és nemcsak csodálatos vállalkozó erejét, nagy tehetségét bámulták, hanem szerették is nagylelküségeért és csodálatos jó sziveért. A birodalmi gyülés tagjai tömegesen fejezték ki részvétüket Krupp családja előtt.

Essen, november 22.

A Krupp-gyárak néhány ezer hivatalnoka éppen ma gyülést tartott s azon határozati javaslatot fogadtak el, amelyben tiltakoznak a *Vorwärts* rágalmai ellen. A gyülés megbizott egy háromtagu bizottságot, hogy az haladéktalanul közölje Kruppal e határozatot.

Essen, november 22.

Krupp halálának hire a legmélyebb megindulást keltette. Mindenütt sok ember gyülekezett és várták az ujabb hireket. Kruppné csak holnap délután érkezik ide Kasselből. Este 7 órakor a polgármester a városi képviselet egy bizalmas jellegü ülésén állást akart foglalni a legutóbbi gyanusitások ellen. Közölte, hogy Kruppot már tegnap este először és ma reggel fél 6 órakor másodszor szélhüdés érte, melynek következtében ma délután 3 órakor meghalt. A gyülés egyértelmüleg felháborodását fejezte ki a város körül oly nagy érdemeket szerzett diszpolgára ellen kevéssel halála előtt intézett támadások felett és megbizta a főpolgármestert, hogy fejezze ki Krupp özvegyének az egész polgárság nevében legbensőbb részvétét. Krupp orvosa már tegnap délután a Hügel-villában tartózkodott.

Essen, november 22.

Egy még megerősitésre szoruló hir szerint *Krupp* atyja végrendeletének egyik intézkedése értelmében a gyár hitbizomány módjára tovább fenn fog állani. A gyár főnökévé Krupp unokatestvére, *Krupp* Arthur az ausztriai *Berndorf*ból van kiszemelve. Azt mondják, hogy Krupp ma Capriba akart utazni s a szalonkocsi már készen állott. Krupp már régebb idő óta szivbajos volt.

Essen, november 22.

Vilmos császár a Krupp-gyár igazgatóságához a következő táviratot intézte:

> Főnökük oly váratlanul bekövetkezett halálának hire mélyen megrenditett. A gondviselés Krupp titkos tanácsost oly vállalat élére állitotta, mely messze a haza határain tul univerzális jelentőségekre tett szert. Ezt a müvet ugy amint lángeszü apjától átvette, nemcsak fenntartani, hanem világhirének megfelelőleg továbbfejleszteni, tekintette élete feladatának. Neve a vasipar fejlődésében, az egész fegyverügygyel és a modern erődités és hajóépités ügyével a legbensőbb kapcsolatban van. Az alkalmazottakért való gondoskodásban senkisem multa őt felül és mintakép volt. Ezért én, akihez az elhunyt a leghivebb hazafias odaadással viseltetett a hivatalnokokkal és a munkások ezreivel együtt a legsulyosabban érzem elvesztését.
>
> *Vilmos I. R.*

•

Krupp Frigyes Alfréd egyetlen fia volt *Krupp* Alfrédnak, akinek 1887-ben bekövetkezett halála óta egyetlen tulajdonosa volt az esseni óriási ipartelepnek, amely a világ legnagyobb gyára. A gyárat a most elhunytnak nagyapja, *Krupp* Frigyes alapitotta, akinek egy kis acélöntődéje volt Essenben; ebből fejlődött a hatalmas gyárvállalat amely több mint 500 holdat foglal el. Ma 25.000 embernél többet foglalkoztat s ezek családtagjainak száma 55.000-re tehető s igy körülbelül 80.000 ember keres Krupp által kenyeret. 14 ezer munkás, ezek közül az esseni gyárakban dolgozik, mig a többi a közel levő bányákban, a neuweidi és sayni fióktelepeken a spanyolországi bilbaói bányákban van alkalmazva, honnan a legjobb ércet nyeri az esseni gyár. Magában Németországban 547 vasbányája van Kruppnak, továbbá négy gőzhajója, az esseni gyárral összeköttetésben 42 mértföldre futó vasutvonala, 23 lokomotivval, 883 kocsival, 69 lóval és 191 vaggonnal. 40 mérföldre terjed a rendelkezésére álló táviró vonal is, 35 állomással és 55 Morse-féle készülékkel. *Krupp* atyja nagyszabásu intézményeket létesitett munkásai javára, amelyek mindenkor biztositották a békés munkát a rengeteg ipartelepen. Jellemző volt az öreg Krupp humanizmusára, hogy amikor a Reichstagba jelölték, a saját munkásai buktatták meg, de haragot nem tartott, mert tudta, hogy nem népszerüsége okozta bukását, hanem a szociáldemokrata eszmék terjedése, amely az esseni gyárat sem kerülte el. A ma elhunyt Krupp Frigyes titkos kereskedelmi tanácsos volt és 1893. óta a birodalmi gyülés és az államtanács tagja. A gyárat ő is óriási módon fejlesztette, ugy, hogy üzemképessége az utóbbi években, az ágyukat ide nem értve, körülbelül 280.000 tonnára rugott.

FŐVÁROS

(*) **A költségvetés.** *A pénzügyi bizottság* ma több órán keresztül tárgyalta a jövő évi költségvetést és elintézte a kiadások tételeit. Minthogy a tanács a költségvetés összeállitásánál az idén nagyon szigoruan járt el, a bizottság mindössze csak 18,000 koronát törölt, a néhány tételnél egy-kétezer koronával apasztva a kiadásokat. A legujabb törlés volt az a hatezer korona, amely eddig minden esztendőben kijárt a Nemzeti Zenedének. Nagyobb érdekü felszólalás alig volt. *Herczog* Péter az utcai táblák használhatatlan állapotára hivta föl a figyelmet, mire *Devecis* Ferenc müszaki tanácsos még 33 ezer koronát kért a baj megszüntetésére, de a bizottság könyörtelenül megtagadta e kérelmet és utasitotta a mérnöki hivatalt, hogy a rendelkezésére álló összeggel teremtsen rendet. A vallásügyi kiadások fejezeténél, *Virava* József kérdi, nem lehetne-e az iskolák egy-egy termében, oltár fölállitásával, a gyermekek részére külön istentiszteletet tartani. A *polgármester* tagadó választ adott; mert a főváros részéről fönntartott iskolák felekezetnélküliek s ha már az egyik felekezetbeli gyermekek részére ilyen külön istentiszteletet tartanának, akkor a többiek részére is kellene; ez pedig nem lehetséges. A gyermekeknek módjukban van, hogy a felekezeteik szerinti templomokat látogassák. A *kőbányai református hitközség*, hogy a templom épitését befejezhesse, négy éven át évi 20.000 korona segélyt kért. *Sigray* Pál azt ajánlta, hogy az első tételt (20.000 koronát) már az 1903. évre vegyék föl a költségvetésbe, mert a hitközség szegény s a templomának belső berendezését nem képes előteremteni. A bizottság többsége nem járult hozzá, hogy az első tételt már most fölvegyék.

SZINHÁZ, ZENE

** **Népszinház.** (*Bemutató előadás.*) Mindenekelőtt jegyezzük fel a *Népszinház* annalesei számára, hogy több mint egy negyedszázad óta ma volt az első népszinmü-bemutató a népszinmü nagyasszonya, *Blaha* Lujza nélkül, aki itt hagyta korlátlan birodalmát. *Rózsa* Miklósnak, Justh Zsigmond elbeszéléséből készült népszinmüve különben nem tartozik a „nótás darabok" közé, amelyeket a nagyasszony beragyogott csodálatos egyéniségével. *A hit* egy alapszineiben sötét, komor történet, amely azonban telidsteli van lélektani mélységekkel, finom lelki komplikációkkal, amelyek mindvégig lekötik a teljes érdeklődésünket. A darab épitőanyagát a korán elhunyt, nagytehetségü *Justh* Zsigmondnak egy irodalmilag értékes könyvéből, *Gányó Julcsá*ból, hordta elibénk a fiatal szerző. Hiven a könyvhöz tartotta magát. A könyvnek is a darabnak is a szegénysorsu gányó-leány az erős, drámai középpontja, aki megcsalatkozva abban, akit szeretett, a gyülölet mámorában odadobja magát egy éjszakára olyan férfi karjai közé, akit nem szeret s mikor felocsudik bünéből — a hit malasztjában megtisztul és feleségévé lesz egy nazarénusnak, aki mestere volt a hitben. *Justh* Zsigmond könyvében egységesebb és átlátszóbb a szegény gányó-leány mélyen megható története, — az epikai irónak módjában van fejezeteken keresztül magyaráznia a hősnője lelkében végbemenő forrongásokat, átalakulásokat, a drámairónak mindezeket *szemléltetően*, ugyszólván percek keretén belül kell megmagyaráznia nekünk, hogy higyjünk bennök és innét van, hogy a regényből készült darabokban akármilyen erős kézzel markolja is meg tárgyát a dramatizáló, mindig marad valami megmagyarázatlan, valami hézagos a jellemek rajzában épp ugy, mint a helyzetekben.

Rózsa Miklós dramatizálásában is sok kallódott el a könyv drámai igazságából, vagy legalább annak megokoltságából; különösen ott tette ez magát érezhetővé, ahol a hősnő drámai szenvedélye erős végletek közt csapong; mikor a szivéhez idegen ember szeretőjévé lesz, vagy még inkább, mikor a nazarénus-apostol szavainak a hatása alatt lemond a hivságos életről és lelke egészen feloldad a hit igéiben.

Ez azonban általános hiányossága a regényből dramatizált daraboknak s igy szinte természetes, hogy az erős tehetségü, fiatal szerző sem birt menekülni tőle. Tárgya felfogásában, szcenikai beállitásában és a darab dikciójában azonban erős legénynek bizonyitotta magát *Rózsa* Miklós s végig le tudta kötni közönsége érdeklődését. Egy igazi irói talentumra támaszkodva jelent meg a szinpadon s maga is irói talentumnak bizonyult.

Hogy *A hit*nek hosszu élete lesz a szinpadon, abban nem merünk bizni, — de vigasztalja meg a fiatal szerzőt az a tudat, hogy ez inkább a közönség mai izlés-irányának a hibája. A komoly irodalom keveseknek kell manapság a hazai szinpadon s az a nagy érdeklődés, mely ma este a darabot kisérte s az a halálos csönd, amelyben *A hit* egyes gyönyörüen megkoncipiált jelenésein csüggött a közönség, legfeljebb biztató reménysugár, mely egy távolabbi jövő felé hinti fényét . . .

Azoknak, akik a szinpadot komolyabb hivatás szolgálatában szeretik látni, élvezetes estéjök volt. Élvezetessé tette első sorban egy nagyszabásu, finom drámai alakitás, amely minden legkisebb részletében éppoly átgondolt, mint értékes volt. Ez az alakitás *Hegyi* Aranka Gányó Julcsája. Mély és igaz volt minden izében s ha nem tudnók, hogy ez a müvésznő az operett vidám müvészetében is tökéletes, azt kellett volna hinnünk, hogy soha nem szolgált müvészetével egyébnek, mint a drámai igazságnak. A közönség zajos tapsokkal jutalmazta igaz müvészetéért. *Szirmai* is ambicióval játszotta Bálintot, aki a szegény gányó-leányt elhagyja. A néphumor klasszikus két figuráját nyujtotta *Kovács* és *Németh* két lókupec szabolcsi parasztban. Népszinmü keretében már rég láttunk két ilyen élettől duzzadó epizód alakot. *Szabó* Antal, ez az igazi müvész, ma este nem volt a helyén a nazarénus szerepében. Sokkal élemedettebb ember, s hiba volt rá osztani a szerepet. *Kiss* Mihály (Tóth András csendőr), mint mindig, jelesen állta meg helyét ma este; erőteljes egyénisége érvényesült a passzivabb szerepben is. Apróbb szerepekben jók voltak *Raskó*, *Pásmán*, *Szerdrhelyi*, *Kápolnai* Irén és *Harmath* Ilona.

A darabban néhány gyönyörü gányó-nótát hallottunk.

A szerzőt erősen tapsolták s még az utolsó felvonás után is többször hivták. *(M—s.*

** **Nemzeti Szinház.** A Nemzeti Szinházban holnap, vasárnap harmadszor, csütörtökön pedig negyedszer kerül szinre *Jakab* Ödön uj szinmüve, *A jövevények*, mind a kétszer *Murger* egyfelvonásos vigjátékával, a *Nyolcadik ponttal* együtt. — Hétfőn *Echegaray* drámáját, a *Halálos csönd*-et adják elő, melynek legutóbbi hetedik előadása is telt ház előtt ment végbe. Pénteken, *Sardou* szeptember óta nem adott drámája, a *Fernande* kerül szinre, szombaton pedig *Gerhart* Hauptmann álomkölteménye, a *Hannele Lovikné Somló* Emma vendégfelléptével, aki a cimszerepet fogja játszani. — Vasárnap délután *Feuillet* rég nem adott szinmüve *Egy szegény ifju története* és este *Csiky* Gergely vigjátéka *A nagymama* megy, amely junius 1-én került utoljára szinre. — Szerdán, e hó 26-án a Magyar Nemzeti Muzeum százéves fennállásának ünnepe alkalmával a Nemzeti Szinház diszelőadást rendez az ünnepben résztvevő hazai és külföldi küldöttségek tiszteletére. Szinre kerül *Berczik* Árpád irodalomtörténeti vigjátéka, *Himfy dalai*.

** **Hirek a Vigszinházból.** A Vigszinházban pénteken, e hó 28-án lesz *Molnár* Ferenc bohózatának, *A doktor urnak* bemutatója. A *Loute* előadásainak látogatottságából és a nagy derültségből, amelylyel Veber Pierre darabját estéről-estére fogadják, kitünik, hogy a francia bohózat még mitsem vesztett kedveltségéből, de azért nem késleltetik tovább a hazai ujdonságot. Molnár Ferenc darabja megszakitja *Loute* előadásainak nagy sikerü sorozatát, hogy aztán a francia bohózattal váltakozva töltse be a müsort. A Vigszinház igazgatósága elfogadta előadásra *Beöthy* László *Kovácsné* cimü három felvonásos vigjátékát.

** **Francia szinészek Budapesten.** December 10-től kezdve öt estén át francia szinészek játszanak a Magyar Szinházban. A budapesti közönségnek ezuttal elsőrangu francia vigjátéki ensembleval lesz alkalma megösmerkednie, amely Frederic *Achard* vezetése alatt a *Gymnase*-, a *Variétés*- és az *Athénée*-szinházak legjelesebb tagjaiból van összeválogatva. A francia társulat a legujabb nagysikerü párisi vigjátékokat és bohózatokat fogja játszani.

** **Filharmonia.** A *IV-ik filharmoniai hangverseny* (december 3.) müsora némi változtatást szenvedett, amennyiben a Glück-Mottl-féle *Ballet-szvit* egyelőre elmarad az okból, hogy *Ysaye* Jenő két hangversenyt játszik, s ezáltal az est a rendes hangverseny időtartamát tulhaladná. A jegyek a nagyhirü müvész közreműködése következtében rohamosan kelnek és már alig kapható még néhány ülés *Méry* Bélánál (VI., Andrássy-ut 12.).

** **A Népszinház ujdonságai.** A Népszinház premiérjeinek sorozatában négy magyar darab került egymásután szinre s most a müsor változatossága érdekében gyors egymásutánban két külföldi ujdonság fog következni: Paul *Fecrir* énekes bohózata *Az anyós* (Ma belle mère) *Komor* Gyula forditásában s ezután *Weinberger* Károly operettje, a *Hector kisasszony*, amely jelentékeny sikert aratott *Bécs*ben és Berlinben is. A legközelebbi ujdonság *Az anyós*, egy szellemes francia bohózat. A Népszinház összes komikusai részt vesznek az előadásban és pedig *Kovács* Mihály, *Nyárai* Antal, *Németh* és *Solymosi*. Főszerepe van a darabban *Szirmai*nak s játszanak ezenkivül még *Ujvári*, *Pázmán* Ferenc, *Kiss* Mihály, *Delli* Henrik és *Rózsa* S. A fő női szerepek *Ledoszky* Gizella, *Láng* Etel és *Döry* Margit kezeiben vannak. *Rózsa* Miklósnak uj irányzatu népszinműve, *A hit*, a bemutatókat megelőzőleg betölti a jövő hét müsorának legnagyobb részét.

** **A zeneakadémia magyarsága.** *Mihálovich* Ödön miniszteri tanácsos, az orsz. zeneakadémia igazgatója, a következő sorok közlésére kéri fel lapunkat:

Berlinből visszatérve, csak most értesültem arról a kirohanásról, melyet a *Budapesti Hirlap (.k a.)* aláirással intézett a zeneakadémia ellen, germanizálással vádolván azt abból az alkalomból, hogy Abrányiné német szöveggel énekelt és hogy fia Emil német szövegre irt dalokat. A zeneakadémiának egyik esethez sincs semmi köze. Abrányi Emil többé nem növendéke az intézetnek, tehát sem fegyelmi, sem müvészi ellenőrzésünk alatt nem áll: ennélfogva ez az oldaltámadás a zeneakadémia ellen még az aktualitás jellegét is nélkülözi.

A Zeneakadémiában a zenetanitás ugyanazon általánosan elfogadott és egyedül helyes alapokon történik, melyek az egész müvelt világ zenei tanintézeteiben mérvadók; ezektől a szabályoktól eltérnünk nem szabad, ha intézetünket azon a magaslaton tenni akarjuk tartani, amelyen hasonló külföldi intézetek állanak; ha meg akarjuk gátolni azt, hogy ifjaink alapos kimüveltetésük céljából külföldi tanulmányokra kényszeritetve, hazájuktól elszakadjanak s igy éppen amitől féltjük őket. a germánizmus örvényébe annál biztosabban belesodortassanak. Hogy intézetünk ezen általános elvek mellett a nemzeti és speciálisan magyar tekinteteket sem hanyagolja el, ezt az a körülmény bizonyitja, hogy a magyar zene érdekében többet teszünk, mint bármely más külföldi zeneintézet tesz a maga nemzeti zenéje érdekében, amennyiben zeneakadémiánkon a magyar zene elmélete, a magyar zenetörténet, a magyar irodalom története s a magyar költészet és verstan ismertetése is külön tantárgyakként foglalnak helyet; azon növendékek pedig, akik a zeneszerzési tanszak müvészi oklevelére pályáznak, kötelesek a két bemutatandó mü egyikét magyar stilusban megirni. Tizenöt évi igazgatói működésem alatt egyetlen idegen ajku tanárt nem alkalmaztam, a fuvó tanszakok előadóinak kivételével, akiknek tanszékei. sajnos! egyelőre magyar ajkuakkal egyáltalán nem tölthetők be.

A zeneszerzési tanszak növendékeit minden évben arra buzditom — s ebben buzgón támogat eme időtanszak vezető tanára is, — hogy magyar tárgyu és stilü müveket irjanak; erről a növendékek maguk tanuskodhatnak. Ami pedig a magam zeneszerzői működését illeti, kényteien vagyok ezuttal, — bármennyire nehezemre is esik erről nyilvánosan szólnom, — magyar tárgyu és jellegü munkáimra utalni: irtam Gyászhangokat Deák Ferenc és megdicsőült királynénk halálára és egy magyar király-himnuszt; mind a háromban a magyar ritmus szólal meg. Gyulai Pál „Sellő"-je s Reviczky Gyula „Pán halála" symphonikus zeneköltemények szerzésére buzditottak. Endrődi Sándor kuruc dalait megzenésitettem és *Toldi szerelmére* operát irtam. Nincs terem itt arra, hogy egyuttal felsoroljam nálamnál nagyszámu magyar irányu zenemüveket, amelyeket a zeneakadémia többi tanárai itteni működésük alatt szerzettek. Tehát ki az az elfogult vagy rosszakaratu, aki az elmondottak alapján akár engem, akár az igazgatásom alatt álló intézetet a germanizálás vádjával jogosan illetheti? Akad minden esztendőben legalább egyszer egy jó hazafi, aki ezt a dajkamesét a nyilvánossággal el akarja hitetni, csakhogy a nyilvánosság sokkal okosabb: egyszerűen nem hisz benne. Sajnos, hogy a mai viszonyok között legtöbbször épp azoknak kell védekezniök a hazafiatlanság vádja ellen, akik csendben, külső lárma nélkül, tettekkei szolgálják a hazát.

Visszautasitom tehát mind a két gyanusitást és követni fogom ezentul is azt az irányt, amelyet a hazai ifjuság alapos és szakszerü tanitása szempontjából, éppen a magyar nemzeti zene jól felfogott érdekében, legjobb meggyőződésem szerint eddig is követtem s amelytől sem „k. a.", sem mások alaptalan s igaztalan támadásai nem fognak eltereini. Végül idézem Beöthy Zsolt szavait, amelyekkel Wesselényi törekvéseit oly szépen jellemezte: „igyekezünk minél európaiabbakká válni s minél magyarabbaknak maradni."

Mihálovich Ödön.

** **Egy énekesnő titokzatos halála.** *Párisb*ól jelentik: Az itteni orosz kolónia nagy érdeklődéssel viselkedik *Rídzensky* orosz énekes sorsa iránt, akit — mint ismeretes — elfogtak, minthogy őt gyanusitják *Gore* Ellen amerikai énekesnő meggyilkolásával. Tegnap önként több orosz előkelőség jelentkezett a vizsgálóbirónál, többek között *Schlichting* Vazul orosz követségi tanácsos is, a köztársasági elnök egy segédkisztje kiséretében, hogy kedvező vallomást tegyen a vádlott előéletét illetőleg. Az orvosi vizsgálat, a lövési csatorna lekvése és természete, továbbá a szakértők véleménye szerint az ifju orosz vallomása valószinűnek látszik, aki iránt különben az egész sajtóban nagy rokonszenv mutatkozik. A lövési csatorna alulról felfelé megy, ami megfelel a gyanusitott ember vallomásának, amely szerint a revolver földre esett, magától elsült és halálosan megsebezte a fiatal hölgyet, aki szörnyet halt. Másrészről az amerikai kolónia is mozgolódik, hogy az igazság kideritésén közreműködjék.

** **Hangversenyek.** *Ysaye* Jenő a jelenkor leghiresebb hegedümüvésze, ki a legközelebbi filharmóniai hangverseny vendége lesz, *pénteken, december hó 5-én* a Royal-teremben egyetlen magánhangversenyt rendez, amelyen *Fábián* Felicitas zongoramüvésznő, *Thoman* tanár egyik zseniális tanitványa is közreműködik. Jegyek mától kezdve kizárólag kaphatók *Méry* Béla zenemükereskedésében, Andrássy-ut 12. — *Grossi* Félix hegedümüvész ma érkezett fővárosunkba Frankfurtból, ahol a legutóbbi filharmoniai hangversenyen a Brahms versenynyel nagy sikert aratott, *Grossi* hangversenyét holnap, héttőn tartja meg a Royal-teremben, *Bárdossy* Irén énekesnő közreműködése mellett. — *Ripper* Alice zongoramüvésznő zongoraestélye, mely igen érdekesnek igérkezik péntéken, november 28-án este 7½ órakor lesz a Royal-szálló termében; jegyek a „Harmonia" zenemü- és zongorakereskedésben, Váczi-utca 20. sz., kaphatók. — A *Grünfeld-Bürger*-féle társaság III-ik hangversenye vasárnap, e hó 23-án délután 4½ órakor lesz a Royal termében *Polonyi* Elemér tanár, zongoramüvész közreműködésével. Müsora a következő: 1. *Siklós* vonósnégyes (uj). 2. *Saint-Saëns* zongoraötös; zongorán: Polonyi. 3. *Mendelssohn* nyolcas; II-ik vonósnégyes: *Herzl*, *Janda*, *Jaulus* és *Schütz* operazenekari tagok. — A *Hubay-Popper-Kemény-Szerémi* vonósnégyes-társulat második kamaraestélye, mely szerdán, november hó 26-án este 7½ órakor lesz a Royal-szálló termében Kunwald Ella bécsi dalénekesnő közreműködésével igen érdekesnek igérkezik. Előadásra kerül Bruckner remek vonósötöse, F-dur (első előadás), amelyben a második mélyhegedüt Kőszeghy J. játszsza, továbbá Mozart D-dur vonósnégyese, Kunwald Ella pedig dalokat Grieg, Popper, Schubert és Schumanntól fog énekelni. Jegyek a Harmónia zenemü- és zongorakereskedésben, Váczi-utca 20. kaphatók. — *Sauer* Emil zongoramüvész egyetlen zongoraestélye december 11-ikén este félnyolc órakor lesz a Vigadó nagytermében. Sauer erre az estélyre olyan érdekes és változatos müsort választott, amilyent eddig egyik hangversenyében sem volt alkalmunk hallani és főleg uj, eddig Budapesten még elő nem adott müveket fog játszani. Jegyek erre a zongoraestélyre a *Harmonia* zenemü- és zongorakereskedésben, Váczi-utca 20. sz. kaphatók.

MÜVÉSZET

□ **A Paál-kiállitás.** A Paál-kiállitás ma megnyilt a sajtó képviselő számára. Elismerés illeti érte dr. *Lázár* Bélát, kinek fáradozásai folytán teljes képet kaphatunk e szerencsétlen végű festő müvészetéről, melyet a müértő külföld talán nagyobbra tart, mint mi magunk, és elismerés illeti a Nemzeti Szalon igazgatóját, *Ernst* Lajost, ki fáradhatatlanul buzgólkodott e kiállitás méltó, intim hangulatu rendezésén. Sajnáljuk, hogy a muzeumi két Paál-kép nincs a gyüjteményben kiállitva, mert az egyik, a kisebb, a legigazibb Paál. A müvésznek legihletettebb korából való, s a legkevésbé árulja el a Diaz- és Rousseau-benyomásokat. A gyüjteményben vannak ifjukori kisérletek, meglehetős naiv dolgok s vitatkozni lehetne a felett, hogy ezeket is célszerü-e kiállitani; vannak alkotások a bécsi, düsseldorfi időszakból, itt-ott az olevanoi német müvész-kolónia elavult receptjei szerint s vannak remekek a párisi időszakból, mikor a barbizoniak hatása őt is megtermékenyitette, mint ahogy Munkácsyt is ki tájképeiben szintén nem menekülhetett Diaz modorától. Mindvalahány képe van itt, mind csupa borongás, nehéz őszi alkonyat, eső utáni mély hangulatok, amelyből az ellentét törvényeinél fogva az következik, hogy Paál László tulcsapongó kedvü ember volt, igazi müvész, akit azonban bizonyos szomoru meghatottság fog el, mikor alkotni kezd. S ilyenkor az elhagyatott faluvégeket, erdők homályát keresi s heroikusan tornyosuló komor felhők a kedvencei. Mint említők, több ifjukori müve is ki van állitva, A 45. számu nyers szinü szénakaszálás, logikátlan egymásra halmozása a spenótnak, a 43. és 44. számuak pedig merő borzalmak. Legszebbek a 18. számu (*Falu vége*), mélységes alkonyatával melyen sokkal több az aprólékos részlet és az utólagos retouche, mint első pillanatra gondolná az ember; továbbá a 19. (*Erdőtanulmány* mely, azonban szinte csöpög a sok lazurtól) a 39., 41. és 42. Ez utóbbi kettő (mind a kettő *Erdőrészlet*) a gyüjteménynek gyöngyei. Négy-öt olyan darab van a gyüjteményben, mely Paálnak legnagyobb müvészeink közt biztosit helyet. Rendkivül finom érzés, hatalmas pasteuse technika, mélységes hangulat. De csak Diaz ne lett volna a világon, mert egy elhunyt nagy müvészünknek a szuverén önállóságát és *eredetiségét* nem merjük feszegetni. Pedig ez az, ami után a müvészetben legjobban lehedzünk.

□ **Berzeviczy Albert előadása.** *Berzeviczy* Albert ma délután előkelő és nagy közönség jelenlétében a *Népszerü főiskolai tanfolyamon* nagyérdekü előadást tartott a cinquecento fesztészetéről és szobrászatáról.

Jellemezte mindenekelőtt II. Gyula pápát, kinek hatalmas lelke, melynek a maga elhatározásai kivitelére olyan müvészi erők állottak rendelkezésére mint Bramante, Michel-Angelo, Rafael teremtette meg a renaissance-müvészet tulajdonképpeni aranykorát. Részletesen ismertette az előadó Michel-Angelo festményeit a Sixtina kápolna menyezetén, melyek a magát inkább szobrásznak mint festőnek való müvész legteljesebb, legegységesebb, legbelejezettebb alkotásainak tekinthetők. Szólott a pápai siremlék számára készült szoboralakokról, a két rabszolgáról és a Mózes ülő alakjáról. Azután áttért a Michel Angelónál nyolc évvel ifjabb Rafael pályájának kezdetére, a Perugid befolyása alatt készült első müveire, különösen a Mária férjhezmenetelére (Spozalizio). Rafael florenci korszakának jellemzésénél méltatta a rá nagy befolyást gyakorolt Fra Bartolomeo müvészetének jelentőségét a cinquecento festészetének fejlődésében s aztán érintve a Rafael első arcképfestéseit, jellemezte florenci időszakának Madonnáit, különösen azoknak két alaptypusát: a Madonna del Granducát és a Madonna de Cardellinót, melyekkel ő megteremtette a női szépség keresztény ideálját, a pogány szépség ideál mellé.

Az illusztris felolvasó nagyérdekü előadását a hallgatóság lelkes tapsokkal köszönte meg. Berzeviczy jövő előadása, melyet ismét szombaton, folyó hó 29-én esti 6½ órakor tart az egyetem központi épületében, egészen a Rafael római müködésének lesz szentelve.

Nyilttér.

VÉRGYÓGYITÁS HEMOPATIA

Ezen uj eredeti gyógymód rendkivüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asthma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, sulyos ideg-, vér- és bőrbajokná!. Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente szás meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapitójának és egyedüli képviselőjének

Dr. KOVACS J. egyet. orvosiranak (Hemopata) rendelőintézete van

Budapest, V. Ker., Váci-körut 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjszoró levélre válaszul.

Betegeket intézeten kivül is kezel. — Nehéz betegeknek leghiteseb gyógymódja.

Bizonyos **Iritz Mór**, ki jogtalanul a **„Kugel"** nevet is használja, cégünk nevével több izben viszsaélt. Kijelentjük, hogy mi ezen egyénnel semmi néven nevezendő érintkezésben sem voltunk, sem vagyunk vagy leszünk.

Kugel testvérek.

TÉLI-FÜRDŐKURA.

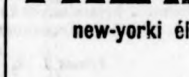

Természetes forró-meleg kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások,

Zuhany-massage. Vizgyógyintézet, villany-fényfürdők stb. Olcsó és gondos ellátás. Csuz, köszvény, ideg- bőrbajok és téli fürdőkura felől kimerito prospectust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Budán.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztositó-társaság.

A társaság vagyona:

1898. dec. 31-én	1,437,913,603	frank
1899. „ 31-én	1,563,961,000	„
1900. „ 31-én	1,687,840,168	„
1901. „ 31-én	1,828,181,200	„

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, IV., Károly-körut 26.

NYILATKOZAT.

Zerkovitz Lajos ur a **Zerkovitz Albert** *nagykanizsai borkereskedő czég társtulajdonosa*, a szolgálatomban volt könyvvezetőket körülbelül egy éven keresztül *rendes havi fizetéssel látta el*, őket magán lakásán titokban fogadta, borral és szivarokkal traktálta, *minek elleneben könyvelőim Zerkovitz Lajos urnak az én bevásárlási forrásaimat, vevőim kilétét, üzleti könyveim tartalmát és tervbe vett összes ügyleteimet elárulták.*

Zerkovitz ur ennek folytán azon kényelmes helyzetbe jutott, hogy évtizedek becsületes munkája és jelentékeny befektetéseim révén szerzett s vagyonom legjelentékenyebb részét képező üzleti összeköttetéseimet olcsó pénzért a maga javára használta fel, s elszedvén előlem ügyleteimet, engemet jelentékeny mérvben megkárosított.

Ezen üzelmek f. hó 13-án jutottak tudomásomra, minek folytán addig is, mig a tények fölött az illetékes büntető biróság fog határozni, közöltem Zerkovitz urral, hogy le van leplezve s nem késtem az eljárást érdeme szerint minősiteni.

Zerkovitz Lajos ur jónak látta levelemet és az abban foglalt sulyos sértéseket zsebre vágni, azt vélvén, hogy legalkalmasabb lesz az ügyet agyonhallgatással intézni el.

Miután azonban én Zerkovitz ur felfogását semmiképen sem tartottam indokoltnak, a történtekről vagy 500 levél utján az érdekelt üzletköröket felvilágositottam s közöltem velük, hogy Zerkovitz ur levelemre nem reagál.

Ez aztán hatott! Zerkovitz ur egyik nagykanizsai lapban nyilatkozik, hogy sértett becsülete miatt ellenem a bünvádi feljelentést megtette.

Helyes! Én csak ezt akartam!

Itéljen a független biróság, hogy a történtek után van-e Zerkovitz Lajos urnak jogos igénye a társadalom becsülésére?

Kelt Nagykanizsán, 1902. november hó 22-én.

SCHULHOF ADOLF
borkereskedő.

Dr. Kovács kézpasztája csakis félhold alakú védjegygyel valódi, 3 nap alatt minden kezet gyönyörű és fehérré varázsol. Egy tégely ára 1.20 korona.

International szőrvesztő. Néhányszori használata után az arczról és kézről a szőrt észrevétlenül eltávolitja. Egy üvegtégely ára 6 korona.

Főraktár Dr. Kovács Ernő gyógyszertára
Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám.
Megjelent „Toilette-titkok" kivánatra ingyen és bérmentve.

Nagyrabecsült vevőimnek a vidéken szives tudomására hozom, hogy feltűnést keltő karácsonyi mintagyűjteménynem összeállitása már elkészült és rendelkezésre áll. A tömeges megrendelések folytán az elmult években előfordult, hogy — daczára óriási készletemnek — a nagy kelendőség miatt egyes kelmeket már leketetlen volt szállitanom. Ezt kikerülendő, kérem, méltóztassék nagybecsű megrendeléseikkel mielőbb kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

BRAMMER ODÖN
Budapest, Bécsi-utca 4.

Alúlirottak fájdalomtól megtört szivvel tudatják, hogy forrón szeretett, drága édesatyjuk, illetve nagyatyjuk, testvérük és apósuk

Sternberg József úr

bankház-tulajdonos, Versecz szab. kir. város törvényhatóságának volt tagja, a verseczi izr. hitközség, a verseczi takarékpénztár és számos jótékony egyesület volt elnöke

f. évi november hó 21-ik napjának éjjelén hosszas és kinos szenvedés után tevékeny életének 70-ik évében meghalt.

A boldogult hült tetemét Verseczre szállitjuk és ott az izr. sirkertben levő családi sirboltban örök nyugalomra f. é. november 25-én elhelyezzük.

Gombó Arnoldné, szül. Sternberg Mária, Sternberg Géza, Sternberg Ede, Dr. Tolnai Lipótné szül. Sternberg Gizella gyermekek, **özv. Fürth** szül. **Sternberg Amália** nővére, **Gombó Arnold, Dr. Tolnai Lipót** vejei, **Kohn Piroska** unoka.

Az ut a pokolba jó szándékokkal van kövezve. Mily sokszor feltesszi az ember valamely szándékát, melynek beválása egyre késik és csak mikor már a tönk szélén áll, bánja meg borszasztó könnyelmüségét, akaraterejének hiányát. „Legközelebb teszek ellene valamit!" szólt egy fiatal ember barátainak unszolására, ki már hat óta makacs köhögéssel vesződött, de igeretének beváltását egyre halogatta. Egyszer aztán csak elmaradt a törzsasztaltól és a mint barátai később értesültek, egy tüdővész-szanatoriumban feküdt. Igy járhatnak mindazok, kik a légzőszervek hurutaival, torok-bántalmakkal, asthma, légzési nehézségek, tüdőcsucsaffectiók, mellszorulások, tüdőhurut, rekedtség, vérköpés stb.-vel nem törődnek. Pedig milyen könnyen lehet ezen esetekben gyógyulást találni! Csak a világhirű „Pectorát" kell használni, melynél jobb szer nem létezik.

A ki valódi „Pectorát" akar hozatni, forduljon közvetlen a Diana-gyógyszertárhoz, Budapest, Károly-körut 5, ki azt 2 koronás csomagokban szétküldi.

A Szent Anna malátacakes a legkönnyebben emészthető és legizletesebb tápsütemény. Malátatartalmánál fogva a gyomor és bélműködésre élénkitőleg hat. Fokozza az étvágyat, előmozdítja az emésztést; huzamosabb használat után megszünteti a legmakacsabb **gyomor- és bélzavarokat is.** Kapható csakis zárt dobozokban minden nagyobb fűszerkereskedésben. Főraktár Hoffmann Józsefnél Budapesten, Báthory-utca 8.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

Erdős Renée.

Szabad-e versben megirni az igazat? És melyik igaz tud beleférni a kötött beszéd kalodájába? Amióta kötik a beszédet s a mióta mondják az igazat, mindig ezen a kérdésen vesznek össze a költők és a kritikusok. És e sokévezredes harcnak a vége egy örökké megujuló s tartalmában alig változó kompromisszum. Ami inkább szép, mint igaz, arról azt tartja a hagyomány, hogy a versirók birodalma. Ami inkább igaz, mint szép, azt a prózának utalja ki ugyanez a hagyomány. Fonala e hagyománynak megszakad a mult században. Kettészakajtotta acél markával egy forradalmi iskola, a veristák iskolája. Ez azt vallotta, hogy nincs különbség az igaz, meg a szép közt. Még csak árnyalat-különbség sincs közöttük. Amilyen mértékben igaz valami, az ugyanolyan mértékben szép is. És viszont. És megindult az uj poézis, mely uj nektárnedvet töltött a rím és ritmus régi edényébe. Erősebbet, zamatosabbat, mámoritóbbat a réginél. Az *élet* bora volt ez az uj nektárnedv. Az életé, mely őszinte, nyers, izgalmatlan, erős és csökönyösen igaz. Az életé, mely felrugja a hagyományos esztetika határvonalait s beront a maga igazságával a kritikai képmutatás tilalmas területeire is. Az életé, mely nemcsak hárfahangot ismer és madárdalt, hanem viharzugást, szélüvöltést és dühödt orditást is. Az életé, mely nem áll csupán koldult csókokból s a lemondó szerelem nyavalyás nyöszörgéseiből, hanem verejtékes munkából, velőt sorvasztó törekvésből, durva bódulatokból, csapongó szeszélyekből, izzó szenvedélyek ostromából s a kifáradt élvezet hörgéséből is. Olasz földről jött ez az irodalmi renaissance, mint öt évszázaddal ezelőtt az a másik, mely a sivár skolasztikát a klasszicizmus feltámasztásával csapta agyon. Ebben a költészetben a poéta emberré lett. Husból és vérből való emberré, akinek vannak brutális indulatai, türelmetlen gerjedelmei, aki ha szeret, nem kérdezi Aristotelestől, szabad-e s milyen módon s kit szeretnie; aki ha gyűlöl, zsákmányra indul, mint a fenevad, torkon ragadja prédáját, s addig marja, amig birja. Micsoda megrökönyödés volt világszerte, mikor Stecchetti megénekelte bünös szerelmét és irtóztatóan igaz gyűlöletét. Szeretni a bünt, ocsmányságot: mily szörnyű tévedés — sápítoztak a hipokriták. És felvájni a hütlen kedves sirját, feltörni a koporsó födelét és a rothadó tetem fülébe orditani a megcsalt kedves átalkodott gyűlöletét: mely brutalitás, — igy ájuldoztak a hagyományok finomlelkü követői. De azok a dalok csak harsogták tovább az ő igaz és erős melódiáikat, amelyekből az igaz érzés füszerszámos illata áradt ki. S a verizmus megjelenése egy csapásra leteritette a limonádé költészetet.

Az első verista költő megjelent im a magyar nyilvánosság szemhatárán. *Erdős Renée Versek* cimü kötete ma került a könyvpiacra. Hatalmas ember ez a leányasszony. Őseredeti tehetség, a lelke a költészet muzsikájának kifogyhatatlan forrása, a vére csupa tüz, az érzése csupa rithmus. Ez a leányzó nem irja, hanem éli a költészetet. És van benne több bátorság, mint egy egész huszárezredben. Mer szeretni, mer gyülölni, mer csókot könyörögni, meri illatos hajának, duzzadó ajkának, pihegő keblének, lobogó vérének minden csábitását, sóvárgását, gerjenését, álmát és gyönyörüségét dalba önteni. Nem törődik a prüd emberek ijedt fejcsóválásával. Fittyet hány a hagyomány meddő emlőin táplált vézna hipokrizisnek. Sapphónak egyenes leszármazottja ő, azé a költő-leányé, aki a tengerpart szikláiról dalolta bele vágyait, szerelmeit, csalódottsága siralmát és kielégitett gyönyörszomjának bódultságát a véghetetlen tenger morajlásába, a zivatar csattogásába, maga is beállván elementáris érzelmeivel elemnek az elemek közé. Mit tehet ő arról, hogy asszony? Hát csak a szerelmes ifjunak szabad szive titkát meggyónnia? Az asszonynak várjuk, hivjuk, ingereljük a szerelmét s ha felébred benne a szenvedély, csupán érzékeivel gyakorolja azt, de a lelkéből dallam alakjában ki ne csendülhessen? *Erdős* Renée felzendül e buta tradició ellen. Asszony létére embernek tudja magát, s amit Pindarostól Bartók Lajosig annyi ezer poéta megcselekedett, ő is gyakorolja, az igaz költői érzelmek megnyilatkozásának szentséges emberi jogát. Hogy minden boltoslegény, akinek üres a szive és süket a lelke, lantot pengethessen, az asszony pedig, noha érzi, gazdag lelkében a gondolatok és érzelmek csodás hullámjátékát, a másik nem szerelmének csupán néma eszközévé kárhoztassa magát s ajkát csupán csókolásra, karját csupán ölelésre használhassa, de ne nyulhasson hárfához s ne dalolhassa világgá azt a sok édes dolgot, ami ott cseng-bong a szive mélyén: ezt a pimasz tradiciót ő nem tartja magára nézve kötelezőnek. A feminizmusnak szinte dacos önérzetével száll sikra e babona ellen. Proh pudor! — fogják a jól neveltek mondani. De az erős érzésüek, az *igaz* szerelmesei megtapsolják e bátorságáért. Mert szent igaz, hogy az asszony nem arra való csupán, hogy szerettessék, hanem elidegenithetlen joga, hogy szeressen is.

Es, hogy szeretvén, ne legyen kénytelen tüzhelye vagy varrógépe mellett bevárni, mig betoppan eléje egy javakorabeli és jólszituált ur, aki majd megkéri kezét s az anyakönyvvezető elől beviszi háztartásába, ahol is cselédek dirigálása és kisdedek szoptatása vár reá, hanem legyen szabad neki is megittasulnia a tavasz napsugarától, az orgonavirág illatától, holdvilágos éjszakának sejtelmes lombzizegésétől és szőhessen az ő lelke is álmokat arról, akit párjául kiván, akit szive vár és vére hiv s a vágyait énekelhesse el epedő melodiákban, — teringettét! egy boltoslegénynél tán csak nincs kevesebb joga a költőnek, aki történetesen asszonynak született.

Hát él is ezzel a jogával *Erdős* Renée. Hivja szerelmesét, siessen hozzá „mint a napisten, szárnyas paripákon". És izzó lehelettel lihegi feléje:

Látnád az arcom, hogy ég, hogy tüzel,
Látnád az ajkam, milyen nagyon sápadt,
Én fényes napom, forró sugaram,
Ne várakoztass, meghalok utánad,
Én fényes napom, forró sugaram!

Lám, igaz érzés ez, nincs benne teketóriázás, csak erős indulat, melyet egy édes melódia ringat mámorba.

Es e mellett mégis mennyi odaadó nőiség, milyen hajlékony puhaság, mennyi édes megalázkodása a szerető asszonynak e dalokban! Figyeljétek csak meg e strófákban azt a balzsamos szenvedélyt s az asszonyi szerelem szelid megadásának és csodás hevületének vegyülékét:

Csókoltál máskor is ily hévvel éppen;
A fojtó tűzár ellepett egészen.
De soha ily izzón, esztelen,
Mondd, mit akarsz velem?

Valami leskelődik rád az éjből,
Ránk tör a rejtelmes, néma sötétből,
Bünös sugár, mely csal, vonz, integet, —
Hogy reszket a kezed!

Futnék előled, hogy magadba vessz el,
Futnék előled, ó, de ne eressz el,
Hogyha halálos ez a tüz, e láng,
Csapjon egyszerre ránk!

Még félek tőle, takard le az arcom,
Ó sejtem, ez lesz legutolsó harcom,
Gyönyörű, kinos, édes küzdelem.
Mondd, mit akarsz velem?

Ugy-e bár, hogy poéta ez a leány? Tud és mer érezni, érzését dallammá váltja át benne a lélek s e dallam kitör belőle s nem *kér* eget, hanem ostromolja azt.

Gyöngédsége mellett ott lakik szivében az irónia fulánkja, amelylyel saját magát sebzi véresre. Ez a poéta, amily mohón tudja üriteni az öröm kelyhét, oly bátran tud ürmöt is önteni a pohárba. E lelki askézisnek egyik gyönyörü példája ez a dal:

Én voltam a nap utolsó sugára,
Mely reád tüzött forrón, fényesen.
Utánam halvány, szürke alkonyat jön —
Öregszel, édesem.

Én voltam a nyár, amely utoljára
Hozott neked nyiló virágokat,
Utánam jön az őszi levélhullás,
Ó, ritkul a hajad.

Én voltam az utolsó dal szivedben,
Most kiszállok belőle mint a dal,
Szerelmes lékszz te majd ezután is,
De soha fiatal.

Hát nem citálok többet. Ezt a könyvet meg fogják venni és nagyon mohón el fogják olvasni! Harc is fakad a nyomán, tudom. Az allongeparókák harca, ama forradalom ellen, amelynek egyenruhája a szociális téren a munkás-zubbony és kátéja az irodalomban a verizmus. Es lesznek kritikusok, akik ácsokat fognak hivni, hogy vérpadot rovassanak össze velük a maga számára, Renée pajtás. De maga bátor ember, aki nem ijed meg egy kis kivégzéstől. Majd abban a nehéz órában dalos ajkával rágyujt egy erős melódiára, a szerelemnek dithirambusára, s a maga erős lehelletétől ugy eliramodik a bakósereg, mintha ott sem lett volna soha. Mert több bennük a gyávaság, mint a kegyetlenség. Maga pedig csak daloljon édesen, szépen és igazul. Meglássa sokan, nagyon sokan szeretettel fogadják majd az uj zenét.

Vészi József.

○ **Csemegi Károly müvei.** A kegyelet alig pár hét előtt siremléket állitott Csemegi Károlynak. De érczből maradandóbb emlék az, amelyet ő állitott magának müveiben. Az elhunyt mester özvegye most dr. *Edvi Illés* Károlyt és dr. *Gyomai* Zsigmond ügyvédeket bizta meg Csemegi Károly hátrahagyott müveinek sajtó alá rendezésével. Csemegi Károly munkáit a kiadók két kötetre tervezik. Az első a *közjogi és publicistikai* dolgozatokat, a második az *anyagi büntetőjoggal* és a *bünvádi eljárással* kapcsolatos tudományos müveket fogja tartalmazni. Csemegi közjogi és publicistikai müvei főleg a hatvanas évekből valók, mikor Deák Ferenc párthiveivel ő is az ország függetlenségének visszaszerzéséért küzdött. A büntetőjogra vonatkozó tudományos működést attól kezdve fejtett ki Csemegi, mikor a büntetőtörvénykönyv megalkotásához hozzáfogott. A hetvenes években e törvény megokolását készitette el. Felvétetnek ez *Indokolásból* azok a részek, amelyekben a Csemegi egyes kérdésekről saját álláspontját és tudományos meggyőződését fejti ki. A bünvadi eljárás beható tanulmányozására a nyolcvanas évek elején az szolgált okul, hogy az igazságügyi kormány Csemegit bizta meg a bünvádi pörrendtartás elkészitésével. A mü 60 iv tartalommal negy 8-rét alakban 2 kötetben 1903. év márczius végén fog megjelenni. Diszes kiállitásáról a *Franklin-Társulat* nyomdája gondoskodik. A két kötet előfizetési ára 16 K. Megrendelések legkésőbb ez év végeig a Jogállam kiadóhivatalába Budapesten, IV. Havas-utca 7. szám intézendők.

○ **A százéves Nemzeti Muzeum.** *Herceeg* Ferenc lapja a Nemzeti Muzeumról hoz érdekes képeket és ismertetést a Muzeum százéves jubileuma alkalmából. Folytatja a téli tárlat képeinek reprodukálását és *Herczeg* Ferenc *Lyka* Károly, *Szomaházy* István, *Tábori* Róbert, *Szabolcsi* Mihály, *Keve*, *Albisy* Katalin és másoktól közöl regényt, novellát, elbeszélést, verset, társadalmi és ismeretterjesztő cikkeket. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadja Singer és Wolfner Andrássy-ut 10. sz.

○ **Schiller költeményei.** A *Remekirók képes könyvtárának* legujabb, érdekes kötete az, mely ma hagyta el a sajtót s Schiller költeményeit foglalja magában Dóczi Lajos szép forditásában. A kötetet melyre még visszatérünk a *Wodianer* cég adta ki s Benczur, Lotz, Piloty és Kaulbach képeivel gazdagon diszitette.

EGYESÜLETEK

(**Szegény gyermekek felruházása.**) A Fővárosi Szegény Gyermekkert-Egyesület elnökségének és választmányának ma délután dr. *Grosz* Sándor elnöklésével tartott ülésében elhatározták, hogy a folyó évi téli felruházási ünnepélyt december hó 7-ikén délelőtt 11 órakor tartják meg az intézet disztermében (Akácfa-utca 32.). A felruházási ünnepen, amelyen az egyesület 300 védencét látják el meleg téli ruházattal, *Herczeg* Ferenc mond ünnepi beszédet, *Varsányi* Irén, a Vigszinház müvésznője pedig elszavalja *Abrányi* Emilnek ez alkalomra irt költeményét. Ezután a felruházott gyermekek játékát és étkezését tekintik meg a vendégek, akiket az elnökség szivesen lát az ünnepen.

(**A Magyarországi Hirlapirók Nyugdijintézete**) számára ujabban a következő egyesületek szavaztak meg évi támogatásokat: A magyar bánya- és kohóvállalatok egyesülete 300 korona, magyar mérnök és épitész egylet 100 korona, budapesti tornaklubb 50 korona, magyar orsz. pincéregyesület 50 korona, országos gépészegyesület 50 korona, a 33 football club 33 korona, országos magyar szinészegyesület és nyugdijintézet 10 korona, Zion jótékonysági egyesület 50 korona, országos iparegyesü t 200 korona, magyar tudakozó egylet 100 korona.

(**Az Országos Magyar Gyorsiró-Egyesület**) e hó 30-án vasárnap délután 2 órakor tartja ez idei őszi (XLIX) irásversenyét a képviselőház I. osztálytermében. (Bejárat a képviselőházi főkapun, az Akadémia-utca felől.) Feltételek az első dijnál (4 arany) 220 szótag, a másodiknál (2 arany) 180 szótag, harmadiknál, valamint a hölgy dijnál (1—1) arany 150 szótag irása percenként. Vidéki munkák dijazására 3 arany a legszebb és legszabatosabb dijnyertes sztenogramm különdija 1 arany. A versenyen az országgyülési gyorsirók és az illető fokon már egyszer nyertesek kivételével a Gabelsberger-Markovics rendszer minden követője, dijra való igény nélkül pedig bármily rendszerü gyorsiró résztvehet. Vendégeket szivesen lát az egyesület. — A vidéki pályázókat kéri az egyesület, hogy a vasuti kedvezményre való tekintettel részvételüket mielőbb jelentsék be az igazgatóságnál (Budapest, VIII., József-körut 69.).

(**A poliklinikai egyesület**) igazgatósága a tegnapi nap folyamán gróf *Apponyi* Albert elnöklete alatt ülést tartott, melyen az elhalt *Aebly* Frigyes helyébe *Jálits* Gézát választotta meg a pénztárvizsgáló-bizottság tagjának. Elhatározta továbbá dr. *Sámuel* Lázár inditványára hogy a rendelőintézet kibővitésének költségeit, egy a közoktatásügyi miniasztertől kérelmezendő, kamatnélküli kölcsönből fogják fedezni. A több hónap előtt, az egyesület által meginditott gyüjtése összesen 80.000 koronát eredményezett.

SPORT

⁂ **A sik versenyszezon vége.** Ma már Angliában is befejeződött a sik versenyévad. Az utolsó nagyobb sikversenyt a *November handicapot* Manchester gyepén futották be. A szép dijat magas terhével ugyanaz a *St. Maclou* nyerte meg, amely már az év első nagy versenyében a Lincolnshireben is diadalt aratott. A favorit most nem ő volt, hanem Mavri Chieftain, amely azonban helyezetlenül futott. A részletes eredmény a következő:

Manchester November Handicap. Dij 1000 font sterling. Távolság 2400 méter. Col. Mc. Calmont *St. Maclouja* (Cannon M.) első, St. Aldegonde (ifj. Watts) második, Scullion (Lane W.) harmadik, Cliftonhall (Wheathy) negyedik, azután: Volodyovski, First Principal, Syneros, Mannlicher. Grey Tick, Rightful, Shaun Dhuv, Lady St. George, Maori Chieftain, Coat Sack. Fogadások: 9 : 1, 8 : 1, 6 : 1.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Fölolvasás az ügyvédi kamarában.** Dr. *Balog* Arnold érdekes fölolvasást tartott a budapesti ügyvédi kamarában, az ügyvédség helyzetéről és az ügyvédi kar ellen intézett támadásokról. Védelmébe vette az ügyvédeket az ellen, mintha az ügyvédek mozgalmaikban mindig önzést keresnének, mintha mindig arra törekednének, hogy az ügyvédi karba való fölvételt megnehezitsék. Végre kikelt az ellen az intézkedés ellen, melyet a gazdakörök létesitettek, hogy tudniillik olcsó dij mellett ugynevezett jogi szaktanácsadókat alkalmaznak.

§§ **Bosszuálló szerelmes.** Áprilisban történt, hogy a Dandár-utca egyik házában *Miklós* Mátyás munkás késsel összeszurkálta szeretőjét, *Klockó* Kornéliát, mert az kiadta neki az utját. A bosszuálló szerelmes ember magát is mellbe szurta. Valami nagy baja egyiküknek sem esett és *Miklós* mára szándékos emberölés kisérletének büntette miatt a biróság elé került. Kihallgatásakor azzal mentegetőzött, hogy teljesen el volt ázva és nem tudta, mit cselekszik. A tanuk kihallgatása s a perbeszédek után az esküdtek *bünösnek* mondották ki *Miklós* Mátyás vádlottat a szándékos emberölés kisérletének büntettében s ezért a törvényt alkalmazó biróság *egy évi és 6 havi börtönnel* sujtotta a vádlottat. Az itélet ellen a védő semmiségi panaszt jelentett be.

TÁVIRATOK

Rhodes Cecil szobra.

Kimberley, november 22. A *De Beers Consolidates Mines Company* közgyülése egyhangulag tizezer font sterlinget szavazott meg a *Rhodes Cecil*nek Fokvárosban emelendő nemzeti emlékre.

Pál nagyherceg utóda.

Pétervár, november 22. A gárda-hadtest parancsnokává *Alexandrovics* Pál nagyherceg helyébe *Vaszilcsikov* herceget és az Amur-vidék főparancsnokává, akinek a Mandzsuországban elosztott csapatok is alá vannak rendelve, *Szubotics* tábornokot nevezték ki.

A venezuelai forradalom vége.

New-York, november 22. Panamából táviratozzák: A kormány és a felkelők között kötött békeszerződés szerint *Herréra* átadja a kormánynak a felkelők *egész flottáját*, a ceucai és panamai tartományokban lévő összes hadiszereket és az Aguadulca mellett zsákmányolt összes fegyvereket és lövőszereket. A kormány a felkelőket a maga költségén hazaszállittatja.

New-York, november 22. Carracasból táviratozzák, hogy *Guevara* Lorenzo tábornok Rischico mellett 600 emberrel megadta magát.

Közgazdasági táviratok.

Köln, november 22. Ma itt megalakult a Fortuna-barnaszénbánya-részvénytársaság 6 millió 400.000 márka alaptőkével.

Bécs, november 22. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A gabonapiac irányzata megszilárdult s a mértékadó tőzsdéken Páris kivételével mindenütt, ahol különben az irányzat nyugodtabb lett, javultak az árfolyamok. A vásárlási kedv nem emelkedett, a kinálat gyönge volt s noha a fogyasztás éppenséggel nem vásárolt, az irányzat a forgalom kezdetén mégis szilárdult. A hét első felében buzáért 10 és rozsért 5 fillért kellett megadni az előbbi árakon felül. A jobb külföldi jelentésekre növekedett a vásárlás későbbi határidőkre s az irányzat erősödött. Zab és rozs 9 illetőleg 3 fillérrel javult.

Jegyeztetett: Buza tavaszra 7.74, rozs tavaszra 6.89, zab tavaszra 6.68 korona. A készárupiacon csekély volt az üzlet.

Eladatott: Buza: 77 kg. 7 K. Alsó-Vasmarról, 7.30—7.40 K. Pozsony, 77.5 kg. 7.40 K. Szered, 78 kg. 7.54 K. Nagyszombat és Gyoma. Rozs jobban kináltatott és 5 fillérrel szilárdult; Pápa 6.40 K., Kőbükut 6.17 K., Győr 6.45—6.50 K. Árpában kinálat mutatkozott, tengeri 7.15—7.25 K. jól tartott, zab 10 fillérrel drágult, magyar zab minőség szerint 6.80—7.35 K. közepes minőség kizárásával. Liszben uj eladás nem fordult elő, korpa szilárd.

Bécs, november 22. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 667.50. Magyar hitelrészvény 754.—. Angol-Osztrák bank 269.75. Bécsi bankegyesület 448.50. Union bank 529.50. Länderbank 387.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 693.—. Déli vasut 70.—. Elbavölgyi vasut 453.—. Északnyugati vasut részvény —.—. Dohányrészvény 330.—. Rimamurányi vasmü 468.50. Alpesi bányarészvény 360.50. Májusi járadék 101.50. Magyar korona járadék 97.55. Török sorsjegyek 111.75. Német birodalmi márka 117.——117.02. Napoleond'or 19.07.

Páris, november 22. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.50. Osztrák Länderbank —.— 3%-os francia járadék 98.92. Otthomanbank 585.—. 3½%-os francia járadék 98.02. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4%-os magyar aranyjáradék 103.90. Párisi bankrészvény 1280. Olasz járadék 103.15. Francia tőrleszth. járadék 98.50. Osztrák földhitelintézeti részvény —.—. Török dohányrészvény —.—. Az irányzat gyenge.

Berlin, november 22. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 101.60. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák hitelrészvény 210.75. Osztrák-magyar államvasut 149.10. Déli vasut 18.44. Északnyugati vasut 216.50. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtichradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

New-York, november 22. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 8.50 (8.50). Novemberre 8.26 (8.26). Februárra 8.19 (8.16). New-Orleansban helyben 7.7/8 (7.7/8). — *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 7.80 (7.80). Stand white Philadelphiában 7.75 (7.75). Refined in Cases 9.10 (9.10). Credit Balances at Oil City 139.— (139.—). — *Zsir:* Western steam 11.50 (11.40). Rohe és Brothers 11.70 (11.70.) — *Tengeri* irányzata gyenge. Decemb.-re 59.1/8 (61.1/8). Januárra 53.5/8 (54.3/4). — Májusra 49.3/8 (48.5/8). *Buza* irányzata szilárd. — Piros őszi helyben 78.— (77.5/8). Decemberre 80.1/8 (80.5/8). Márciusra —.— (—.—). Májusra 79.5/8 (79.5/8). Jul.-ra —.— (—.—). Gabona szállitási dija Liverpoolba 1.1/8 (1.1/8). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5.1/4 (5.1/4). — Nov.-re 4.65 (4.70). Februárra 4.80 (4.85). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3·5—3.10. (3·5—3.10) *Cukor:* 3.5/16 (3.5/16). *Ón:* 25.——25.15 (25.00—25.15). — *Rés:* 11.40—11.60 (11.40—11.60). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 22. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza irányzata szilárd.* — Dec.-re 75.— (74.3/4). — Jan.-ra —.— (—.—). — *Tengeri irányzata szabálytalan.* — Dec.-re 55.— (56.7/8). — *Zsir:* Jan.-ra 9.87 (9.82). Máj.-ra 9.30 (9.15). — *Szalonna* short clear 10.12 (9.87—.—). — *Sertéshus:* Jan.-ra 15.62 (15.50). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Vasárnap, 1902. november hó 23-án.

Bajazzók.

Dráma 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét irta Leoncavallo. Forditotta Radó Antal.

Személyek:

Nedda	Szoyer I.	Silvio	Takáts
Canio	Prevost	1. pór	Ney B.
Tonio	Várady	2. pór	Juhász
Beppe	Kiss B.		

Utána:

Szerelmi kaland,

Tréfás ballet 4 képben. Szövegét irta Regel Henrik. Zenéjét szerzette Máder Raoul.

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.

Vasárnap, 1902. november hó 23-án.

Délután ½3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Endre és Johanna.

Tört. szomorujáték 5 felvonásban. Irta Rákosi Jenő.

Személyek:

Róbert	Ujházi	Ferondo	Rózsahegyi
Endre	Beregi	Battista	Ivánfi
Tarentói Lajos	Dezső	Sancha királyné	Rákosi
Durrazzói herc.	Horváth	Erzsébet	Fái Sz
Monte Scaglioso	Mihályfi	Valois Katalin	Szacsvayné
Térlizzi	Gyenes	Perigord Ágnes	Paulayné
Melazzo	Pálfi	Johanna	Márkus
San Severino	Nádai B.	Mária	V Molnár
Bertram	Császár	Filippa	Vizváriné
Róbert barát	Szacsvay	Margaretta	Maróthy
Fra Giacomo	Gál	Sancia	Hegyesi
Fra Nicola	Gabányi	Catella	Ligeti J.
Apród	Nagy Ib.	Étekfogó	Iványi

Este:

A jövevények.

Dráma 3 felvonásban. Irta Jakab Ödön.

Személyek:

Domokos Antal	Szacsvay	Becke György	Gabányi
Szabó Zoltán	Mihályfi	Evelin	Rákosi
Torbágyi S.	Molnár	Szeghő László	Dezső
Eszter	Alszeghy	Márton Endre	Náday B.
Piébános	Gál	Bartusné	Györgyné
Ballics Ferenc	Hetényi	Feri	Rózsahegyi
Etédi Kálmán	Beregi		

Utána:

A nyolcadik pont.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Murger Henry.

Személyek:

Dubreuil	Gál	Gérard	Császár
Santenis Julia	Delli	Róza, szobaleány	Nagy I.

Kezdete 7½ órakor.

VIGSZINHAZ.

Vasárnap, 1902. november hó 23-án.

Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

Fedák Sári vendégfellépésével

Csókon szerzett vőlegény.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Szigeti József. Zenéjét szerzette: Serly Lajos.

Személyek:

Csontai	Balassa	Traurer	Vendrei
Béla	Góth	Előljáró	Kazaliczky
Eszti	Rostagni	Irmag	Tapolczai
Ábrai Irén	Fedák	Futaki	Szerémy
Barnyai	Pethes	Ripacs	Hegedüs
Olga	Nógrádi	Nefelejts	Nikó

Este:

Loute.

Bohózat 4 felvonásban. Irta: Pierre Veber. Forditotta: Heltai Jenő.

Személyek:

Dupont	Góth	Echanguettené	Hunyadi
Castillon	Hegedüs	Renée, leánya	Nógrádi
Francolin	Tanay	Bruné	Makrócyné
Baburon	Szerémy	Chevrelné	R. Rostagni
Bru	Vendrei	Petitboisné	Erdei
Loute	Varsányi	Marchaisonné	Nikó

Kezdete 7½ órakor.

Sikerült fényképek, Aquarell, Platin, és Pigment nagyitások készülnek **RIVOLI műtermében** Keresztesi-út 30. szám. Vidéki megrendelésekre különös figyelem fordittatik.

Péntektől, november 28-án este 7½ órakor a Royál-szálló termében

RIPPER ALICE

zongoramű vázsnő zongoraestélye.

Jegyek á 10, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia" zenemű- és zongorakereskedésében, Váci-utca 20. sz. kaphatók.

Péntektől, december 4-én, a Royalteremben

YSAYE

Jenő hegedűművész egyetlen hangversenye.

Közreműködő: FÁBIÁN FELICITÁS zongoraművésznő.

Jegyek kizárólag Móry Béla zenemű-kereskedésében Andrássy-út 12.

Csütörtökön, december 11-én, este 7½ órakor a fővárosi Vigadó nagytermében

Sauer Emil

zongoramű vész egyetlen zongoraestélye.

Jegyek á 10, 8, 6, 4 és 2 koronáért a „Harmonia" zenemű- és zongorakereskedésben, Váci-utca 20. sz. kaphatók.

Király-utca 71. **RÉMI-MULATÓ.** Király-utca 71.

Rémi Tivadar, igazgató. Halmovici M., művezető

Ma vasárnap két nagy előadás.

Délután 4 órakor félhelyárakkal, a délutáni előadásban először

Miss Marguerite

s hatalmas eroszianjával „Szerpentintánc az oroszlánkotrecben", az oroszlánok etetése a n. közönség szeme előtt és

Hadji Mochamed

arabe ugró akrobaták, ugyminé az uj műsor.

Este 8-kor: brilliáns előadás

a kitünő november második félhavi műsor hallatlan sikere!

Miss Marguerite

a 8 hatalmas eroszianjával és

Hadji Mochamed

hitünő arabe ugró akrobaták ugyminé az uj műsor.

Nappali pénztár egész napon át nyitva. Belépőjegyek előrelátásban 70 kr. az ismert dohányárusoknál.

TELEFON 447.

Ne vegyen senki hangszert,

mig

Reményi Mihály

a magy. kir. zeneakadémia és cs. és kir. katonai zenekarok szállitója legujabb képes árjegyzékét át nem olvasta mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről.

VI. ker., Király-utca 44. sz.

Kivitel nagyben és kicsinyben.

Gázizzótestek

DURABLE	rendes nagyság	70 fill.
DURABLE	közönnagy	55 „
DURABLE	legkisebb	44 „
EXPORT	rendes nagyság	45 „

Magyar gyártmány, megrendelhető a

„DURABLE"

MAGYAR GÁZIZZÓFÉNY SZÖVETKEZET-nél, Budapest, VII., Kazinczy-utca 53.

Sürgönycím: Durable Budapest. Telefon 19—76.

Télikabát

15 frttól 45 frtig

Fiu télikabát 5 frttól 15 frtig

csakis legjobb minőségekben.

Bőrkabátok 25 frttól feljebb.

KOCH TESTVÉREK legnagyobb férfi-, fiu- és gyermekruha-áruháza — Károly-körut 26.

Árjegyzéket bérmentve küldünk.

Virágnyelv.

Minden ismert virág jelentősége megvan irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb kaléti forrásokból állitott össze. Ára szines kötésben 80 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Andrássy-ut 21. sz.

Alapittatott 1875.

Deutsch Gábor.

Budapest, V., Erzsébet-tér 7. sz. Bécsi-utca sarkán. Zongora, pianino, cimbalom és harmonium gyári telepe.

Olcsó bérlet.

Hangolások és javitások eszközlése a vidéken is.

Árjegyzék ingyen.

Előnyös részletfizetési feltételek

SZABADALMAT

Védjegyet, mustra- és modell-oltalmat megszerez,

Szabadalmakat értékesit és financiroz bel- és külföldön a

Szabadalmakat Értékesitő Vállalat,

Pázsitor (törvényesen bejegyzett cég)

BUDAPEST, Erzsébet-körut 17.

Telefon 24—20. Fölvilágositás díjtalan.

Tánctanitás!

Ziegler József

tánctanintézetében, Andrássy-ut 25. sz.

(feljárat Dalszinház-utca 1. sz. alatt)

A jövő hónapban kezdődő **III. csoportban** résztvenni óhajtók már most jegyezhetnek elő magukat.

Növendékek naponta d. u. 4—6 óra közöt vétetnek fel.

Bővebb felvilágositással személyesen szolgálok.

ALAPITTATOTT 1850.

SEMLER J.

pesztókereskedés, cs. és magy. kir. udv. szállitó

BUDAPEST,

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sarkán

Ajánlja női Costümekre legjobbnak elismert téli pesztőit **„Drap de Volie"** feketében és remek divatszinekben, valamint az évad legnagyobb ujdonságát **„Zibeline Moskow"** prémszerű szövésben, továbbá a legújabb férfi öltöny és **„Eredeti Montagnac"** téli kabát szöveteit legnagyobb választék valódi angol **„Mintalája Plaidekben"**. Mintákat kivánatra ingyen és bérmentve.

A KI Kossuth korát

alaposan ismerni akarja, ezt a kort, a melyben Kossuth lángszellemének hazafias sorsát irányitotta, rendelje meg

1. **Gracza György** **az 1848-49-iki magyar szabadságharcz története** czimü nagy munkáját, a mely a szabadságharcz legkimeritőbb forrásmunkája. — Ára *díszkötésben, ezermű* több illusztrációval *10 korona.*

2. **Varga Ottó** **Az erdélyi Vértanuk album a** czimü művét, a mely a tizenhárom martir megható emlékműve, számos illusztrációval, quart alakú díszkiadásban. Ára *15 korona.* Mind a két munka külön-külön vagy együtt is megrendelhető csekély havi részlet fizetésre a kiadónál: *Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)* cs. és kir. udv. könyvkereskedésében, Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám.

Üzlethelyiség-változás

miatt az összes raktáron lévő kitünő minőségű

porcellán és majolika,

valamint

üveg-, disz- és használati

tárgyakat mélyen leszállitott áron adom el.

Fischer Emil czimü és kir. udv. szállitó.

Budapest, Bécsi-utca 3.

Szinházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Hétfő	Szentiványéji álom	Halálos csönd	A csókon szerzett vőlegény	A hit	Nőemancipáció
Kedd	Onegin	III Richárd	Loute	Egy gőrbe nap	Nőemancipáció
Szerda	Jancsi és Juliska	Himfy dalai	Loute	A hit	Nőemancipáció
Csütörtök	Bánk bán	A jövevények Nyolcadik pont	Loute	Casanova	Nőemancipáció
Péntek	Nincs előadás	Fernando	A doktor ur	Casanova	Nőemancipáció
Szombat	A bolygó hollandi	Hannele	A doktor ur	Az anyós	Nőemancipáció
d. u. Vasárnap este	Tetemre hivás Bécsi keringő	Egy szegény ifju története A nagymama	A csókon szerzett vőlegény A doktor ur	A sárga csikó Az anyós	A sötét kamra Nőemancipáció

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, Kerepesi-ut 38. szám.

Csak e héten: **HÉTFŐN KEDDEN SZERDÁN**

A konyha- és háztartási-cikkek osztályában:

Torta-tál, valódi majolika-betéttel, diszes égetett festéssel, nikkel-foglalattal és nikkel-fogókkal, átmérője 25 cm., ára — — — — 75 kr.
Szabadalmazott acél-evőeszközök, penge és nyél egydarabból, 1 drb kés, 1 drb villa, összesen — — — — — — — — — — 22 kr.
Evőkanalak brittania fémből, darabja — — — — — — — — 8 kr.
Csemege-kések, majolika-nyéllel, sárgaréz-pengével, 12 drb ára összesen — — — — — — — — — — — — — — — — — 45 kr.
Evőeszköz-kosár, legfinomabb drótfonat, zöld-szinben, nikkel-kerettel és sarokkal, 3 beosztással, ára — — — — — — — — 40 kr.
Nagy háztartási szénvasaló, csiszolva ára — — — — — — — 86 kr.
Ruhaszáritó-kötél, 25 méteres vég, ára — — — — — — — 25 kr.
Ruhamosó cinklemezből, fahátttal ára — — — — — — — — 28 kr.
Surolókefe, Pia sáva-gyökérből, elpusztithatatlan, ára — — — 10 kr.
Mosdótál, erős bádogból, zománcszerü kivitelben, világoskék vagy márványozott — — — — — — — — — — — — — — — — 38 kr.
Vizhordó-veder, erős bádogból, zománcszerü kivitelben, világoskék szinben, aranyozással, vasfogóval, 10 literes, ára — — — — 80 kr.
Amerikai gyorsfőzőgép, általánosan ismert és kedvelt alacsony alaku gyorsforraló, három lábbal, nehéz öntöttvasból, spiritusztartaly szabadalmazott 7 rézcsővel, ára — — — — — — — — 38 kr.
Amerikai gyors-habverő, szabadalmazott gyorshajtó-készülék fogaskerékkel, öntöttvasból, ára — — — — — — — — — — — 20 kr.
Kávédaráló, finom fényezett keményfából, egybeékelt sarokkal, nyitott réztölcsérrel, ára — — — — — — — — — — — — — 90 kr.

Kávéfőzőgép, fehér porcellán-aljjal, nikkelezett felsőrészszel, szitabetét és porcellán-fedővel, ára — — — — — — — — — — 40 kr.
Tojás-állvány, 24 darab tojásnak, tiszta fehér javorfából, finom csiszolt kivitelben, ára — — — — — — — — — — — — — — 40 kr.

Zománcozott bádog-edényck.

Zománcozott fazekak. Kivül márványozott, belül fehér zománc:

1/4 lit.	1/2 lit.	1 lit.	2 lit.	3 lit.	4 lit.	5 literes.
8,	12,	20,	30,	40,	50,	60 kr.

Zománcozott lábasok. Kivül márványozott, belül fehér zománc:

1/4 lit.	1/2 lit.	1 lit.	2 lit.	3 lit.	4 lit.	5 literes.
8,	12,	20,	30,	40,	50,	60 kr.

Zománcozott kávéfőzők fedővel, 1 literes, ára — — — — — 40 kr.
Zománcozott tejdézsák. 1 literes, ára — — — — — — — — 35 kr.
Zománcozott rostélyos-pároló fedővel, ára — — — — — — 40 kr.
Zománcozott fánksütő, 3 szemes, ára — — — — — — — — 35 kr.
Zománcozott fali sótartók, ára — — — — — — — — — — 55 kr.
Zománcozott zsirbödön, 3 literes 95 kr., 5 literes ára — — frt 1·20
Husverő, keményfából, öntött recézett betéttel, ára — — — — — 30 kr.
Szénlapát, préselt fémből, fényezett fanyéllel, ára — — — — — 20 kr.
Széntartó, erős, feketére fényezett bádogból, diszes festésü födéllel, ára — — — — — — — — — — — — — — — — — 85 kr.
Kályha elővédő, elegánsan diszitett és fényezett nikkelből vagy sárgarézből, lábakkal, ára — — — — — — — — — — — — — 80 kr.
Alpesi fogvájók, keményfából, sima, széles formáju, 10 csomó összesen — — — — — — — — — — — — — — — — — — 4 kr.

A fentebbi cikkekre vonatkozó LEVÉLBELI vagy POSTAUTALVÁNYI megrendelések helybeni nagy kelendőségek miatt nem intéztetnek el.

Nagy mintagyüjtemény őszi divat szövetekből, flanell- és barchet-kelmékből
Nagy képes árjegyzék az összes árucikkekről
ingyen és bérmentve.

Szőlőoltványok

szokványminőségben és **európai nemes, gyökeres és sima vesszők mélyen leszállitott árakon. Oltványok ezre 90—100 frt.** Mindenik a legkiválóbb bor- és csemegefajokból, fajtisztán, teljes jótállással. Ha a szállitmány a megrendelésnek meg nem felelne, ugy az oda- és visszaszállitási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Igy mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házához szállitva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia-csemeték és magvak

Óriás tövisü, igen gyorsan fejlődő sövény-növény. [illegible] **dült,** melyből oly örökös kerités nevelhető pár év alatt, rendkivül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, ugy, hogy a bekeritett részek teljesen kulccsal zárhatók. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasitás mellékeltetik.** Bővebb tájékozás végett szines fénynyomatu **diszes árjegyzékek ingyen** és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kivül egy oly könyvet **kap ezzel,** ki cimét egy levelezőlapon tudatja, hogy nincsen az a ház vagy család, ahol annak tartalmát haszonra ne fordithatnák, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Igy még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemény foglaltatik, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték. Kétéves, óriási jövedelmet biztositó voltánál fogva ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkivül elterjedt.

Cim: „Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep" Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszerész
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 5g.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos- sebészi és betegápolási tárgyakban.
Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle
sérvkötő,
haskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai készülékek, műlábak és kezek stb.
Valódi francia különlegességek F. Berguerand fils, párisi gyárából.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Svájci óraipar.

Minden szakembernek, katonatisztnek, posta-, vasut és rendőrtisztviselőnek, valamint **mindenkinek, kinek jó órára van szüksége,** ajánljuk a mi **eredeti svájci elektro-arany remontoir-óráinkat.** Ezen órák kitünő, **megbizható, 36 óráig járó szerkezettel birnak. pontosan ki vannak próbálva és minden óráért 3 évi irásbeli jótállást vállalunk.** A váz. mely a párisi kiállitáson az **arany éremmel** tüntettetett ki, 3 fedélből áll rugófedéllel (savonette), mely legujabb divatu, gyönyörü kivitelben, finoman disztve és vésve és valódi arannyal villamos uton oly módon bevonva, hogy a **valódi aranyhoz** teljesen hasonlit és a legjobb helyettesitője a drága aranyórának. Egy uri- vagy női óra csak 16 k. (ezelőtt 25 k.) **bér- és vámmentesen** Minden órához egy óratartó ingyen. Elegáns, ujdivatu uri- vagy női elektro-aranylánc (nyaklánc is) 5.—, 8.—, és 12 K. Minden nemtetsző óra szó nélkül visszavétetik, tehát nincs rizikó! Szétküldés utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése esetén. Megrendelések az **Uhren-Versandhaus „Chronos" Baselben** (Svájc) intézendők. Levelek 25 fill. levelezőlapok 10 fillérbe kerülnek. Levelezések minden nyelven.

A szenvedő emberiség öröme!

Dr. Garai Antal a bőr- és nemibetegségek országos hirü szakorvosa, ki már 29 éve müködik e téren, elhatározta, hogy a

Népszerü Utmutató

a nemi betegségek s ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü közel 200 oldalra terjedő munkája 30-ik kiadásának méltó megünneplésére a még készletben levő példányokat

teljesen ingyen

bocsátja a szenvedő emberiség rendelkezésére. A könyv tartalmazza az összes titkos betegségek (önfertőzés, éjjeli magömlés, hugycsőfolyás, hugycsőszükületek, elgyengült férfierő, bujafekély (syphilis, fehérfolyás stb.) alapos leirását és legujabb észszerü gyógymódját. Tehát irjon érte mindenki minél előbb, hogy ezen becses munkát (volt ára 2 frt 50 kr.) **dijtalanul megkaphassa.** Porto fejében 20 fillér bélyeg küldendő. Szétküldés zárt boritékban. Cim:

Dr. Garai Antal

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.,

hol egyszersmind a felsorolt betegségek ellen a munka szerzője naponta rendel d. e. 10—4-ig és 7—8-ig este. Levelekre azonnal válaszol s gyógyszerekről gondoskodik.

Magy. kir. államvasutak.
149064/902. szám.

Hirdetmény.

(Az utipodgyásznak elszállitása a lakásról és feladása a vasuton a központi menetjegyiroda által.)

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az utazó közönség figyelmére a központi menetjegyiroda (Budapest, IV. Vigadó-tér 1.) a vasuton feladandó utipodgyászt az élőszóval, irásban vagy telefon utján történt bejelentésre a székesfőváros IV—IX kerületeiben fekvő lakásokon átveszi és azt az alábbi szállitási dijak beszedése mellett saját hivatalos helyiségében vasuti podgyászként felveszi, az illető budapesti pályaudvarra kiszállitja s a kivánt vonathoz átadja.

A fizetendő szállitási dijak a következők:

darabonkint 25 kg. összsulyig 76 fillér;

minden további 10 kg. után 6 fill. szállitmányonkint legcsekélyebb illeték 1 korona.

A bejelentésnek a központi menetjegyirodában a szándékolt utazás előtti napon kell történnie, mire az elszállitandó podgyász a reggeli vonatokhoz előző este, a déli vonatokhoz aznap reggel, az esti vonatokhoz aznap délután fog a bejelentő lakásán átvétetni.

Az átvett podgyászra vonatkozó hivatalos feladóvevény, valamint a szükséges vasuti menetjegy a fentemlitett menetjegyirodában kiszolgáltatik, vagy kivánatra 40 fillér dijért a lakásra is küldetik.

Budapest, 1902. november hóban.

Az igazgatóság.

„RICY" valódi amerikai rágógumi.
„RICY" oly különlegesség, melyet **csak rágnak, de nem nyelnek le.**
„RICY" tisztitja a szájat és a fogakat, eltüntet minden szájbüzt és rendkivül üditően hat.
„RICY" rágás folytán megkönnyiti a nyálképződést és ez által elősegiti az emésztést.
„RICY" nélkülözhetetlen kerékpározóknak és turistáknak, úgyszintén egyedüli pótolja a dohány élvezetének.
„RICY" a következő izekben van forgalomban: **„Fodormenta", „Tutti-Frutti", „Medvecukor", „Rózsa", „Ibolya", „Narancs", „Kola" és „Nektár".**

Kapható minden gyógyszertárban, drogua-, füszer- és csemegeüzletben. — Vezérképviselőség Magyarország részére: **Török József** gyógyszertára, Bpest, Király-u., **Kochmeister Friedrich utóda,** Budapest, Arany János-utca, **Klein és Bäumel,** Budapest, Kerepesi-ut, **Brázay Kálmán,** Budapest, Muzeumkörut 23. **Angyal és Antal** ügynökség, Bpest, Dalszinház-u. 10.

SAGRADA BARBER

gyomorerősitő hashajtópasztillák

orvosilag kitünően véleményezett, klinikailag is kipróbált, különösen ajánlható karlsbadi és marienbadi elő- és utókuránál, a **belek lankadtságánál, heveny és idült**

székrekedésnél.

10—12 óra alatt biztosan és enyhén hatnak. Huzamosabb használatnál a székelést tartósan szabályozzák. **Egy doboz ára 2.40 kor.** Vidékre **2.85 kor.** előzetes beküldése mellett bérmentve, próbadoboz **70 fill. Kapható majdnem az összes gyógyszertárakban.**

Főraktár: Török József gyógyszertára
Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Nagy karácsonyi occasió!

!Hallatlan olcsó ajánlat!

Hétfő f. hó 24-ére

Verseny nélkül!

Angol kelmék, legjobb minőség, 120 cm. széles, ... méterje **45** kr. ezelőtti ára 1.— frt

Divatbarchet és bársony flanellek, teljesen szintartó, legjobb minőség méterje **19** kr. ezelőtti ára 40 kr.

Divat zephir, jól mosható . . . . . méterje **9** kr.

Gyapjuszövet maradékok
Mosókelme maradékok és
Barchet maradékok

eddig nem létezett olcsó árakon!

Verseny nélkül!

LESSNER GUSZTÁV

női divatáruházában

Budapest, V., Bécsi-utca 8. **Budapest, V., Bécsi-utca 8.**

Titkos betegségek

gyógyitására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyit; hugycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, syphilist, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is electro Massage vagy Psyhropnor által. Önfertőzést és annak utóbajait: ideg- és hátgerincz-bajt és minden **női bajokat.**

— Rendel: 9 órától **4-ig és este 7—8-ig.** —

Budapesten, Kigyö-utca 5.

Clotild-palota (I. emelet).

Atjáró ház. — Lift használat.

Levelekre válaszol, gyógyszerekről gondoskodik.

Levél utján is biztos gyogysiker.

Maltose-(Malton)-borok

SVATEK & Co.

PRAG, Smichow Nr. 851.

Természetes forrás és dólvidéki bor, élesztővel a legjobb árpamalátából elő állitott kitünő készitmények, mint **diétetikus** borok nagyon ajánlatosak **betegeknek és vérszegényeknek,** különösen **nőknek és gyermekeknek és lábbadozóknak.**

Maltoferrochin. Maltose-china-malaga vassal. — **Kellemes és nagyon finom ital.**

Maltochin. Maltose-malaga-china. — 1 üveg 3.— K. ½ „ 1.60 K.

China Sherry.

Malto Condurango.

Egy üveg **4** K. — ½ üveg **2.20** K.

Kapható minden gyógyszertárban és droguistánál.

Főraktár Magyarországon: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára Budapest, VII., Király-utca 12.

DÓCZI MÓR czipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

Sehol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint fenti jóhirnevü cégnél.

Férfi:

Posztó, cugos, bőrrel 3.20, oroszlakkal	3.80
Derby, borjubőr angol bakancs . . .	3.50
Borjubőr v. vixes, fűzős 3.20, cugos .	3.—
Elegáns francia sovró-cipők	4.50
Amerikai box-bőrcipők	3.80
Lakk vagy box angol bakancs	4.50
Szalon- vagy oroszlakk-cipők	4.—

Női:

Posztó, cugos, bőrrel 3.—, oroszlakkal .	3.40
Zerge, fűzős vagy cugos 3.—, gombos .	3.20
Amerikai box, fűzős, gombos v. cugos .	3.50
Bevro, fűzős, gombos vagy cugos . .	4.—
Szalon v. oroszlakk fűzős v. cugos . .	3.40
Lakk, kivágott 1.50, kereszteesatios . .	2.—
Gyermekcipő 1.—. Fiu- vagy leánycipők	2.—

Csizmák, teljesen vizmentesek

Halinából, körül bőrrel, dupla talppal .	4.50
Vadász-csizma, halinából, bőrrel körül .	6.—
Bagariabőrből, erős háromszoros talppal	7.—
Borjubőrből elegáns és ösinos	5.—
Vixbőrből, tisztoknek és egyéves ünkéntesek vagy gazdászoknak. . . .	9.—

Gyermek-csizmák bőr- v. lakkszárral 20—30: 2 frt. 31—36: 2 frt 40.

Elsőrendü gummi-sárcipők: férfi 1.80, női 1.30, gyermek 1.—

Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállitólevél ingyen. Vidéki rendelések pontosan és leikiismeretesen eszközöltetnek. 10 frton felüli bérmentive. Nem megfelelő áruit készséggel kicserélek

5820—1902 szhoz.

Fenyő és bükkfa eladási hirdetmény.

A fogarasi m. kir. erdőgondnokság «Vakária» nevü 1903—1906 évi 351. 8 holdas vágásban tövön álló mintegy 25970 m³ fenyőépületi, 7034 ürm³ fenyő és 9244 ürm³ bükk tüzifának terület szerint tövön való eladása iránt az erdőgondnokság hivatalos helyiségben

1902. évi december hó 16-án d. e. 10 órakor

versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár holdanként 196 kor.

Bánatpénz 3500 korona.

Az árverezési feltételek iránt a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság és a fogarasi kincstári erdőgondnokság adnak felvilágositást.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Férfiak ingyen kapnak

egy legujabb találmányu gyógyszert, melylyel az elgyengült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyvvel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezreket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült férfierőben szenvedtek. E céljából elhatározta az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszert felvilágosító könyvvel együtt ingyen küldeni. E házizerrel a baj odahaza gyógyitható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyithatja magát. Ezen gyógyszerkösvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szükségelnek, és csodálatosan gyógyitja az évek óta tartó betegségeket. Öregek és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut"-nak alanti cimen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelés miatt otthonukat nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyitja, hogy mily könnyen lehet e veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágositó könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanitja. A levelek következőleg cimzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesitendő.

14 huzás évenkint.

Főnyeremény: 600.000, 300.000 frcs, 35.000 20.000 Lira, 90.000 K. stb. ajánl a következő igen előnyös sorsjegy-csoport:

Huzás:		Főnyeremény:
február 1. április 1. junius 1. augusztus 1. október 1. december 1.	1 Török sorsjegy 400 frane névérték.	3-szor 600.000 franc, 3-szor 300.000 franc.
február 15. május 15. augusztus 15. november 15.	1 föld-nyereményjegy	mindenkor 90.000 korona.
február 1. május 1. augusztus 1. november 1.	1 elasz vör. kereszt sorsjegy névérték 25 Lire.	2-szor 35.000 Lire, 2-szor 20.000 Lire.

Ezen csoportot étangedem régiöni fizetésnél napikursus szerint, vagy felajánlom 32 havi részletre à 8 korona. Az első és második részletet kérem postautalványnyal hozzám küldeni, mire a vevő a törvényes eladási okmányt megkapja és ennel a kizárólagos nyereményjegyet megszerzi. A további részletek fizetése a cs. kir. postatakarékpénztár utján értetik.

Kölcsönöket értékpapirokra

a legkedvezőbb feltételek mellett nyujtok és azoknak visszafizetése egyszerre vagy havirészletekben történhetik.

EDUARD URBAN

bankháza, Brünn, Grosser Platz 25. (saját házában).

Szelid Ügynökök és kereskedők állandó helyi képviseletelet kapnak, utcsó árak és magas jutalék mellett.

Minden **szó** egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. **Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen **ad felvilágositást a kiadóhivatal**: József-körut 18. **szám.**

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, **csak a válaszra szükséges** bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál **a hirdetés számát a** kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket
központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje
Teréz-körut 54. szám alatt.

Deutsch Miksáné
Andrássy-ut 38.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda
V. ker. Fürdő-utca 4. **szám.**

Engelmann Mór
gyorssajtónyomda
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál
könyvkereskedése
IV., Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca. Kigyó-tér, (Koronaherceg-utca sarkán.)

Fischer J. D.
hirdetési iroda
IV Gerlóczi-utca 1.

Goldberger A. V.
hirdetési iroda
V. ker., Váci-utca 17. **szám.**

Goldner Jozefin
Andrássy-ut 50.

Goldgruber Mór
könyvkereskedő
II. ker., Fő-utca 17. szám.

Haasenstein és Vogler
hirdetési iroda
V. ker., Dorottya-utca 9. **szám.**

Jambrikovits
dohánytőzsdéje
Kerepesi-ut 50. (Takarékp.épül.)

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje
VIII. ker., Muzeum-körut **18.**

Leopold Gyula
hirdetési iroda
VII., Erzsébet-körut **54. I. em.**

Mosse Rudolf
hirdetési iroda
Ferencziek-tere 8

Mezei Antal
hirdetési iroda
IV. ker. Eskü-ut 9. **szám.**

Nemetsek A. J.
ujság-árudája
IV. ker. Petőfi-tér **3. szám.**

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő
Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Rohonczi Ilona
dohanytőzsdéje
VI. Andrássy-ut 48. szám.

Sikray Samu
hirdetési iroda
VI. ker., V. körut **33. szám.**

Sopronyi V.
dohánynagyárus
VIII. ker., Kerepesi-ut **1. szám.**

Szántó Mór
dohánytőzsdéje
IV., Kecskeméti-utca **14. szám.**

Schwarz József
hirdetési iroda
V. ker., Marokkói-utca **4. sz.**

Schönwald Ferencné
dohánytőzsdéje
Ferenc-körut 32. szám.

Schődl Gyula
dohánytőzsde és postagyüjtőhely V. Lipót-körut 8.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda
IV. ker., Szervita-tér **8. szám,**

Toldi Lajos
könyvkereskedése
II. ker., Fő-utca **2. szám,**

Weitzenfeld Jakab
Király-utca 1.

Sváb Elza
Nagy Mező-utca 10. **sz.**

Minden apróhirdetés, melyet **itt este 6 óráig föladnak,** már másnap **megjelenik a Budapesti Naplóban.**

Monte Carlo-
ban milliókat ugyan szerezni nem lehet, de a ki kisebb vagy nagyobb tőkével (10—50 ezer kor.) minden risikó nélkül 100—150%-nyereséggel megelégedne, annak szivesen ád fölvilágositást: föltétlen tisztességes minden tekintetben megbizható gavallér uriember; csakis komoly nem anonym capitalistáknak. Discretio biztosittatik és kéretik. Leveleket kérek „Gavallér 1867“ jelige alatt a kiadóhivatalba. 13923

Házasság
céljából megismerkedni óhajtok intelligens, jobb társadalmi állásban levő jellemes férfivel. Én barna, keresztény, müvelt, árvaleány vagyok és 180.000 korona készpénz örökségemet jövő hóban veszem fel. Teljes cimmel ellátott leveleket „Árva leány“ jelige alatt e lap kiadóhivatalához cimezni kérek. Legmélyebb titoktartást igérek. Közvetitést mellőzök. 13917

Vidékről
feljött szép két barna kis lány, kik a fővárosban teljesen ismeretlenek, oly csinos és intelligens fiatal emberekkel szeretnének megismerkedni kik őket a fővárosban szórakoztatnák. a költségeket maguk födözik. Ajánlatokat »Ilona és Szerén« jeligével e lap kiadóhivatalába kérnek. 6346

Käthe!
Hogy mulatott édes? vasárnap délután ott leszek. Kézcsók.

Kecskemét
Imádattal gondolok reád. Jöjj műcsarnokomig te képekben, benned engem engedj gyönyörködnöm. Musikba értesitsd ölelő milliószor csókoló tiedet. 13928

Tubicám!
Édes szivem! Bizony jó volna! De csak egy, egyetlenegy, az a kicsi incselkedő huncutka! Csak az. Te édes! . . Három levelemet megkaptad? Várom ám nagyon! Csókollak drágám, mindenem. Imádlak. 13935

Kedélyes két jó
barátnak levele ment kért helyre „Gizitől«.

Xantippe
két napig nem lévén otthon, levél avatatlan kezeknek lett kézbesitve; baj volt. Az illető reád nem gyanakszik. — Csak ezen uton közlekedhetünk most már; képzelheted édesem, hogy én ártatlan kis leány, hogy megvoltam ijedve. Tehát irj, kérlek de ne levelet, hanem csak „Apró hirdetést“ Ölel kellemetlenül érintett kutyád! 13929

Amerikai hölgy
ez időszerint Angliában, gyermektelen özvegy, elegáns, fiatalos megjelenés, 27 éves, 155.000 frt, beszél franciául és németül, 7 hóig Magyarországon volt, uriemberhez nőül menni óhajt Legszigorubb titoktartás. Hirdetések céltalanok. Alf Labori London 40 Henrystr. Pentonville. 13930

Aranyranett
almát százat 3 koronáér bérmentesen küld Neumayer József Varasd, 13934

KERESLET.

Cukrászdába
elárusitónő kerestetik. Prandl Gusztáv Késmárk. 13916

Okleveles zongoratanitónő,
kitünő módszerrel, még néhány órát keres. Magyarul, németül, franciául és angolul beszél. Megkeresések „Zene“ alatt a kiadóba kéretnek. 13926

Hirdetmény.
Egy idősebb francia nő, francia országi vagy Schweici születésü ki magyarul, vagy németül is beszél, nagyobb gyermekek mellé kerestetik. Ajánlkozások fogadtatnak Erzsébet-körut 44-ik szám alatt II. emeleti 16. ajtós lakáson. 4716

Segélyt kér
egy szegény özvegyasszony, akit betegsége keresetképtelenné tett s akit egyetlen kenyérkeresőjétől, varrógépétől is megfosztottak. Nyomora irtóztató. Könyörületet kér emberbaráti szivektől. Cim: P. J. VII. Cserhát-utca 19. III. em. 35. ajtó. 4812

Zálogcédulákat
bármiről, vidékről is, butorokat, ruhákat, régiségeket, **öreg hamis fogakat,** ugymint minden elgondolhatót vesz Wischogrod Jakab, Nagyfuvaros-utca 7. Levelezőlapra azonnal jövök. 13582

Állást keresők
hozassák meg 20 krért (bélyegben is beküldhető) a VIII. évfolyamban levő „**Országos Hirdetési Közlöny**“ legujabb számát, melyben minden szakmából számos betöltendő állás van közölve és **közvetitési dij** nélkül elfoglalhatók. **Előfizetőknek ingyenes ajánlás.** Előfizetési ár negyedévre 2 frt, félévre 3 frt, egész évre 5 frt, Kapható **kizárólag a** kiadóhivatalban Budapest Kerepesi-ut 53. 13927

Egy fiatal
ügyes kézileány, kötőné — ki már hat év óta előkelő virágüzletekben alkalmazásban van —, állását változtatni óhajtja. Szives megkeresések. Virágüzlet jeligével a lap kiadójába kéretnek. 6748

Nevelőnő
kerestetik egy felnőtt leány mellé, délelőtti 9—3 órára. Olyan idősebb jó megjelenésü nők, kik zongorát és francia nyelvet tanitani képesek és előkelőbb családoknál nevelőnői minőségben már működtek, a fizetési igények megjelölése mellett küldjék ajánlatukat, lehetőleg a működési bizonyitvány másolatával felszerelten „Nevelőnő“ cimen a kiadóba. 4720

Intelligens leány,
magyar gyorsirónő, irodai teendőkben jártas, **azonnali** állandó **állást keres nagyobb** irodában. **Szives megkeresések** „Igyekezet“ jeligével kéretnek a kiadóba. 6348

Egyedül álló
urinő anya-helyettes vagy gazdasszonyi állást keres szerény igények mellett, papi házhoz is elmegy. **Brenner Etelka,** Ó-Buda, Vörösvári-utca 38. 4309

KINÁLAT.

Korrepetitornak
ajánlkozik fiatal joghallgató, kinek a francia, német és hegedüoktatásban kiváló jártassága van. Ajánlatokat »Korrepetitor« alatt kér a kiadóhivatalba. 13900

Betöltendő állások
állandóan teljes cimmel közöltetnek minden szakmából az **Országos Pályázati Közlönyben.** Előfizetés, ¼ évre 4 korona. Egyes szám 30 fillér Kiadóhivatal Kossuth Lajos-u. 1.

Magánvizsgálatokra,
érettségire, vasuti altiszti vizsgálatra előkészit „**Magántanulók oktatása**« Wesselényi-utca 19. Szakszerü correpetitio. 13922

Angol, francia
tapasztalt nyelvmester, ki tanulmányait külföldön végezte, még néhány szabad órával rendelkezik. Sikeres módszer. Kitünő referenciák. Cim. **Gáspár Bernát, Vörösmarty-utca 51/A, III. 21.**

Cimbalmozni
tanit gyorsan és alaposan kottából képzett cimbalomtanitónő, óránként 50 kr., ugyanott legszebb darabok kaphatók cimbalomra 20 krjával. Altmann Józsefné, István-ut 27. I. 9. 13908

Jelesen
érettségizett IV. éves müegyetemi hallgató, ki a német, latin, francia nyelvben és a gyorsirászatban is kiválóan jártas, házi tanitónak vagy nevelőnek ajánlkozik. Szives megkereséseket a kiadóba kér „**Teknikus**“ cimen.

Füzőjavitások
és tisztitások, valamint uj füzők készitése, nagyon olcsó árban elvállaltatnak. Cim: Holló-utca 1. 6485

Jó állapotban
lévő női télikabát olcsón eladó. Szentkirályi-u. 22. II. 26. 4678

Ügyes szabónő
ajánlkozik mérsékelt árak mellett a legdivatosabb ruhák elkészitésére Cim: Szántó Árminné, VIII. Mátyás-tér 12. I. 18.

Igen ügyes
fehérvarrónő, ki szakmájában teljesen jártas házakhoz ajánlkozik mérsékelt dijazásért Papp Gizella Nyár-utca 6. 6345

17 éves,
intelligens, a kereskedelmit kitünően végzett leány ki bármely jobb irodai munkának teljesen megfelelni képes, szerény feltételek mellett állást keres. Cim: Hartmann Dezső, VII. Hársfa-utca 29. ajtó 27.

Urak!
Elegáns és **szép** különbejáratu **szobák** minden kényelemmel **ellátva azonnal olcsón** kiadók. Sándor-utca 30/B. I. 13.

Szőlővesszők
sima és gyökeres **zöldojtványok** kaphatók **Lázár Józsefnél Nagy-Maroson.** Hontmegye. Árjegyzék bérmentve. 2191

Tanárjelölt,
r. kath. vallásu, állást keres szerény igényekkel mint korrepetitor vagy nevelő. Cim: „S. I.“ VI. Uj-utca 37. III. emelet, 17. ajtó. 4287

Szabóné
ügyes, a legkomplikáltabb toilletteket is bámulatos olcsó árért elegánsan és izléssel késziti saját lakásán. Vidéki megrendelésekhez a pontos alj-mérték és egy derék beküldése után késziti mindennemü toiletteket. Átalakitásokat és gyermekruhák készitését elvállalja. Loderer Lipótné, VI. Szabolcs-u. 30. II. 29. 4277

Eladó
egy kredenz, egy ágy, egy éjjeli szekrény, polituros és masszív, jóminőségü és olcsó. Cim: Nagy János-utca 1/c. II. 15. 4721

Cukrászda
pazarfényesen berendezve, főváros legforgalmasabb körutján, napi 90 korona bevétellel, férjhezmenés miatt nagyon jutányos árban eladó. Bővebbet egyedüli megbizottamnál Szekeress urnál, József-körut 25. I. emelet ajtó 8. 6348

Egy vagy két
garçon urnak 2 gyönyörü, tiszta szoba, egy szalon és egy hálószoba, különbejárattal, az uj országházzal szemben, olcsón kiadó. Bővebbet Nádor-utca 43. IV. em. 28.

Boroshordók.
Nagy választék uj, egyszer és többször használt boroshordók minden nagyságban 150 litertől 750-ig, ajtós hordók is olcsó árban kaphatók. Klein, Rombach-utca 6 és Király-utca 12., Török-gyógyszertár házában.

Tőzsdébe,
cukrászdába vagy bárminő üzletbe ajánlkozik elárusitónőnek egy csinos, intelligens urileány. Szives megkeresések „Elárusitónő“ jeligével a kiadóba kéretnek. 6475

Singer-varrógépe-
ket mélyen leszállitott árban heti 1 frtos részletre szállitunk 6 évi jótállással. Láng kerékpárüzlet, József-körut 41. 4678

Finom
fehérvarrónő ajánlkozik házakhoz és házon kivül Rózsa-u. 62. III. 26. 13933

Nemesi birtok
jövedelmező és egészséges vidéken, a vasut állomástól egy órányira posta és távirda helyben, vasuton 40 perczyire Zágráb-tól, családi viszonyok miatt eladó. Terület 800 hold a 1600 □-öl Kitünő szántóföld, rétek és szép erdő Az egész egy területen a majorság körül. Eladási ár 60.000 forint. Bérbe is adatik esetleg több évre, naponként legalább 200 liter tej szállitása ellenében. A vevő a meglevő épületekhez képest a területet 3 birtokra is oszthatja. Ajánlatok a jószágigazgatósághoz. Pogancec p. Vrbovec, Horvátországban intézendők.

Kerékpárok
néhány darab becserélt, de jókarban levő használt kerékpár, — mig a készlet tart, — 30 frttól feljebb kapható. Láng kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Hölgyeknek
segélyt és tanácsot nyujtok titoktartással. Kényelmesen berendezett lakásomon figyelmes ápolás, ellátás, esetleg orvosi segély nyerhető. Sok évi gyakorlattal birok. Metzger Sarolta okl. szülésznő, Kerepesi-ut 80. III. em. 3. ajtó. 13630

Fehérvarrónő,
ki szakmájában teljesen jártas, házakhoz ajánlkozik. Papp Gizella, Nyár-utca 6. I. 6. 6346

Butorok.
Háló, ebédlő-berendezések, szalongarniturák, ebédlődiványok, bámulatos olcsón eladatnak. Használt butorok becseréltetnek és vétetnek. Hunyady-tér 3. az udvarban.

Mielőtt
ékszert vásárolna, kérjen képes árjegyzéket ingyen Weisz Testvérek ékszerészektől, Budapest, Király-utca 10. 13892

Ügyvédeknek.
Egy középkoru gyakorló ügyvéd, ki tud magyarul, németül, románul, s a törvénykezés minden ágában és a hagyatéki tárgyalásokban is teljesen jártas, havi 160—180 korona dij mellett ajánlkozik kir közjegyzőhelyettesnek vagy nagyobb ügyvédi iroda vezetésére. Bővebbet „Ügyvéd“ cim alatt e lap kiadóhivatala. 4308

Correpetitornak
ajánlkozik a német és francia nyelvekben jártas, nagy gyakorlattal biró IV. éves tanárjelölt. Göndör Aladár Garay-utca 14. sz. III. em. 16. ajtó. 6436

Szabónő
kitünő gyakorlattal, ajánlja magát elegáns ruhák készitésére saját lakásán. Divatos façonok 5 frttól feljebb. Egy kisérlet elegendő. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Fodrásznő,
rendkivül ügyes, ismeretség hiányában ezuton ajánlkozik. Özv. Waldné VI., Vörösmarty-utca 48. II. 21. 4247

Szoba,
elegánsan berendezve, külön bejárattal, 15 frtért kiadó. Goldstein, Csömöri-ut 11. II. 9. 6345

Okleveles
tanitónő órák adására ajánlkozik, zongora kezdőket is tanit. Baross-tér 4. III. 15. 6345

Urasági butort
IV., Hajó-utca 16. (Sütő-utca sarok, Központi városháza közelében) eladok és veszek majdnem egészen uj ebédlő-, hálószobákat, szalon-berendezéseket, valamint irodaeszközöket, valódi perzsa- és szmirna-szőnyegeket, függönyöket, lószőr- és afrik-matracokat, gáz- és villamos csillárokat. 13341

Privát kutató.
Iroda: Kerepesi-ut 75. Kényes megbizásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal, ugy magán, mint családi-ügyekben: **Kossa Magyary Géza** Található 10—2-ig. 13753

Butor
legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél VI., Nagymező-utca 87 4813

Intelligens
gyermektelen izraelita családnál jó izletes ebédkosst olcsón kapható. Cim: Főherceg Sándor-u. 30b. földszint 7. 6450

4 pár cipő csakis 2 frt 50 krért.
Egy csődtömeg óriási mennyiségének megvétele miatt rövid időn át ezen potom áron kapható: 1 pár uri és 1 pár női füzőscipő erős szögezett talppal, továbbá 1 pár uri és 1 pár női divatcipő. Mind a négy pár igen elegáns, legujabb fazonban, erős, meleg, az ősz számára készitve. Nagyság kivánat szerint. Szétküldés utánvéttel. **Cipőkivitel F. Windisch, Krakkó 114.** Kicserélés megengedve, pénz minden kifogás nélkül visszaadatik.

Szegény tanuló.
ki felső kereskedelmi iskolába jár 20 krért leckeórákat ad Cim: Kerepesi-ut 60. II em. 26. 4821

Lukács és Sándor
törv. bejegyzett bankbizományi irodája mindennemü **pénzkölcsönt** (személy- és jelzálogkitel) gyorsan és a legkedvezőbb feltételekkel eszközöl. Vidéki képviselők kerestetnek. Válaszbélyeg. VI., Teréz-körut 33.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék
elegáns kivitelü fényképek, melynek **drbját 1 frt, 2 és 3 frtért** lehet készittetni. **Kis fényképek** utáni nagyitások **elegáns kerettel 10 frtért.**
Waitzner
fényképészeti müintézete
Budapest, Erzsébet-körut 20.

Cseléd-
elhelyező irodámban **állandóan** válogatott jó férfi- és női-cselédek vannak nagy számban előjegyzésben. Elhelyezek helyben és vidékre. Több vidéki elismerő és köszönő levéllel rendelkezem. Rózsahegyi Antal Budapest, Belváros, Harisbazár. 13718

VII. Erzsébet-körut 12.
1 nagy üzlethelyiség kirakaital és nagy pinczehelyiséggel 1400 forintért **azonnal** vagy február 1-ére **kiadó.** Ugyanott **teljes lakberendezések** valamint egyes **asztalos és kárpitos butordarabok** csodálatosan olcsó áron **kaphatók.**

Nemes harci éneklő kanárik
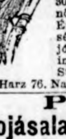
mély, változatos, pompás énekesek, számos legmagasabb tiszteletdijjal, ezüst- és aranyéremmel kitüntetve, à 8—30 márka, tenyésznőstény à 2 márka. Értékéért és egészséges kézbesitésért jótállás; árjegyzék ingyen. W. Walter, St. Andreasberg im Harz 76. Nagy tenyésztelep.

Pécsi tojásalaku kőszén.
Tiszta, pormentes; szépen lángol, parazsa tartós, sugárzó nagy meleget ad, tehát olcsó, Kisérlet ajánlatos.
Dunagőzhajózási-társaság,
elárusitó-hivatal
Budapest, V., Nádor-utca 6.
Telefon 31—69.

+ Férfi- +
betegségeket, friseket v. chronikusokat alaposangyógyitja néhány nap alatt **Dr. Lora**
Palmyrénje.
4 üveg használati utasitással 3 kor. Kapható a következő gyógyszertárakban: **Budapesten:** Török József, Király-u. **Bécsben.** S. Mittelbach, Krebsapotheke, Hoher Markt. **Grácban:** J. Purgleitner Apotheke. **Triestben:** Seravallo-Apotheke: **Spalato:** Pohusta-Apotheke.
Nagyban Fr. Vitek & Co., Prag.

The Berlitz School
of Languages. Erzsébet-körut 15., II. em. jobbra, Francia, angol, olasz, orosz, német, spanyol, magyar, szerb és **román** nyelvek tanitása a felnőtteknek, az illető nemzetiségü tanárok által Berlitz módszere szerint. Az első leckeórától fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csupán csak azt hallja. Más magántanitókkal semminemü összeköttetésben nem állunk.
Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben.
Forditások
eszközöltetnek.

Habermann M.
asztalos-mester
Budapest VII. Rottenbiller-u. 5/c.
Mühely: Munkás-utca 7
Elvállal épület-, iroda- bolt- szoba- és konyhaberendezéseket. Javitás elfogadtatik és pontosan eszközöltetik.

Téli kabát ... ... 5 fr
Téli nadrág ... 2 frt 50
Ferenc József kabát 3 frt
Jaquet ... ... 2 frt
Frack ... ... 4 frt
Rothberger Jakab Kristóf-tér 2. I.

Szépirási tanfolyam.
Lelkiismeretes tanitásom, valamint 25 éven át a pozsonypolgári- és keresk. iskolánál alkalmazott és kitünőnek bizonyult módszerem alapján akármilyen rossz írással biró, feltünő szép és folyékony irást sajátithat el magának. A tanfolyam kezdete mindennap Értekezés órák: 10—1-ig és 5—8-ig. Adller J, szépir tan. Esti tanfolyam: 8—9-ig. Andrássy-uton 24. III. em. 8. 13575

Stumpf Károly
kocsigyára
Budapest, Liliom-utca 8.
Raktár:
Kerepesi-ut 10. (Sarokház.)
Bejárat a Dohány-utcából.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát, minden jellegü kész kocsikból, aránylag jutányos árakon. A gyártmány jó minősége és szilárdságáért kezeskedik a cég régi jó hirneve. Javitások olcsón eszközöltetnek, használt kocsik becseréltetnek és kocsik a téli idényre olcsó árért beraktározásra elfogadtatnak.

Katona-puskamüvesek által kipróbált REVOLVEREK és FEGYVEREK kaphatók
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. udv. szállitóknál
BUDAPESTEN, IV., Váci-u. 37

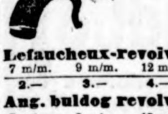

Lefaucheux-revolver

7 m/m.	9 m/m.	12 m/m.
2.—	3.—	4.— frt

Ang. buldog revolver

7 m/m.	9 m/m.	12 m/m.
3.—	4.—	5.— frt

Revolver bőrtáska:

2 kor.	3 kor.	4 kor.

WERNDL-fegyverek
legjobb állapotban: hosszu gyalogsági fegyver 2 frt 50 kr., rövid gyalogsági fegyver 4 frt, lovassági karabély 7 frt, lovassági karabély, egész uj 11 frt. Töltények darabja 5 kr., fegyverszij darabja 50 kr., szurony darabja 35 kr.

Meglátja,
hogy igazunk van. Olcsó arany és ezüstoladás; egyetlen forrás, ahol jutányosan lehet vásárolni. Mi alkalmi vételek utján szerezzük be áruinkat és ezért abban a helyzetben vagyunk, hogy igen olcsón eladhatjuk t. vevőinknek és pedig: **12 személyre való komplett evőkészlet 13 latos ezüstből 150 frt, 6 személyre való 65 frt és feljebb, 12 drb 13 latos erős ezüst evőeszköz 6 frt 25 kr.** Továbbá dus választékban **arany férfi és női órák, láncok, gyémánt, brilliánt ékszerek** és minden e szakmába vágó cikkek. Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Ékszereket esetleg részletfizetésre is adunk el.
Grünberger Ármin Béla örökösei,
IV., Váci-utca 30. I. em. 23.
(Haris-bazár).
Veszünk és becserélünk aranyat és ékszereket.

Butor
csak jó minőségü.
Hálószoba, kredenc, szőnyegdivány, asztal, szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalonberendezés, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón, **eladás nagyban és kicsinyben.** Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI. Teréz-körut 40. szám Steinberger Manó** butoriparosnál.

Mielőtt
férfi-, fiu- vagy gyermekruhát rendel vagy vesz, sziveskedjék saját érdekében **Koch testvérek Budapest, Károly-körut 26.** legnagyobb áruházából az ujonnan megjelent **nagy képes árjegyzéket kérni,** melyet rögtön bérmentve küldünk.

Uj épületeket
nedves üzleteket, raktárakat, pincéket, uj szabadalmazott eljárás szerint, legrövidebb idő alatt legtökéletesebben szárit a
Szárító-Fütési Vállalat:
V. Pannonia-utca 2b. Interurban-Telefon: 21—04. 13735

Használt
férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

Karácsonyra!
Carlo Gortan Triesztben
szétküld franco az ár előzetes beküldése mellett vagy utánvéttel postacsomagban **4 és** félliter **aixi olajat** à 12 korona; finom **táblaolajat** à 9 korona; **Leccerételolajat** à 6 korona.

Tokaji bor.
Saját termésü 1889. évi **aszu és szomorodni** boraimból eladok és pedig:
egy liter könnyebb szomorodnit **2 kor. 80** fillérért
egy liter nehezebb szomorodnit **3 kor. 60** fillérért
egy félliteres palack három puttonos aszut 3 koronáért
négy puttonost 4 koronáért
öt puttonost 5 koronáért
Sátoraljaujhelyben, 1902. évi szeptember hó 27-én.
nagykászonyi **Székely Elek**
polgármester.

Gummi
és
halhólyag
valódi **francia** gyártmány **legbiztosabb** és „nem ártalmas **óvszer** tucatja 1.20, 2, 3, 4, 5, 6 frt. Megrendeléseket **titoktartás mellett** eszközöl
Radványi L.
kestyü- és kötszer-gyáros
Budapest, VI. Andrássy-ut 15. és VII., Erzsébet-körut 36.
Árjegyzék ingyen.

Egy kis ipartelep
minden háztartásban csekély költséggel berendezhető. Elsőrendü szükségleti cikkek. Jó kereset biztositva. Levelek 25 filléres bélyeggel bérmentve Eggart & F. E. Magrini, 8 Damiano 26. cimen, Mailand (Olaszország.)

Uj butorok
részletre kaphatók, vagy régi butorokért cseréltetnek be. **VII., Erzsébet-körut 12.** a jobboldali udvarban.

UJDONSÁG!!

Acetylen-zseblámpa
a zsebben kényelmesen hordozható, nagy vakitófénynyel ég és sötét helyeket, lépcsőket, pincéket stb. nappali világitással lát el. Praktikus, szolid és olcsó, 1 db ára a pénz előleges beküldése esetén **1·20 kor.,** franko utánvéttel 50 fillérrel drágább. 3 db **3 kor.,** 6 db ára **5 kor.** Portó külön. Kapható **KANN IGNÁCNÁL, Wien, II., Lilienbrunngasse 17.** 7092

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

MESE

A király szemüvege.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király, annak olyan szemüvege volt, hogy mindent meglátott vele, ami csak az országában történt, még azt is. hogy minden házban mit főztek ebédre.

Egyszer odaállt az ablakba, föltette a pápaszemét, nézett, nézett, hát látja, hogy nagy messziről egy gyönyörü gyémántmadár röpül feléje s amint közelebb jön, ugy ragyogott, ugy csillogott, hogy nem birta többet nézni és a pápaszemét letette maga mellé az ablakra.

Alig hogy letette, ott termett a gyémántmadár, fölkapta a szemüveget és egy szempillantás alatt ugy eltünt vele, mintha soha ott se lett volna.

No iszen volt most szegény király bajban. Hogy tudja meg, mi történik az országban? Bizony nem tudta és ugy busult, de ugy ám, hogy jobban nem is lehet.

Mit tehetett volna a nagy bánatában, kidoboltatta az egész országban, hogy aki megkeriti az ellopott szemüveget, annak neki adja az egyetlen leányát meg a fél királyságát.

Lett erre keresés, de mekkora! Akinek ép keze-lába volt, az mind fölkerekedett; minden gödröt, minden füszálat megnéztek, a folyóvizeket is másfelé eresztették, a tavakat is lecsapolták, de még a háztetőkön, toronytetőkön is csak ugy feketéllett a sok ember, mindenfelé keresték a szemüveget, de hiába, sehol se találták.

Volt abban az országban egy szegény ember, annak volt egy legény fia. Mikor ez meghallotta a nagy dobolást, azt mondta:

— Edes apám, én is elmegyek, megkeresem a király szemüvegét, de nem maradok a mi országunkban, itt ugy se találnám meg. Jól láttam, hogy egy gyémántmadár vitte el arra messze napnyugatnak.

Az apja nem akarta eresztení, hogy minek menne el, ugy se találja meg, de a legény addig-addig kunyerált rajta, hogy utoljára elereszlette.

Jól föltarisznyázott, aztán elindult. Ment, mendegélt kilenc nap meg kilenc éjjel uttalan utakon, árkon-bokron keresztül s mire a kilencdik nap is eltelt, ugy elfáradt, ugy lesoványodott, hogy szinte lerogyott a lábáról.

Este felé járt az idő, hát valami helyet nézett, ahol éjjelre meghuzódhatnék. Ott volt nem messze egy rémitő nagy szikla, abban meg egy hasadék.

— No, idebujok — gondolta magában.

Odament, hát amint bent van a hasadékban, nagy messziről mintha valami világosságot látna.

— Ejnye, ki lakhatik ebben a sziklában? Összeszedte minden erejét és ment a világosság felé. Ment, mendegélt jó sokáig, utoljára odaért egy kis házikóhoz. Bemegy, de majd meghült benne a vér, mikor látta, hogy ki van a szobában.

Egy csunya, csunya öregasszony ült a szoba közepén egy asztal mellett, fél szeme volt a homloka közepén, orra pedig akkora, hogy az állát verte. Az orra cimpáján keresztül kötél volt huzva, ugy volt odakötözve az asztallábhoz.

Nézte a legény, nézte, még a szája is nyitva maradt a nagy nézésben, egyszerre csak megszólamlott az öregasszony:

— Bá! Mit tátod itt a szádat? Gyere inkább ide, szabadits el az asztaltól!

Erre valahogy nekibátorodott a legény és azt mondta:

— Jaj, öreganyám, de hát hogyan szabaditsalak el?

— Ott lóg a falon egy aranyvessző, vedd le, aztán üss vele az orromra.

Levette a legény az aranyvesszőt, ráütött vele a vénasszony orrára s abban a szempillantásban leszakadt róla a kötél.

— No, csakhogy megszabaditottál, legalább megehetlek. Már tiz napja várlak, fenem rád a fogamat.

— Jaj, édes öreganyám, azt mondta a legény, ugyan mit enne rajtam? Iszen annyi hus sincs már a testemen, mint a bőregéren!

— Köszönd, hogy igy feleltél. Ne félj, nem bántalak, inkább mondd meg, mi járatban vagy?

— A királynak a pápaszemét keresem, akit a gyémántmadár lopott el tőle. Nem tudnál róla hirt mondani?

— Nem biz én, édes fiam, hanem fogd ezt az aranyvesszőt, menj ki ebből a hasadékból, aztán menj addig, mig egy másik sziklát találsz. Ha odaérsz, vágd meg a vesszővel. A vágásra majd szétnyilik a szikla, te pedig csak menj be bátran. Ott lakik a néném, az talán többet tud a dolgodról.

Megköszönte a legény az aranyvesszőt, kiment a hasadékból, ment kilenc nap meg kilenc éjjel s a tizedik nap este ért egy rémitő nagy sziklát. Megvágta, szétnyilt előtte, bement.

Itt is látott messziről valami világosságot. Odamegy, hát egy kis házikóban egy még öregebb, még csunyább asszony volt az orránál fogva az asztalhoz kötözve. Mikor a vesszővel elszabaditotta, ez is meg akarta enni.

— Jaj, édes öreganyám, azt mondja, ne egyen meg! Ugyan mit is enna rajtam, mikor soványabb vagyok, mint a hét szük esztendő?

— Köszönd, hogy igy feleltél. Ne félj, nem bántalak, inkább mondd meg, mi járatban vagy.

Hát ennek is elmondta a mondókáját, de bizony ez se tudott róla hirt mondani, merre van a gyémántmadár.

— Hanem tudod mit, édes fiam, mivel megszabaditottál, fogd ezt a kalapot. Amit evvel leteritesz, azt senki se tudja alóla elvenni, csak te. Most pedig eredj tovább, mig még egy sziklát találsz. Ott lakik a néném, az bizonyosan tud hirt mondani a gyémántmadárról.

Megköszönte a legény a kalapot, eltette s ment ki a hasadékból. Ment kilenc nap meg kilenc éjjel s a tizedik nap este odaért a harmadik nagy sziklához. Megvágta az aranyvesszővel, szétnyilt előtte és bement, mig egy kis kunyhóhoz nem ért.

Itt olyan csunya egy öregasszony volt az asztalhoz kötözve, hogy csupa rémület volt ránézni és mikor megszabaditotta, ez is meg akarta enni.

— Jaj, édes öreganyám, ugyan mit enne rajtam? Isten látja, hogy még a deszkánál is soványabb vagyok.

— Köszönd, hogy ezt felelted. Ne félj, nem bántalak. inkább mondd meg, mi járatban vagy?

Hát ennek is elmondta, hogy ő bizony a királynak a pápaszemét szeretné visszahozni a gyémántmadártól, ha tudna róla hirt mondani.

— Hogyne tudnék! Hogyne tudnék! Iszen az a förtelmes gyémántmadár költözött ide engemet is meg a két nénémet is aludtunkban az asztalhoz. Azok nem látták, ugy aludtak, de én megláttam, amint kiröpült innen. A kunyhóm mellett van az istállóm, abban van egy szél-ló, azt neked adom. Ülj föl rá s addig nyargalj, mig a gyémánthegyhez nem érsz. Három nap alatt ott teremsz, de gyalog ezer esztendeig se érnél oda. Ha ott leszel, csak vágd meg a hegyet az aranyvesszővel s mindjárt szétnyilik előtted. A gyémánthegy közepében van egy torony, a torony tetejében tészkel a gyémántmadár. Lesd meg, mikor elröpül hozulról, aztán ugrass föl a szélovaddal a torony tetejébe és amit a fészkében találsz, azt teritsd le avval a kalappal, amit a középső testvéremtől kaptál.

A legény megtalálta az istállóban a szélovat, fölült rá, megköszönte az öregasszonynak a jóságát és elnyargalt. Nyargalt három nap, meg három éjjel, sebesebben, mint a forgószél, egyszerre csak ott volt előtte a gyémánthegy. Ugy csillogott, ugy ragyogott, hogy majd megvakult belé.

Megvágta az aranyvesszővel, szétnyilt előtte és benyargalt. Addig nyargalt, mig meglátta a közepében a gyémánt tornyot. Nem ment egészen oda, hanem leste, mikor repül el a gyémántmadár a fészkéből.

Nem is sokáig kellett neki várni. Egyszerre fölröppent a gyémántmadár és akár hiszitek, akár nem, a király ókulája ott volt az orrán. A legény se volt rest, fölrugtatott a lovával a torony tetejére, hát mit látott a gyémántmadár fészkében? Hat ici-pici gyémántmadarat. Hamar fogta a kalapját és letakarta vele a kis állatokat.

Alighogy letakarta, jött nagy zugással a gyémántmadár. Neki esett a körmével a kalapnak, próbálta tépni, szaggatni, hiába, nem birta meg se mozditani. Utóljára megszólamlott:

— Vedd el, te legény, a fészkemről a kala-

REGÉNY

A sötét titok.

— Bünügyi regény. —

(3)

És Sauerbrunnen ur udvariasan meghajtotta magát a biró előtt és rövid lábain kifelé gurult, nyomon követte a főpincér, aki most már nem gunyos, hanem kimondhatlanul furcsa ábrázatot vágott. Egészen másképp képzelte magának a dolgot.

— Kellett ez, kedves Pfeil?! — fordult Stein Ozvald ujra a gróf felé, amikor a jogászok megint egyedül voltak a teremben. A gróf, aki még folyvást széke mögött állt és idegesen összegyürte kezében a fogadós számláját, nyilván valamely elhatározáson tépelődött.

— Remélem, biró ur, szólalt meg erre, önök mind helytállanak egy emberért, önök mind ezt a szemtelen patrónt...

A harag eltojtotta szavát.

A biró felhuzta vállát és sajnálkozva csóválgatta fejét. Hülsen Kurt és Borowiecki Szaniszló azonban egymásra hunyorgatván, mintha parancsszóra történt volna, egyszerre felemelkedtek az asztaltól, ha nem is éppen a barátság okáért, de kötelességüknek tudták rangbeli kollégájukért tüntetni a polgári biró ellen.

Csak a negyedik nemes ember a dombrovkeni jogászok közt, Bodelschwingh albiró nem mozdult és ezzel Naumann Frigyes és Werner Felix dr. példájára átcsapott Stein Ozvald pártjára.

A biró ugy tett, mintha nem látná, mi történt körülötte. Még folyvást szórakozva nézegette Pfeil Bothót és annak izgatott kérdésére most végre igy válaszolt:

— Miért szemtelen patron, kedves gróf?

— Miért? En ugy látom, hogy Sauerbrunnen urnak teljesen igaza van!

Ezt nem várta Pfeil. Megvető rángatódzást lehetett észrevenni tekintetén és nagyokat fujt orrán keresztül.

— Akkor nem marad számomra más hátra, folytatta, mint hogy azonnal távozzam olyan asztaltól, ahol . . .

— Csak türelem, Pfeil ur, szakitotta félbe a biró, nyugodt hangot kényszeritve magára. Előbb tessék kiegyenliteni a számláját.

A gróf zavarában vörös és halvány lett és barátaira, Hülsenre és Borowieckire kérdő pillantást vetett. A barátok tagadólag rázták fejüket.

— Számlámat, fájdalom, ebben a pillanatban nem fizethetem ki — szólt Pfeil. De azonnal... Néhány nap mulva...

Kellemetlen szünet.

— Hát ugy vagyunk?... jegyezte meg a törvényszéki biró és miután egypárszor még lejebb huzta szemöldökét, hozzátette:

— Holnaptól kezdve, kedves gróf, egyék ön csak isten nevében, Schwartze Tivadar ur csemegeüzletében és korcsmájában, hiszen az ugyis már régóta sóvárogja az ön kegyét, elmehet oda két barátja Borowiecki Szaniszló ur és Hülsen Kurt is, mert ugy látom, azoknak sincs inyükre már ez az egyszerü ebéd. Ma azonban a mi „ebédünk"-nek még nincs vége, a fekete kávé még hátra van és elvárom, hogy önök nem hagyják figyelmen kivül a feljebbvalójuk iránt tartozó tiszteletet és ujra elfoglalják helyüket, mindaddig, a mig én magam jónak találom, hogy az asztalt feloszlassam.

III.

A kávét feltálalták és a jogászok, főnökük példáját követve, szivarra gyujtottak.

De még most is mindannyian hallgatagon ültek az asztal körül. A zivataros hangulat, amely a társaságon uralkodott, nem akart elmulni.

Végre a törvényszéki biró ujra a bünügyi esetről kezdett beszélni.

Hülsen, Borowiecki és Pfeil eddig nem hatoltak bele a gyilkosság részleteibe. Az, amit a biró a ragout fin alatt elmondott, volt az első pontos leirás, amit az esetről hallottak. Hülsen és Borowiecki láthatólag érdeklődtek az egész ügy és vita iránt; és csak azért nem szóltak bele a vitába, mert bántották őket főnökük rendreutasitó megjegyzései. De Pfeil, mint azelőtt, ugy most sem tanusitott semmi érdeklődést a vita iránt. Mint az előbb, most is részvéttelen arckifejezéssel ült az asztalnál, ökleit térdére szoritva. Időnként idegesen felszisszent. Aztán töltött magának a Romanée-Contiból, amelynek palackját, bár a feketekávén volt már a sor, még csak félig üritette ki.

Ekkor hirtelen és váratlanul megszólalt; és kérdésének szabatos feltevése bizonyitotta, hogy a vitatkozást nagyon élénk figyelemmel kisérte, bár ugy látszott, hogy az őt éppenséggel nem érdekli.

— Nem volna az lehetséges, hogy a kutyát és az embert nem ugyanegy ember ütötte agyon, hanem más ember az állatot és más a szegény szolgát?

A gróf, Werner felé fordulva, halk, szinte félénk hangon szólt, amely tulajdonképpen eléggé elütött szokott hangos és gőgös beszédmodorától.

Werner sietett azonnal, rendkivül barátságosan válaszolni.

— Erre a gondolatra én még nem jöttem, gróf ur, azt hiszem azonban, hogy semmi ok sincs ily feltevésre. Mindenesetre ez a feltevés nagyon megnehezitené a vizsgálat céltudatos folytatását.

A mérvadó jurista tényezők, a törvényszéki biró és Bodelschwingh helyeslően bólintottak.

A gróf meghajtotta magát Werner előtt, mintha megköszönné a kapott felvilágositást. Mély sóhaj szabadult fel ajkairól. Mintha most megkönnyebbülten érezné magát.

— Mindenesetre azonban e történet nagyon

podat s akkora gyémántot kapsz tőlem, hogy egész királyságot vehetsz rajta.

— Jól van — azt mondta a legény — de a gyémánttal még be nem érem. Add ide a pápaszemet is, amit a királytól elloptál.

— Jaj, csak azt ne kérd! Iszen éppen azért loptam el tőle, hogy ha nem is vagyok itthon, mégis mindig láthassam a fiaimat.

— Már én nem bánom, akármiért loptad el, de addig nem látod a fiaidat, mig a szemüveget ide nem adod.

Mit volt a gyémántmadárnak mit tenni, nagy keserves fohászkodással levette a pápaszemet az orráról, odaadta a legénynek és rádásul akkora darab gyémántot tört ki neki a hegyből, hogy testvérek között is megért egy királyságot.

Erre aztán a legény is levette a kalapját a kis madarakról és kinyargalt a gyémánthegyből. Nyargalt, nyargalt és addig nyargalt mig utóljára odaért a királyi kastélyba.

Itt a király már annyira busult, hogy se nem evett, se nem ivott, se nem aludt s minden órán várták a halálát. A lánya ott sirt-ritt mellette, de nem tudta megvigasztalni.

Azonban jött be a legény:

— Királyi fölséged, megkövetem alásan, nem ez a pápaszeme? Mert ezt hoztam vissza a gyémántmadártól.

Nem volt a királynak már jártányi ereje, de erre a szóra fölugrott az ágyáról, kikapta a legény kezéből az ókulát, föltette az orrára s amint föltette, elkezdett ugrálni, táncolni, mint valami fiatal gyerkőc és egyre kiáltotta:

— Ez az! Ez az!

Aztán nekiesett a legénynek, össze-vissza ölelte, csókolta és azt mondta:

— Meghoztad a szemüvegemet, megmentetted az életemet. A tied a leányom, meg a felekirályságom.

Aztán meg volt a hetedhét országra szóló lakodalom. Elhivták a legény apját is és mind boldogul éltek.

Ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFÉLÉK

Az Andrássy-ut.

Te vagy a legszebb utja Pestnek.
Ugy-e bár?
Mivel a legszebb lánya Pestnek
Arra jár.
Mert ő imád, imádlak én is,
Érthető:
Miért találunk csodaszépnek
Én meg ő.

Mikor e kis lány legelőször
Megjelen,
Csupa verőfény lesz az utca
S szerelem
Nem is a nap sugárözönje,
Ő fakaszt
A márvány paloták tövébe
Uj tavaszt.

Ha mosolyog, kinyitja kelyhét
Száz virág.
A szeme fényét veri vissza
A világ.
A lomb rezgése ritmikusabb
S ami fő:
Egy nagy tavaszi költeménynek
Lelke ő.

Lehet az utca bármi fényes —
Szintelen:
Ha ő, ki lelkét beleheiné,
Nincs jelen.
Ha egyszer az a szőke kis lány
Elmarad,
Kitörlök életemből ujra
Egy nyarat.

Makai Emil.

✝ **A pápa és orvosai.** Egy angol lap a következő igen érdekes dolgokat irja a pápáról, abból az alkalomból, dogy dr. *Lapponi*, a pápa orvosa sulyosan megbetegedett. A pápa már többször mondta orvosainak, hogy tul fogja őket élni, sőt nagyon gyakran megesett az is, hogy nem követte két orvosának Lapponinak és Mazzoninak rendeleteit. Amikor ezek nemrégiben azt tanácsolták a pápának, hogy feküdjék ágyba és pihenjen, XIII. Leó azzal lepte meg szolgáját hogy amint az orvosok mögött az ajtó bezárult, irószereket kért, leirandó egyik latin ódáját.

— De szent atyám, — hüledezett Pio Centra, a pápa kipróbált hüségü szolgája — nekem az a parancsom, hogy önt teljesen nyugalomban tartsam.

A pápa azonban ismételte kivánságát:

— Parancsod van? Hát ki parancsol a pápával? Azonnal hozd az irószereket!

Nemrég igy szólt XIII. Leó a titkárához:

— Remélem, hogy mint rendesen, megint haldoklom — a sajtóban.

Egyszer amikor belépett az *s* kamarás, akinek a feladata, hogy a pápa halálát homlokára teendő kalapácsütéssel jelezze, oda fordult hozzá a szent atya és kérdezte:

— Magával hozta a kalapácsot?

•

✝ **A császár órája.** I. Napoleon ezernyolcszáztizenkettőben hatfogatu kocsin utazott Hollandiában. Hágába ment, ahol látogatást akart tenni. Mikor Nimwegen várához ért, a lakosság nagyszerü fogadtatásban részesitette. Felvonulást rendeztek és diszőrség gyanánt azok a katonák vonultak fel, akik Napoleon alatt szolgáltak és együtt küzdöttek vele csatáiban. Amikor a császár kocsija a Waal folyó közelébe ért, a lovak megbokrosodtak valamitől és vágtatni kezdtek. A veszély nagy volt, a végső pillanatban azonban egy Behnen Vilmos nevü ember tört elő a tömegből és nem törődve a maga életével, odaugrott a folyó partjához a megvadult lovak közé. Sikerült neki a lovakat megállitani és a szerencsétlenségnek elejét venni. Napoleon kiugrott a kocsiból, megkérdezte a megmentőjétől, hogy hivják. Tettének elismeréséül nyomban felajánlotta neki, hogy lépjen a hadseregébe, ezt azonban Behnen udvariasan visszautasitotta. Erre a császár megkérdezte tőle, hogy mért tette kockára a maga életét, mire Behnen, aki valamikor Napoleon hadseregében szolgált, igy felelt:

— Sire! Az én életem elvesztése semmisem lett volna az önéhez képest. Az ön életének elvesztése pótolhatatlan lett volna a hazára.

Napoleonnak annyira tetszett ez a felelet, hogy ujra gondolkozni kezdett, mivel jutalmazza meg bátor megmentőjét. Hirtelen gondolt egyet, előhuzta zsebóráját és odaajándékozta neki.

Behnen később postamester volt Elten faluban. Halála után ez az óra Behnen Vilmosnak egy rokonához került, akinél ezernyolcszázhetvenkettőig maradt. A chicagoi világkiállitás idején ezernyolcszázkilencvenhatban, egy Klarenaar nevü ember, Behnen egyik unokája, aki abban az időben egy cincinatii ujság kiadója volt, kiállitotta ezt az órát, amelynek a kiállitáson sok kegyeletes nézője akadt.

•

✝ **A párisi leányok.** Egy párisi pálinkamérést a *Ligne fraternelle des enfants de France* — ambulatoriummá alakitott át, ahol a legelőkelőbb társasághoz tartozó fiatal leányok professzorok és orvosok segédkezése mellett szegény beteg és nyomorék gyermekeket ápolnak és szórakoztatnak. Mindjárt az első hónapban ötvenkét gyermek lett állandó látogatója az intézetnek, élvezvén annak jótéteményeit. Az élénk zöldszinüre festett virágos ház valamely tiszta hollandus ház hatását teszi a szemlélőre. Harminc fiatal leányka üzi itt lelkesedéssel az ápolónők magasztos hivatását. — Pontban délelőtt tiz órakor jelennek meg a gyermek-otthonban, boldogan hogy néhány órán át munkálkodhatnak s az élet hiu szórakozásait némi értékes foglalatossággal ellensulyozhatják. Feltürt ujjakkal, fehér kötényben szorgoskodnak az ügyes, értelmes leányok s elkényeztetett puha kacsóik itt mosdótálakat hordanak ide-oda, vagy hidrofil-vattából és gézből csinálnak kötéseket. Alig hinné az ember, hogy ezek a kezek csupán legyezésre vagy az uszály emelésére nevelődtek. A munkájukban nincs semmi kacérság. Köztük és a kicsinyek között szives barátság fejlődött ki, ami a gyermekeknek az otthonon kivül is hasznukra lehet.

•

✝ **A Santa Maria vulkánok.** A *Santa Maria* tüzhányóhegyet, amely olyan borzasztó pusztitásokat tesz most Guatemalaban ezernyolcszázkilencvennégy karácsony napján megmászta egy francia utazó, s erről a következőket irja:

December huszonharmadikán este hat órakor élelmiszerekkel jól ellátva, utnak indultunk. Lovon akartunk menni legalább az utolsó indián telepekig, de e tervünkről lemondtunk, mert az indiánok nagy tolvajok s különösen lovakra és öszvérekre fáj a foguk. Áthaladva a hegy oldalán képződött kráteren, mely beomlott, s most kukoricát termesztenek rajta, egy meglehetős jó utra tértünk, melyet egy svájci ember csináltatott, hogy a vulkán oldalán elterülő rengeteg erdőségeket kihasználja, s a közeli Quezaltenango várost fával lássa el. Az ut nagyobbára horzsakőtelepen visz keresztül, mely néhol harminc méternyire ki van már bányászva. Kilenc óra felé egy szegényes indián kunyhóba értünk s a ház asszonya fekvőhelyet készitett a számunkra. Az éjszaka nagyon hideg volt. Hárman bujtunk két gyapjutakaró alá s a lábunknál egész éjszaka égett a tüz. Reggeli három órakor a teli hold világánál folytattuk utunkat a nagyobbára ciprusfából álló erdőn, melyben semmi vad sincs s madarat is csak egyetlenegyet láttunk. Reggeli öt óra tájban, mikor már közel voltunk a csucshoz, az ég borulni kezdett s sürü felhők szálldogáltak a csucs körül. A hideg meglehetősen érezhető volt, a talaj itt-ott kőkeményre fagyott. A csucsra reggel hat órakor értünk, éppen akkor, mikor a kelő nap bearanyozta. A csucs tetején primitiv kápolnát tákoltak össze az indiánok, akik különben is előszeretettel választják a hegyek csucsait bucsujáró helyekül. Ekkor is volt ott egy ájtatos tömeg, mely buzgón imádkozott Szüz Máriához s apró agyagszilkékben tömjént égettek a tiszteletére. Az aneroid-barométer a csucson négyezer kétszáz métert mutatott, a hideg pedig három volt a nulla alatt. Mikor a nap fölkelt, az idő kitisztult s a hegy ormáról nagyszerü kilátás nyilt. A levegő oly tiszta volt, hogy *Champerico* kikötőjében kivehettük a gőzöst s a Salvadórig

---

homályos — kezdte ujra a biró. És Werner hozzá tette:

— Remélem, hogy a rendőrfelügyelő, aki ma este ideérkezik, felderiti ezt az ügyet. Sellin Artur...

Tovább is akart beszélni, de Stein, aki kihuzta óráját, félbeszakitotta e szavakkal:

— Bocsásson meg, kedves albiró. Ebédünk ma nagyon soká tartott. Okvetlenül haza kell sietnem. Uraim... Pfeilt, Borowieckit és Hülsent sorra végig mérve tekintetével, — az óhajtott pillanat itt van... ezennel feloszlatom az asztalt — bizonyára az utolsó közös ebédet a „Német házban". Váljék egészségükre.

Azzal fölemelkedett és szokás szerint kissé meghajtotta magát az egész asztaltársaság előtt. A többiek is hamar fölkeltek. A gróf arcára egyenes jellemü, becsületes főnökének keresetlen szavai folytán a megbánás kifejezése ült. Hülsen gunyos fintoritásra huzta el kövér ábrázatát és Borowiecki fénylő szemei villámlottak. Miután leselkedő pillantással meglátta az ablakon keresztül, hogy a törvényszéki biró egy friss szivar meggyujtásával van elfoglalva, egy élénk taglejtéssel Pfeil gróf felé fordult. A vastag Hülsen is a gróf felé cammogott. Ez azonban ugy tett, mintha barátainak tüntető közeledését nem is venné észre, gyorsan Stein Ozvaldhoz sietett és szerény hangon kérdezte:

— Ha megengedné, biró ur, minthogy ugyis egy uton megyünk hazafelé, önnel tartok?

A megszólitott csudálkozva tekintett föl a szálas jegyzőre. A másik pillanatban azonban élénken bólintott és igy válaszolt:

— Kérem, gróf ur, elvezetnek tartom.

Elbucsuztak a többiektől és az előszobában kalapjukat és botjukat véve, kiléptek a forró, csaknem tikkasztó nyári napra. A két albiró mindjárt utánuk karöltve szintén távozott a vendégfogadóból. Borowiecki és Hülsen nehány kevésbé szeretetreméltó tekintetet vetettek kollégájuk, Bodelschwingh felé, aki most megint oly tüntetően a polgári párthoz csatlakozott és még sokáig állitak az étterem egyik sarkában, izgatott, nyilván harmónikus beszélgetésben. Csak a mikor Naumann Frigyes, aki egy darabig várakozott, nyilván a két nemesi származásu jegyző eltünésére, végre, mint máskor is, udvariasan és kifogastalan szeretetreméltósággal meghajolt és kimérten mormogta: — Isten áldja meg, uraim! — szólt halkan a lengyel Hülsenhez.

— Bizony... legfőbb ideje, hogy mi is itthagyjuk ezt a plebejus birótól felszentelt helyet!

És ők is elhagyták, kart karba füzve, a házat, hogy hazamenet tovább szőjjék megkezdett beszélgetésüket. Kollegájuk, Naumann Frigyes, azonban, aki pedig csak egy perccel előttük hagyta el az éttermet, nem került többé szemük elé. Az nem tért haza, hanem bement a vendégszobába, hogy billiárdozzék. Mert nem talált alkalmasabbat, jobbat, — a főpincérrel játszott.

Kedves Naumann, ha ezt a te nemes származásu kollegáid tudnák!

IV.

A törvényszéki biró és Pfeil gróf egy uton bandukoltak a kis városka főutcáján: a nagy vásárutcán lakásuk felé.

Jó ideig némán, szótlanul haladtak egymás mellett. A jegyzőnek szörnyen melege lehetett, mert minduntalan leemelte kalapját és finom zsebkendőjével törülgette izzadt homlokát.

A biró legjobban szeretett volna minél gyorsabban tabula rasa-t csinálni mindennel, ami felesleges gondolatokat okozhatna neki, tehát minden teketóriázás nélkül kérdezte:

— Amikor ön azt a kivánságot nyilvánitotta, gróf ur, hogy engem hazakisér, nyilván az volt a szándéka, hogy valamit mondjon nékem... És éles pillantásával ránézett a fiatal emberre, aki nem tudott ellentállani a csillámló sugaraknak, amelyek erősen arcára irányultak. Faragott elefántcsont nyelü drága ébenfabotjával hevesen ütögette a járdát.

(Folytatása következik.)

elhuzódó valamennyi vulkánt láthattuk. A Santa-Maria teteje lapos, krátere már nincs, ellenben a sziklamélyedések tele vannak kihült lávával. Valamikor, a messzi ó-korban hatalmasan müködhetett, mert a hegy lába tele van horzsakőtelepekkel. A vulkán környéke ősrégi kulturát mutat; Quezaltenangónak már huszezer lakosa volt, mikor a spanyolok elfoglalták.

+ **Amerikai humor.** *Válók.* Mrs. Goell csak-ugyan olyan jó válókot tud felhozni férje ellen?

— Bizonyára; az ura nemrég önkivüli állapotban igy szólt hozzá: édes, drága Annuskám.

— Ez az egész?

— Igen, de Annuskának a szobalányt hivják.

Cipővásárlás. Az Isten szerelmére kérem, siessen! A vonatom tiz perc mulva indul és ön már félóra óta keres számomra cipőt.

— Bocsánat, asszonyom — szólt az udvarias kereskedő — minél kisebb cipő kell, annál nehezebb találni.

— Ugy! Akkor hát várok. Hiszen mehetek végre a következő vonattal is.

KÖZGAZDASÁG

Hetiszemle.

Budapest, november 22.

Gabonaüzlet. (*Reich* Jenő és Társa jelentése a *Budapesti Napló* számára.) Az *időjárás* a lefolyt hét folyamán is nagyobbára borus volt és már egészen télies jelleget öltött. Éjjelenként erősebb fagyok voltak, a hőmérséklet napközben is a fagypont alatt vagy csak csekélységgel a fölött mozgott és egyes vidékekről havazásokat jelentettek. A hét vége felé az idő némileg gyengült. Az őszi vetés, habár késön, de majd mindenütt szépen kelt ki és kivánatos volna, hogy a bekövetkezendő erősebb fagyokat hóesés előzze meg. A külföldön ugyancsak tulnyomóan hideg, fagyos idő uralkodik.

A *külföldi* piacokon az irányzat nagyobbára szilárd, habár a forgalom a normális keretet nem haladja tul. A tengerentuli piacok azonban kivételt képeznek és Chicagóból kiindulólag, szilárd irányzat érvényesült. Egy Gates vezetése alatt álló haussekonzorcium, mely a kukoricajegyzéseket hajtotta felfelé, a buzaárak alakulására is szilárd befolyást gyakorolt, annál inkább, mert a látható buzakészletek csak csekély emelkedést tüntettek fel, a kinálat e mellett mérsékelt maradt és az exportkereslet elég élénken alakult. A tengerit termő vidékeken az időjárás továbbra is nedves és a bővebb hozatalok iránt táplált remény is veszendőbe ment. Az áririrányzat igy buzában éppugy, mint tengeriben, gyorsan volt emelkedő, mig a hét végével nagyobbmérvü haszonrealizációkra lanyhulás állott be. Az angol piacokon az üzlet ugyancsak szilárd irányzatu volt, de a vevők magasabb árak megadására csak nehezen voltak rábirhatók. Fagyos időjárás és a magasabb amerikai jegyzések Németországban is szilárdan hatottak, a spekulációs kedv azoban csak mérsékelt és a forgalom is szük keretben marad. Franciaországban ellenben a hangulat tartósan csendes maradt és az árak lefelé törekedtek, A többi kontinentális piacon a forgalom mérsékelt és az árak alig változtak.

Nálunk a kereslet ugyan az összes cikkekben gyengült, az irányzat azonban állandó maradt. Buza valamivel szilárdabb.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza a hét elejével szilárd irányzatban indult. Élénk forgalom és a malmok jó kereslete mellett az árak is emelkedtek voltak és 10—12½ fillérrel javultak. A határidőpiac ellanyhulásával azonban a készáru üzletben is csendesebbre fordult az irányzat. A malmok eddigi élénk kereslete hirtelen megszünt, a hangulat ellanyhult, a forgalom is szükebb keretek között mozgott és az árak csak nehezen voltak tarthatók. Finom buzák egyébként az egész hét folyamán előnyben részesültek. Az üzlet csendes irányzatban zárul és az összforgalom circa 200.000 métermázsát tesz ki. A hetihozatal 204.000 métermázsa, melyből 15.000 métermázsa ment tovább.

Rozs továbbra is csak mérsékelten van kinálva, de a kereslet sem nevezhető élénknek. A vételen főleg a helyifogyasztás vett részt elszállitási célokra a forgalom csekély maradt. Az irányzat mindazonáltal kellemes volt és az árak a hét folyamán ca. 5—10 fillérrel emelkedhettek. Minőség szerint 6.50—6.60 K.-t fizetnek budapesti paritásra, míg helyben 6.65 K.-ig jegyzünk 3 hóra. Nyiri származékok csak szórványosan kerülnek forgalomba és 6.15 K.-t jegyeznek Debreczen-Nyiregyháza paritásában.

Arpa (takarmány- és bántolási célokra) tartósan kellemes és gyárosoknál, éppugy, mint hizlalóknál teljes multheti árakon volt elhelyezhető. Minőség szerint 5.80—5.85 K.-ig fizettek helyben. Maláta- és sörárpákban erőteljes szemü világos áru jó figyelemben részesül és megfelelő minőségek ugyancsak teljes árakon voltak elhelyezhetők. Tiszavidéki áruért 5.75—6.50 K.-t, felvidéki árpáért 5.25—7.50 K.-ig fizettek állomásokon átvéve.

Zab állandóan csak gyengén van kinálva, mig a kereslet valamivel kedvezőbb lett. Az árak szilárdan tartottak és az elkelt ca. 3500 mm.-ért szin és tisztaság szerint 6.35—6.70 K. volt elérhető helyben.

Tengeri (ó áru) csak mérsékelten van forgalomban, de szilárd irányzatu és kocsiba rakva 6.75 K.-ig fizettek helyben. Uj tengeriben az üzlet állandóan gyenge és az irányzat is csendes. A mult héthez viszonyitva a jegyzések 5—7½ fillérrel olcsóbbak és novemberi szállitásra 5 K.-t, decemberre 5.10—5.12½ K.-t jegyzünk budapesti paritásra.

Olajmagvak: Káposztarepce (készáru) csak csekély mennyiségekben van kinálva és 10.——10.25 K. között jegyez helybeli paritásra. Határidő káposztarepce 1903. augusztusra 11.85 után 11.90—12.— jegyez. Lenmag 12.50—13.— K., vadrepcéért 5.——5.75 koronát, gomborkáért 9.50—10.— koronát fizetnek.

Hüvelyesek: Babban a kinálat gyenge maradt, de a kereslet és a forgalom korlátolt maradt. Az árak nem változtak. Trieurözött apróbab Félegyházán 11.50 K., gömbölyű Baja-Mohács-Zombor 10.——10.25 K., Váczon 9.50, barna bab Kalocsán 6.75, Nagy-Károly 6.60 korona. Erdélyi bab keresett és állomásokon átvéve 9.— K. jegyez Marosvásárhely paritásában. Kendermag 9.75 K., bükköny tartott 7.25 K. budapesti paritásra.

Szeszüzlet. (A *Budapesti Napló* tudositójától.) Változatlan árak mellett az üzlet a lefolyt héten is élénk volt és a forgalom tekintetében jóval előbbre vagyunk már, mint tavaly ilyenkor. Ausztriából mindinkább kevesebb szesz jön be az országba és ez a körülmény is lényegesen befolyásolja a viszonyok állandó javulását.

Mai jegyzések: nyers-szeszfinomitók részére, termelő-állomásokon átadva: 34.——34.50 finomitott szesz nagyban 142.——142.50, kicsiben 143.——144.—, denaturált szesz nagyban 32.——33.—, kicsiben 34.—34.50 korona bordóval együtt, helyben.

Ipar és kereskedelem.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara november 25-én, kedden délután 4 órakor teljes ülést tart.

Uj pénzintézet. *Országos Gazdasági és Kereskedelmi Bank* névvel uj bank van alakulóban amely legközelebb tartja meg alakuló közgyülését. Az uj bank, amelynek alaptőkéje *kétmillió korona* lesz, felosztva 10.000 darab 200 korona névértékü bemutatóra szóló részvényre, a rendes leszámitolási üzleten kivül a következő két üzletágat kultiválja: hitelnyujtás a gazdák nyersterményeire. Kereskedők és iparosok nyilt követeléseinek leszámitolása. A gazdaközönség legtöbb panasza az, hogy nyersterményeire hitelt nem nyerhetvén, vagy a legsulyosabb adósságokba veri magát, mig azokat értékesitheti, vagy kénytelen nyersterményeit mindenáron eladni. Az alakulandó pénzintézet célja lesz reális, jutányos hitelnyujtás a gazdaközönség nyersterményeire. A kereskedők s az iparosok nyilt követeléseit mobillá tenni lesz az intézet másik főcélja. Ez az intézmény a külföldön a legáldásosabb müködést fejti ki. A kereskedő és iparos azon helyzetbe jutván, hogy követeléseit értékesitheti, áruit készpénzen szerezheti be, ugy, hogy amit megtakarit azon árkülönbözettel, mely a hitelben és készpénzen vett áru közt van, évek során letörleszti azon hitelt, melyet követeléseire felvett. A pénzintézet alapszabályszerüleg kizár minden üzletet, mely nem a rentemlitett üzletkörökre esik. Az alapitók élén hazai közéletünk kiválóságai, nagykereskedők és nagyiparosok állanak. Az alakuló közgyülésig dr. *Szakolczay* Árpád (lakik V. Báthory-utca 8. szám) ad felvilágositást ebben az ügyben.

Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvény-Társaság igazgatósága közli, hogy hajói *Dubrovicza* szerbparti állomást kis vizállás következtében erre az évre végleg beszüntette az összforgalomra.

Külkereskedelmi forgalmunk októberben. A magyar királyi központi statisztikai hivatal az október havi külkereskedelmi forgalomról a következő adatokat közli: A magyar korona országának területére októberben összesen 3,513.465 métermázsa és 223.000 darab árut hoztunk be, amely mennyiségből 2,118.084 métermázsa Ausztriára esett. Kivitelünk ugyanebben a hónapban 6,852.662 métermázsa és 798.169 darabot tett; magába Ausztriába 5 118.783 métermázsa és 389 592 darabot vittünk ki. A folyó évi *január—októberi* időszak eredményeit szembeállitva az 1901. év január—októberi időszaknak eredményeivel, behozatalunk ez év tiz első hónapjában 2 millió 77 ezer métermázsával kevesebb, a darabszám szerint kimutatott áruknál pedig 366 ezer darabbal több volt, mint a mult év tiz első hónapjában. Kivitelünk ugyanezen időszak alatt az 1901. év megfelelő időszakával szemben 317 ezer métermázsával csökkent, ellenben 906 ezer darabbal emelkedett. A behozatal összes értéke 976·42 millió koronára, a kivitel értéke pedig 1053·56 millió koronára rugott, tehát *kereskedelmi mérlegünk 77·14 millió koronával volt aktiv.* Ausztriával szemben azonban kereskedelmi mérlegünk 30·40 millió koronával passziv, miután az onnét behozott áruink értéke 764·14 millió koronát, mig az ugyanoda kivitt áruink értéke csak 733·77 millió koronát tett.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Verő* Ignác kereskedő *Párkány*, *Vatty* János szabó *Kassa*, *Bleier* Jakab kereskedő *Dévaványa*, *Giszner* Arnold vegyeskereskedő *Kuztics*, *Pollák* Ignácné rövidáru-cég *Devecser*, *Reich* Ferenc kerezkedő *Bács-Topolya*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 36.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. *Bécsben* a kontingentált készáru 37.60 korona pénzben, 38.— korona áruban.

Sertéskonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intézősége.) November 22-én. Fölhajtás: Zsirsertés, ugymint öreg I. rendü 350 kilogrammon felül — darab, II. rendü 280—350 kilogrammig —— darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felüi — darab, közép 220—300 kilogrammig — darab, könnyü 220 kilogrammig 31 darab, süldő — darab, malac — kilogrammig —— darab. Összesen 31 darab. Hussertés ugymint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyü 250—300 kilogrammig — darab, süldő — darab. malac 40 kilogrammig — darab. Összesen 870 darab. Fölhajtás összege 202 darab. Előző napi maradvány 267 darab, összesen 469 darab. Eladatott 365 db. Maradvány 164 db. A vásár irányzata közepes. Az árak hanyatlóban. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kgr.-on felül ——— fillérig, II. rendü 280—350 kilogrammig 82—84 fillérig, kanló ——— fillérig, silány ——— fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 80—99 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 80—89 fillérig, fiatal könnyü 220 kilogrammig 68—82 fillérig, süldő ——— fillérig, malac ——— fillérig. Hussertés: Nehéz 300 kilogrammon felül ——— fillérig, könnyü 140—300 kilogrammig ——— fillérig, süldő ——— fillérig, malac 40 kilogrammig ——— fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonkint, élősulyban.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, november 22.

Mérsékelt vételkedv mellett 23.000 métermázsa buza került forgalomba változatlan árakkal.

Rozsban nyugodt irányzat mellett néhány fillérrel estek az árak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 600 mm. 82 k. 8 K. 40 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 32½ f., 800 mm. 82 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 81·3 k. 8 K. 27½ f., 2000 mm. 81 k. 8 K. 32½ f., 300 mm. 81 k. 8 K. 32½ f., 400 mm. 82 k. 8 K. 30 f., 1000 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 27½ f., 100 mm. 81 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 80·5 k. 8 K. 32½ f., 1000 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 25 f. 100 mm. 80 k. 8 K. 22½ f. 100 mm. 80 k. 8 K. 17½ f., 100 mm. 79·5 k. 8 K. 15½ f., 100 mm. 79·5 k. 8 K. 07½ f., 100 mm. 79·5 k. 8 K. — f, 100 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 07 f.

Fejérmegyei: 500 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 2200 mm. 78·5 k. 8 K. 02½ f.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 81 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 10 f. sárga, 200 mm. 80·5 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80·5 k. 8 K. 12½ f. sárga, 100 mm. 80·5 k. 8 K. 15 f. sárga, 200 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 12½ f., 250 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 82 k. 8 K. 15 f., 250 mm. 79 k. 3 K. 15 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 17½ f., 250 mm. 80·5 k. 8 K. 17½ f., 250 mm. 79 k. 8 K. 10 f., 150 mm. 79 k. 8 05 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 90 f., kevert, sárga.

Tiszamenti: 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79·5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80·5 k. 8 K. 10 f.

Budai: 600 mm. 77·5 k. 7 K. 90 f.

Bácskai: 1900 mm. 78·2 k. 8 K. 07½ f.

Mind három hónapra.

Rozs: 300 mm. 6 K. 57½ f., 200 mm. 6 K. 57½ f., 100 mm. 6 K. 37½ f., 1100 mm. 6 K. 54 f.

Arpa: 200 mm. 5 K. 90 f., 100 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 5 K. 80 f., 100 mm. 5 K. 80 f.

Zab: 100 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 45 f.

Készpénzfizetés mellett.

Tegnap délután eladatott:

Buza: Fehérmegyei: 1800 mm. 78·5 k. 8 K. — f. három hónapra.

Tengeri: 1600 mm. 6 K. 76 f., 200 mm. 6 K. 75 f, 200 mm. 6 K. 75 f. készpénzfizetés mellett, par.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktőzsde szabályai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kilős	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig	Kilős	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	0.—	0.—	80	7.85	8.05
"	"	77	0.—	0.—	81	8.—	8.20
"	"	78	7.70	7.90	82	—.—	—.—
"	"	79	7.75	8.—	—	—.—	—.—
Fehérmegyei		76	0.—	0.—	80	7.80	8.—
"	"	77	7.65	7.74	81	7.95	8.15
"	"	78	7.70	7.85	82	—.—	—.—
"	"	79	7.70	7.95	—	—.—	—.—
Pestvidéki		76	7.60	7.70	80	7.85	8.—
"	"	77	7.70	7.85	81	8.—	8.15
"	"	78	7.75	7.90	82	—.—	—.—
"	"	79	7.75	7.95	—	—.—	—.—
Bánsági		76	7.40	7.60	80	0.—	0.—
"	"	77	7.60	7.60	81	0.—	0.—
"	"	78	7.75	7.85	82	—.—	—.—
"	"	79	7.80	7.90	—	—.—	—.—
Bácskai		76	7.60	7.80	80	0.—	0.—
"	"	77	7.75	7.90	81	—.—	—.—
"	"	78	7.90	7.95	82	—.—	—.—
"	"	79	—.—	—.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemek			Kilős	Kilogramm ára K.-tól	Kilogramm ára K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—75	6.60	6.75
"	"	másodrendü	—	6.40	6.60
Arpa	"	takarmány	60—62	5.70	5.90
"	"	égetni való	62—64	5.60	5.80
"	"	sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab	"	—	39—41	6.60	6.70
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—
"	"	másmenü	—	0.—	0.—
Repce	uj	káposzta	—	10.—	10.50
"	"	bánsági	—	0.—	0.—
Köles	"	—	—	5.80	0.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza 1902.	—.—
Áprilisi buza 1903.	7.63—7.65
Októberi rozs 1902.	—.—
Aprilisi rozs 1903.	6.63—6.65
Októberi zab 1902.	—.—
Áprilisi zab 1903.	6.87—6.88
Májusi tengeri 1903.	5.79—5.80
Augusztusi repce 1902.	—.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902.	—.——.—
Aprilisi buza 1903.	7.65— 7.66
Októberi rozs 1902	—.——.—
Aprilisi rozs 1903.	6.65— 6.66
Októberi zab 1902.	—.——.—
Aprilisi zab 1903.	6.37— 6.38
Májusi tengeri 1903.	5.79— 5.80
Augusztusi repce 1902.	—.——.—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902.	—.——.—
Áprilisi buza 1903.	7.66— 7.67
Októberi rozs 1902.	—.——.—
Áprilisi rozs 1903.	6.65— 6.66
Októberi zab 1902.	—.——.—
Áprilisi zab 1903.	6.38— 6.39
Májusi tengeri 1903.	5.79— 5.80
Augusztusi repce 1902.	—.——.—

A budapesti értéktőzsde.

Miután a kontremin az utóbbi napokban belátta, hogy az árfolyamok további hanyatlására irányuló törekvésüktől további sikert nem várhatnak, ma a hét végén fedezni kezdte pozicióját, minek folytán az előtőzsdén nevezetesen a nemzetközi papirok élénk kereslet mellett emelkedő irányzatot követtek. Délben magasabb berlini jegyzésekre és az arbitrage vételei alapján az árfolyamok tovább javultak.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 664.75—667.50. Magyar hitelrészvény 702.——703.50. Jelzálogbank részvény 467.—. Rimamurányi részvény 468.50—469.50. Államvasuti részvény 690.50—692.25. Városi Villamos Vasut 329.50. Közuti Vaspálya részvény 617.——619.— korona.

A *déli tőzsdén* a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.68 százalék. Magyar Hitelbank részvény 705.——705.50. Ipar- és kereskedelmibank részvény 19.—. Jelzálogbank részvény 467.—. Leszámitolóbank részvény 442.——443.—. Osztrák hitelrészvény 667.75—668.50. Magyar kerámiai részvény 85.——89.—. Rimamurányi Vasmü részvény 469.50—470—. Közuti Vaspálya részvény 617.50—618.50. Városi Villamosvasut részvény 329.—. Államvasut részvény 692.75—694.— korona.

A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 667.50. Magyar hitelrészvény 705.—. Leszámitolóbank részvény 442.—. Rimamurányi vasmürészvény 469.50. Osztrák-Magyar Államvasuti részvény 693.—. Közuti vasut részvény 618.—. Városi Villamos-vasut részvény 329.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 58.—60.— korona, vörös aprószemü 55.—59.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 61.——63.— korona, nagyszemü 65.——68.—, korona. Disznózsir: budapesti 65.50—66.— korona, vidéki —.——.—— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 52.——52.50. korona, 3 darabos 54.——54.50 korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: bosznaiai, szokás szerinti minőség 12.50—13.— korona. 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 14.50—14.75 korona, 85 darabos 18.——18.50 korona. azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.75—12.— korona, 100 darabos 13.75—14.— korona, 85 darabos 17.50—17.75 korona. Szilvaiz: slavóniai 17.——17.50 korona, szerbiai 15.——15.50 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén a belpolitikai helyzet javulása folytán kedvező volt a hangulat.

A déli tőzsdén szilárd volt az irányzat.

Zárlatkor tartott a kedvező hangulat.

Bécs, november 22. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 120.35. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 187.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben —.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény —.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank —.—. Rimamurányi vasmürészvény 468.50. Magyar koronajáradék 97.55. 4%-os Magyar földteherm. kötvény 97.55. Magyar hitelbank részvény 704.—, Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 199.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank —.—. Magyar cukoripar 1355.

Bécs, november 22. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 101.05. 4%-os osztr. aranyjáradék 120.60. 1860-os sorsjegy 150.75. Osztrák hitelsorsjegy 434.—. Angol-osztrák bank —.— Bécsi bankegyesület 448.—. Osztrák-magyar bank 1555. Déli vasut 70.—. Dunagőzhajózási részvény 898.—. Dohányrészvény 330.—. Császári és királyi arany 11.35. Német bankváltók 116.90. 4·2%-os ezüst járadék 100.75. Osztrák koronajáradék 100.05. 1864-iki sorsjegy 251.—. Osztrák hitelintézeti részvény 667.25. Unionbank 529.—. Osztrák Länderbank 386.75. Osztrák-magyar államvasut 693.—. Elbavölgyi vasut 452.—. Alpesi bányarészvény 360.50. 20 frank. arany 19.07—. Londoni váltóár 239.20 Bécsi Tramway Litt B. —.—. Bécsi Tramway Litt A. —.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat nyugodt.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 22. *(Tőzsdei tudósitás.)* A newyorki tőzsde tegnapi szilárdsága és a mai bécsi tőzsde jobb árfolyamaira az onnan függő értékeket nagyobb árfolyamok mellett keresték. Helyi- és bányaértékek ártartók, bankok szintén. Általában a spekuláció tartózkodó volt a legközelebb dülőre jutó kartelkérdések miatt. Belföldi járadékok gyengültek. Később hitelrészvények emelkedtek. Magánkamatláb 3⅛%.

Berlin, november 22. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.80. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 98.25. Osztrák-magyar államvasut 149.25. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.35. Magyar vasuti beruházási kölcsön —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 187.40. Általános villamossági Edison 175.40. Gelsenkircheni 173.90. Laura-kohó 200.75. 4·2%-os ezüstjáradék 101.25. 4%-os magyar aranyjáradék 101.60. Osztrák hitelrészvény 211.—. Déli vasut 18.50. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegyek 216.50. 4%-os uj orosz kölcsön 96.90. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 103.10. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 173.80. Harpeni 168.—. Az irányzat csendes.

Frankfurt, november 22. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék —.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 103.—. Magyar koronajáradék 98.30. Osztrák-magyar bank 112.10. Déli vasut 18.40. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.30. Bécsi bankegyesület 113.55. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölcsön 87.70. 4·2%-os ezüstjáradék 101.30. 4%-os magyar aranyjáradék 101.60. Osztrák hitelrészvény 210.30. Osztrák-magyar államvasut 149.25. Északnyugati vasut 113.—. Bécsi váltóár 85.40. Párisi váltóár 813.25. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, november 22. *(Zárlat.)* 4·2%-os ezüstjáradék 101.20. 1860. sorsjegy 157.75. Déli vasut 18.25. 4%-os osztrák aranyjáradék 102.60. Osztrák hitelrészvény 209.50. Osztrák-magyar államvasut 149.—. Olasz járadék 103.—. 4%-os magyar aranyjáradék 101.40. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 22. A sertésüzlet irányzata: csöndes.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 108—110 fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 108—111 fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 108—110 fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban. ——— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 106——109 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 104——106 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 100—102 fillérig.

Sertéslétszám 1902. nov. 20. napján volt készlet 37.160 darab. — 1902. nov. 21. napján felhajtott 428 darab. — 1902. nov. 21. napján elszállittatott 807 darab, 1902. november 22. napjára maradt készletben 36.781 darab.

ÚTMUTATÓ.

Sternberg Armin és Testvére cs. és kir. udv hangszergyár központi főraktárában Kerepesi-ut 36. cimbalmok, hegedük, fuvolák s minden más hangszer jutányos árban szerezhető be. Külön zongoratermek a Kossuth Lajos-utcában (a Károly-körut sarkán), hol zongorák és pianinok kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrássy-ut 5. Magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusitó helye: IV., Ferencziek-tere 4. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körut 18.; IV., Ferencziek-tere 4. (Irányi-utca sarok; VII., Király-utca 57.; VIII., József-körut 2.; VIII., Üllői-ut 6. sz.

Első Leánykiházasitási Egylet m. sz. Leány- és fiubiztositó-intézet, Budapest, VI., Teréz-körut 40—42. (az intézet saját palotájában.) Az intézet vagyona 1901. december 31-én 7.874.385·14 korona. Eddig kifizetett biztositott tőke több mint 6,856472·84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb dijtételek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosithatók.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 22. —

Kinevezés. A pénzügyminiszter Bingas József sziszeki fővámhivatali ellenőrt vámtisztté a zimonyi fővámhivatalhoz, Zverina Károly sziszeki vámsegédtisztet vámellenőrré és Skrgatic Pál eszéki vámgyakornokot vámsegédtisztté, utóbbi kettőt a sziszeki fővámhivatalhoz, az eperjesi pénzügyigazgatósághoz Papp Ferenc kassai pénzügyi fogalmazó-gyakornokot pénzügyi fogalmazóvá végleges minőségben, a fő- és székvárosi adófelügyelőséghez Ránkay Elemér ottani kezelési gyakornokot pénzügyi irodatisztté ideiglenes minőségben, a zágrábi pénzügyigazgatósághoz Prister Emánuel Alfonz és Bruszina Branimir végzett loghallgató, zágrábi lakosokat pénzügyi fogalmazógyakornokokká ideiglenes minőségben, Bierbauer Béla dijtalan pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségü segélydijas pénzügyi számgyakornokká a szombathelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, a pénzügyminiszter Rudolf Péter budapesti lakost ideiglenes minőségü dijtalan pénzügyi számgyakornokká a dohányjövedéki központi igazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kinevezte. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sükösd Ferenc ménesintézeti tanitót és Nagy Jusztina tanitónőt a monori állami elemi népiskolához rendes tanitóvá, illetve tanitónővé kinevezte. A földmivelési miniszter dr. Lőte Pál ideiglenes minőségü dijtalan számgyakornokot ideiglenes minőségü dijtalan miniszteri fogalmazó-gyakornokká nevezte ki. A marosvásárhelyi itélőtábla elnöke Birtalan Sándor végzett jogászhallgatót a marosvásárhelyi itélőtábla kerületébe dijtalan joggyakornokká nevezte ki. A győri itélőtábla elnöke Csupor Sándor végzett joghallgatót a győri itélőtábla kerületébe ideiglenes minőségben dijas joggyakornokká nevezte ki. A soproni pénzügyigazgatóság Bárdos Ármin soproni lakost a soproni adóhivatalhoz ideiglenes minőségben dijtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Pályázat. Az akna-szlatinai főbányahivatal mellé rendelt számvevőségnél üresedésben levő számtiszti állásra két hét alatt lehet a folyamodásokat benyujtani.

Napirend.

Naptár: Vasárnap, november 23. — Római-katholikus: Kelemen. — Protestáns: Kelemen. — Görög-orosz: (november 10.) Neszt. — Zsidó: Marcheschvan 23. — Nap kél: 7 óra 2 perckor. — Nyugszik: 3 óra 58 perckor. — Hold kél: 12 órakor éjjel. — Nyugszik: 12 óra 50 perckor délután.

A miniszterek nem fogadnak.

Téli kiállitás a Müosarnokban 1 korona belépődij mellett 9 órától délután 5 óráig.

A Nemzeti Szalon Paál-kiállitásának megnyitása délelőtt 11 órakor.

Az Országház megtekinthető 11 órától 1-ig.

Nemzeti Muzeum. Természetrajzi tár Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 10—12 óráig.

Iparművészeti muzeum az Üllői-uton. Nyitva 9 órától 1 óráig.

Természetrajzi gyüjtemények muzeuma (Muzeum-körut 4. sz.) nyitva délelőtt 10—12-ig.

Technologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—12-ig.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva 10—1-ig. Belépődij nincs.

Akadémiai könyvtár zárva.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

Muzeumi könyvtár zárva.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től órától 12-ig és délután 3 órtól 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténetgyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti ipart csarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, november 22.

Közép-Európát magas levegőnyomás boritja, melynek magva Szászország felett van, a földközi depresszió pedig Görögország felé nyomult.

Európában az idő hideg és jobbára száraz. Jelentékeny esők voltak Dél-Olasz és Görögországban. Olaszországban ismét erős bóra van,

Kilátás: Tulnyomóan derült idő várható erős éjjeli fagygyal.

Vizállás.

		Nov. 21. méter	Nov. 22. méter			Nov. 21. méter	Nov. 22. méter
Inn	Schärding	0.22	0.20	Tisza	M.-Sziget	0.04	0.04
Duna	Passau	0.98	1.—	„	Tiszaujlak	0.24	0.22
„	Linz	1.67	1.67	„	V.-Namény	0.62	0.62
„	Bécs	1.50	1.49	„	Tokaj	0.82	0.89
„	Pozsony	0.44	0.44	„	Tisza-Füred	0.—	0.18
„	Komárom	1.18	1.10	„	Szolnok	0.57	0.55
„	Budapest	0.60	0.56	„	Csongrád	1.13	1.35
„	Paks	0.11	0.18	„	Szeged	0.41	0.67
„	Mohács	0.79	0.76	„	Török-Becse	0.63	0.77
„	Gombos	1.42	0.—	„	Titel	0.85	0.76
„	Ujvidék	0.86	0.78	Ondava	Bártfa	0.42	0.45
„	Pancsova	0.62	0.40	Topolya	Hoór	1.05	1.05
„	Orsova	1.34	1.26	Bodrog	Zemplén	0.45	0.42
Morva	Magyarfalva	0.—	0.08	Sajó	Zsolcza	1.60	1.60
Vág	Zsolna	0.02	0.01	Hernád	H.-Németi	0.02	0.06
„	Trencsén	0.18	0.19	Berettyó	Margitta	0.36	0.36
„	Szered	0.36	0.36	„	B.-Ujfalu	0.24	0.24
Rába	Sz.-Gotthárd	0.10	0.10	Körös	Csucsa	0.—	0.—
„	Sárvár	0.26	0.25	„	N.-Várad	0.18	0.19
„	Győr	1.56	1.56	„	Belényes	0.45	0.44
Dráva	Pettau	0.67	0.67	„	Tenke	0.28	0.20
„	Zákány	0.56	0.58	„	Gurahoncz	0.24	0.24
„	Barcs	0.10	0.14	„	Borosjenő	0.20	0.20
„	Eszék	0.68	0.66	„	Békés	0.—	0.14
Mura	M.-Szerdahely	0.26	0.20	„	Gyoma	0.46	0.46
Száva	Zágráb	0.88	0.80	Maros	Gy.-Fehérvár	0.56	0.44
„	Sziszek	0.36	0.25	„	Branyicska	0.02	0.02
„	Mitrovicza	1.93	1.83	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Dés	0.—	0.—	„	Arad	1.38	1.40
„	Szatmár	0.04	0.05	„	Makó	0.28	0.36
Kraszna	N.-Majtény	0.80	0.80	Temes	K.-Kosány	0.38	0.46
Latorcza	Munkács	0.08	0.08	Béga	[illegible]	0.40	0.48
Laborcza	Homonna	0.03	0.02	„	Temesvár	0.92	0.94
Ung	Ungvár	0.05	0.05	„	Becskerek	0.68	0.67

A sárospataki kovamalomkő-gyár-egylet

ajánlja kitünő hirnevü

sárospataki

kova-malom-köveit.

Megrendelések elfogadtatnak

a sárospataki

Kova-Malomkő-Gyárában, Sárospatakon

(posta, vasut- távirda-állomás)

Árjegyzék kivánata ingyen és bérmentve.

Szinházak, szórakozó helyek.

NÉPSZINHAZ.

Vasárnap, 1902. november hó 23-án.
Délután 2½ órakor mérsékelt helyárakkal:

Niobe.

Énekes dalják 3 felvonásban. Paulton után irta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerzette Stoll Károly.

Személyek:

Dunn Péter	Kovács M.	Niobe	Küry
A felesége	Siposné	Mifton Helén	Harmath
Hetty	Ledofszky	Kertész	Delli
Harry	Szirmai	Szobalány	Holló
Lord Tomkins	Szabó A.	Deborah	Tallián

Este:

A hit.

Népszinmü dalokkal 3 felvonásban. Justh Zsigmond novellája után irta: Rózsa Miklós.

Személyek:

Manga Julcsa	Hegyi	Rétos Mari	Harmath
Csepcsányiné	Siposné	Zsiga Rebeka	Dóry
Bálint	Szirmai	Laboda Esvány	Németh
Tóth András	Kiss M.	Perga Sándor	Kovács M.
Horváth János	Szabó	Fekete	Szerdahelyi
Czombos M.	Raskó	Juci néni	Láng Etel
Györgyi Jóska	Pázmán	Györgyiné	Krecsányi
Annus Terka	Kápolnai	Ányosné	Izsóné

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Vasárnap, 1902. november hó 23-án.
Délután 3 órakor mérsékelt helyárakkal:

B. A. L. E. K.
(Cabinet Piperlin.)

Operett 3 felvonásban. Irták Raymond és Burani Zenéjét szerzette Hervé. Fordították Rákosi Viktor és Makai Emil.

Személyek:

Piperlin	Boross	Leó	Szomori
Merlingard	Szilágyi	Colombe	Tomcsányi
Bardinel	Ráthonyi	Zenaide	Szelestei
Vetiver	Giréth	Célinet	Kornai
Roussignac	Rubos	Anita	Marosi

Este:

Pálmay Ilka asszony vendégfelléptével.

Nőemancipáció.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Irta Szigeti József. Zenéjét szerzette Serly Lajos.

Személyek:

Bátori Mihály	Szilágyi	Keilinger	Sziklai
Gerőfi János	Mátrai	Verebes	Delli
Flóra	Pálmay	Csonka	Giréth
Zarándiné	Szabó	Dengelegi	Sziklainé
Árpád	Ráthonyi	Lidi	Tomcsányi
Kaczér Tamás	Faragó	Boriska	Kornai

Kezdete 7½ órakor.

URANIA SZINHAZ.

Vasárnap, 1902. november hó 23-án.
Délután 4 órakor mérsékelt helyárakkal.

Angel élet.
Irta Ráth István.

Este:

A háboru.
Irta Ráth Imre.

Kezdete 7½ órakor.

FÓVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató
Nagymező-utca 17.

Ma, vasárnap

2 előadás

A délutáni családi előadás
4 órakor
Az esti előadás
8 órakor
kezdődik.

A télkertben reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

NIÓBE

dalják, zongorára énekhanggal. 2 füzetben 6 korona.

Szeptember végén. Gyönyörű dal magyar—német szöveggel 2 korona.

Herzensdieb. (Szivrabló.) Magyar—német szöveggel 1.80 korona.

Kaphatók:

NÁDOR KALMÁN zeneműkiadónál
BUDAPESTEN, Károly-körút 8.

FOLIES CAPRICE

VI. ker., Révay-utca 18. szám.
Igazgatóság: Leitner és Keleti.

Ma
ÉJJELI SZOLGÁLAT.

(„A karambol okai" cimü bohózat folytatása.)
Bohózat a vasuti életből, irta: Forgalmista.

Végül:

A kis KOHN! Irta: Caprice.

A remek télikertben Munczy Lajos híres zenekara reggeli 5 óráig hangversenyez.

! Saroküzlet !

Karácsonyi vásár!

Kiselejtezünk

teljes jó karban kis égetési hibák miatt remek szép készleteket

mesés olcsó

áron november 30-ig

Complett 6 személyes dusan aranyozott, diszes kivitelü és háromszor égetett

Étkező elegáns	frt 5.50	Rococo, thea csak	frt 3.50
Étkező, modern	„ 6.50	Rococo, kávé	„ 3.50
Rococo, diszes csak	„ 8.50	Rococo, Mocca	„ 3.50
Mosdó kompl. fr.	5, 8, 10	Üveg-szerviz	„ 7.50

Diszes Rococo, 12 személyes, étkező 20, 25, 35 frt

Függő-lámpák minden áron, miután raktárunkat teljesen feloszlatjuk.

Ortner Rezső és Társa
Teréz-körut 32. sz., saroküzlet.

Vidéki rendelésnél kérjük a vasutállomást.

Az Országos Női Gyorsiró-Egyesület

gyorsirási és gépirási szakiskolájának irásmunka-osztálya

(COPYING OFFICE)

utánnyos áron készit bármely irógépen mindennemü irásmunkát és sokszorositást.

Magyar és német gyorsirásban

és az összes használatban levő irógépeken: Remington-Standard, (Rem). Fay-Sho, Underwood, ost. New Century Caligraph, Smith-Premier Crandall, Frister et Sossmann, Ideal Hammond, Empire alapos oktatás. Bővebb felvilágositást ad: ma Kaiser Gizella elnök Budapest, Kazinczy-u. 3. I.

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jótállás mellett. 5

Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszerek, evőeszközök

részletfizetésre is.

Javitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN
műóra
Budapest, Erzsébet-körut 29. szám.

BUTOROK

úgy készpénzért, mint

részletfizetésre

le egyszerűbbtől a leghomabb kivitelig legjutányosabban

Ehrentreu és Fuchs
testvéreknél,
BUDAPEST,
VI., Teréz-körut 8.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Általános érdekü müvek.

Köszöntőkönyv gyermekek részére. Irta Bácsi József. Kötve 1.60 kor. **Budapest térképe.** A főváros tiz kerületével. 60 f. Ugyanaz nagyobb alaktban a főváros nevezetességeinek képeivel 1 kor. **Budapesti kirándulási térkép.** A főváros környékének tervrajza. **Budapest és környéke.** Utmutató a fővárosban és környékén. Összeállitotta Palóczy L. Kötve 1.60 korona **Magyarés német beszélgetések kézikönyve.** Irta Czanyuga József. 2.40 kor., kötve 3.60 kor. **Czigányjösné.** A kártyanuzás és kártyavetés kézikönyve 1 kor. **A felülmulhatatlan ezermester bövészkamrája** 60 fill. **Házi Kincstár.** Irta Hankó Vilmos. Tudnivalók a háztartás, egészségtan, s a mindennapi élet dolgaihoz. 2.40 kor., kötve 4 korona. **Képes budapesti szakácskönyv.** Irta Szt. Hilaire Józefa és mások. Kötve 4 kor., diszkötésben 4.80 korona. Ugyanaz német nyelven 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Kártyajátékok könyve.** Irta Parlaghy Kálmán, 2.80 kor., kötve 3.60 kor. **Legujabb levelező és házi titkár.** Irta Kassay Adolf. 2 kor., kötve 2.40 kor. kor., kötve 2.40 kor. **Kerékpáros káté.** Irta dr. Korchmáros Kálmán, 80 fill. **Német társalgási anyaggyüjtemény.** Irta Oldal J., 1.40 kor., kötve 2 korona. **Onszámitó** kötve 70 fill. **Pesti müvelt társalgó.** A társadalmi érintkezés minden szabályát magában foglalja. Illemszabályok, társasjátékok, komoly és szerelmi köteménynek, felköszöntések, emlékversek stb. Kötve 2.50 kor. **A baba-szakácsnő.** Irta Rantási Mariska. Kötve 40 fill. **A nemi viszonyokra gyakorolt befolyás.** Irta Schenk Lipót dr. A híres bécsi egyetemi tanár a születendő gyermekek nemének önkényes meghatározásáról szóló elméletét irta meg ebben a könyvben. Az általános érdekü könyv ára kor. **Virágnyelv.** Minden ismert virág jelentősége meg van irva ebben a könyvben, melyet szerkesztője a legjobb keleti forrásokból állitott össze. Ára szine kötésben 80 fillér. **Esküdtek és esküdtbirák törvénykönyve.** irta K. Nagy Sándor. 60 fillér. **Sakkjáték kézikönyve.** Maróczy Géza közreműködésével, irta Szemere Imre. 60 fill. A pénz előzetes beküldésénél a megrendelt müvek bérmentve szállittatnak. Négy koronánál nagyobb összegű megrendelést utánvétel is eszközlünk. Megrendelések **Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai)** könyvkereskedéséhez, **Budapest, VI., Andrássy-ut 21. szám** intézendők.

Feltünő ujdonság!

!! Önfelvevő grammofon részére !!

Minden grammofon-tulajdonos azonnal átviheti a hangot. A készülék a grammofonra egy perc alatt feltehető. Semmiféle előzetes változtatás a grammofonon.

Minden használt lemez azonnal és ujra használható.

— Legszebb karácsonyi ajándék! —

Főraktár:

Grünbaum & Brück
WIEN, I., Spiegelgasse 2.

Ára 36 korona 3 lemezzel. Kapható minden e szakmába vágó üzletben.

MAI és Tsa cs. és kir. udv. fényképészek müterme

ezentul csakis

Nagymező-utca 20. szám.

külön e célra berendezett saját házában,

a fővárosi Orfeummal szemben.

Remek gyermekfényképek.

Nagyitások

müvészi platin és aquarell kivitelben bármely kép után. — TELEFON. —

CIMBALMOK

Legujabb acélszerkezettel, 5 évi jótállással, legszebb hangzás, részletfizetésre is kaphatók. Saját gyárimanya harangok, u. m.: cimbalmok, hegedűk, harmonikák, furulyák, okkarinák, bögölyök stb. Kitünő magyar harsonák. Szép kitüntetés és ellenőrzés a munkáért. Négy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök meg.

Megyoróssy Gyula
magyar hangszeripar telepe
BUDAPEST, 256
VIII., Kerepesi-ut 71.

Használjon Kerpel-féle

Kézfinomitó

folyadékot, mely a kezet 3 nap alatt bársonysimává és hófehérré teszi. 1 üveg 90 fillér. Kerpel gyógytár, Budapest, V., Lipót-körut 28. 4 üveg ... de ésnél franco.

APENTA

a legjobb budai keserüviz.

Ajánlatos hosszabb használatra székrekedésnél, köszvénynél és elhizásnál.

Kapható gyógyszerészeknél, drogistáknál, ásványkereskedőknél stb.

Egyedüli képviselő: S. Ungar jr., Wien I.

Alapittatott 1875. Telefon 118.

WOLF JAKAB férfi-szabó

elsőrendü kész férfi- és fiuruha áruháza

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 22. szám

a Kereskedelmi Bank mellett.

Azon általános elismerés, melyben 27 év óta fennálló férfi-szabó cégem részesül, azon körülményre vezethető vissza, hogy cikkeimet a *legkitűnőbb gyapjukelmék és segédanyagok feldolgozásával, elegáns szabás szerint szolid árak mellett* szolgálom. Bátorkodom ennélfogva a tisztelt vevőközönség b. figyelmét alábbi cikkeimre tisztelettel felhivni:

Téli kabát, kék, fekete vagy szürke szinben, 26 koronától 100 koronáig.

Városi- és utazóbunda különlegességek, 70 koronától 300 koronáig.

Valódi dán bőrkabátok, 50 koronától 140 koronáig.

Gazdasági kabátok szőrme béléssel 36 kor.-tól 100 kor,-ig.

Sacco öltöny különféle szinben, 24 kor.-tól 70 kor.-ig.

Külön osztály mértékszerinti megrendeléseknek.

Valódi angol- és skót kelme különlegességek.

Mi eltérünk attól, hogy silány minőségü izléstelen, ugynevezett karácsonyi cikkekkel keljünk versenyre, ellenben tisztelt vevőinknek kizárólag jóminőségü női szöveteket ajánlunk mélyen leszállitott áron.

Kérjük, hogy fentebbiekről meggyőződést szerezni kegyeskedjék és bennünket szives látogatásával vételkötelezettség nélkül megtisztelni szíveskedjék.

Kitünő tisztelettel

Baumwald Testvérek

Budapest, Muzeum-körut 3. sz.

Vidéki mintarendeléseket kérjük még idejekorán.

PERKINS TAMÁS S.

Idlewoodban

a 17418. számu

„Inditó készülék villamos motorok számára“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágositással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő iroda Budapesten, (Royal szálloda B.)

BELFIELD REGINALD

Westminster-ben

a 13733. számu

„Berendezés egy tengelynek vagy szijkorongnak különféle sebességgel való hajtására és erre alkalmas elektromotor“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágositással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő-iroda

Budapesten, Royal-szálloda B).

Lamme Benjamin Garver

Pittsburgban

a 17212. számu

„Ujitások dynamogépeken“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát esetleg el is adja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágositással

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő-iroda

Budapesten, Royal-szálloda B).

Zenélő ingaórák

az óragyártás legujabb termékei. Ezen francia miniatür-ingaórák 60 cm. hosszuak, a szekrény egészen olyan, mint a rajz, természetes diófa, finoman fényezve, müvészies farsgváznyval, óraüzkint a legszebb indulókat és táncdarabokat játszsza. Ára szekrénynyel és csomagolással **csak 8 frt.** Ugyanezen óra zenemü nélkül, de ütőszerkezettel, fél- és egész órákat ütve, szekrénynyel és csomagolással **csak 6 frt.** — Ezen ingaórák nemcsak garantált pecnyi pontossággal járnak, hanem valóban fényes kiállításánál fogva gyönyörü, elegáns bútordarab is. Ébresztőóra csengetyűvel és éj el világitó mutatólappal 1·70 frt. Ébresztőóra zenével, csengetés helyett zenél, **6 frt** Nickel remontoir óra **3 frt.** Valódi ezüst remontoir óra, kétfedelü **frt 5.50.** Csak utánvét ellenében küldünk. Nem megfelelő áru visszavétetik, a pénz visszaküldetik, tehát nincs semmi rizikó. **Nagy képes árjegyzék órákról, láncokról, gyürükről stb. ingyen és bérmentve. Keresztény cég. (Alapittatott 1860.)**

Josef Spiering, Wien, I., Postgasse Nr. 2.

A világhirü Schöberl-ágy.

Éjjel ágy. Nappal szék.

Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy kézmozdnlattal a legtökéletesebb ruga nyos matracos ágyra változtatható át a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is, onnélfogva minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. **23 év óta** sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a tüdő szabad lélekzését előmozditja. **A Schöberl-ágy** ára a kivitel szerint 26, 36 frt és feljebb. Szétküldés a világ minden részébe **Schöberl Róbert** udvari szállitó, cs. és kir. szab. gyára által **Budapesten, Haris-bazár.** Árjegyzék kivánatra.

Lamme Benjamn Giarver és Mallett János Purington

Pittsburgban

a 17211. számu

„Ujitások villamos gépeken“

cimü magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyártása céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres; szabadalmát el is ádja vagy gyártási engedélyt ad. Érdeklődőknek szivesen szolgál bővebb felvilágositással:

Kelemen és Társa

szabadalmi ügyvivő-iroda

Budapesten, Royal-szálloda B).

OLCSÓ

és mégis ***legjobb minőség*** valódi ***angol*** és ***belföldi*** szövetekből készitett

férfi-, fiu- és gyermekruhákat

ajánlok nagy választékban szabott árakon.

1 télikabát	frt	13.—
Városi bunda	„	35.—
Utazóbunda	„	25.—
Ulszter	„	10.—
Gazdasági kabát prémbéléssel vagy anélkül	„	6.—

és feljebb.

Gyermek- és fiu-öltönyök legolcsóbb árakon.

Megrendelések mérték után olcsón és pontosan.

KELLER B. LIPÓT

Budapest, Károly-körut 10.

Nincs többé **székrekedés,** megszünteti az én Raktár: BÉCS, I., Habsburgergasse 1a. Prospektus ingyen. Próbaküldemény 12 drb bérmentve 3 K., utánvétel is. **Huss-kalácsom.**

Bármily évszakban, hosszabb használatra, otthon alkalmazható ivókuránál **páratlan gyógyhatásu** az

IGMÁNDI KESERŰ-VIZ

mint az anyagcserét hathatósan elősmozditó, **legegészségesebb, természetes oldó és hashajtó ásványviz. Makacs székrekedés, emésztéshiány, gyomorfölfuvódas, maj- és lépdaganat, sárgaság, aranyér, szivelhájasodás, elkövérodés és vérbőségnél** kitünőnek bizonyult. — Ize tisztán kesernyés, undort nem okozó. — Hatásos már mérsékelt adagban is. — Kapható gyógyszertárakban és ásványvizkereskedésekben, ugy a forrástulajdonos

SCHMIDTHAUER LAJOS gyógyszerésznél, Komáromban.

Raktár Budapesten: **EDELSHUTY L. cégnél.** — Kivitel Amerika és Angolországba. — **Üvegje 60 fillér.** — **Rendelhető legkevesebb 10 üveg utánvéttel.**

Védjétek lábaitokat

Láb közönséges talpak viseletének. Láb asbest-talpak viseletének.

Tyukszemek, bütykök, nedvesség, hideg ellen. Mindezen bajok, különösen a kellemetlen izzadás és talpégés ellenének **a Dr. Hégyes féle szab. asbest-talp viselése folytán. Páronként 60 fillér, 1 korona, 2 korona.** Prospektus és elismerő-iratok katonai hatóságoktól és a legmagasabb körökből ingyen. Jól berendezett raktár mindenféle asbestárukban. Szétküldés utánvét mellett. Hamisitások ellen óvakodjunk. Központ: **BÉCS, I., Dominikanerbastei 21.**

Kérjen csak:

BECHER FÉLE KARLSBADI ANGOL KESERŰ

LEGJOBB GYOMOR LIKŐR

Joh. Becher Liqueurfabrik Karlsbad

ALAPITTATOTT 1807

Tessék megkostolni azután itélkezni!

Raktár Budapesten: **Lobmayer J. F.** Károly-körut 18. Nagyszeben: **Winkler József.**

LONDON KARÁCSONYA

férfi-, fiu- és gyermekruhákban

látható az

Angol Királynál Budapesten

KLEIN és SCHWARCZ férfiszabók, IV., Károly-körut 16.

A karácsonyi ünnepek alkalmával kivételes karácsonyi árak.

!! Karácsonyi áraink !!

Hálóköntös	6	frttól feljebb
Télikabát	14	„ „
Vadászkabát	8	„ „
Gazdászkabát szőrmebéléssel	16	„ „
Kamgarn-öltöny	12	„ „
Ferencz József-öltöny	22	„ „

Specialitás fiu- és gyermekruhákban:

Tomy-öltöny rövid nadrággal	**8**	**frttól feljebb**
Angol fiu télikabát bibergallérral	**10**	„ „
Selyembársony-öltöny	**8**	„ „

Világrekord!

Egy rövid télikabát, Egy nadrág, Egy hálóköntös } **összesen 18 frt.**

Nagy karácsonyi vásár szőrmeárukban.

Gyümölcs-, főzelék és husconservákat,

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

„Első Kecskeméti Conservgyár“

Kecskemten.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A villamosság csodája

a legolcsóbb és legjobb **villamos zseblámpa a mellényzsebbe.** 3 elemmel (4 Volt). Kiürülés kivett lámpa mellett sem lehetséges. **Cc 6000-szer világit.** Egy nyomás a gombra elegendő erős izzófény előidézésére. Praktikus sportsmanek, katonatisztek, orvosok, mérnökök, vadászok stb. részére. — Ára elegáns kiállitásban 4 kor. 4 kor. 40 fill. beküldése mellett franco.

Rix Neuheiten-Vertrieb, Wien, II., Praterstrasse 16.

A macska kiállitás

irodája a királyi bérpalotában, Kigyó-tér 1. szám alatt naponta d. u. 2—5-ig tart hivatalos órát. Nevezési zárlat kedd, december hó 2. A kiállitás megnyitása 1902. december 4.

A szövetségi elöljáróság.

86225/1902. szám.

Faeladási hirdetmény.

A kolozsvári erdőigazgatóságához tartozó iszticsói, laposnyai és mocsári erdőgondnokságok lucz-, jegenyefenyő és bükkből álló 1904—1913. évi vágásainak fatömege tövön az erdőn, terület szerint előreláthatólag még ez év folyamán nyilvános árverés alá fog bocsáttatni. És pedig:

	fenyő	fenyő és bükk	bükk	
1. Az iszticsói völgyben	894·25,	—·—,	874·67	k. h.
2. A Szivod „	745·86,	675·79,	1440·24	„
3. A Sebes „	792·00,	228·61,	—·—	„
4. A Mestera „	481·59,	295·15,	414·10	„
5. A ciglei erdőrészben	692·99,	—·—.	24·91	„
Összesen:	3606·69,	1199.55,	2753·92	„

Érdeklődők felhivatnak, hogy még a kedvező időjárás felhasználásával az eladásra kerülő vágások minőségéről és fekvéséről maguknak tájékozást szerezzenek.

Budapest, 1902. évi november hóban.

M. kir. földmivelésügyi Minister.

E héten divatházunk áru osztályában előkelő ruhákra alkalmas fekete és szines szolid minőségű selymek, fekete és szines posztók, szőr- és divat-kelmék kerülnek rendkivüli leszállitott áron eladásra

Árvay János és Társa

csász. és kir. udvari selyem és divatáru szállitók

Bécsi-utca. *Alapittatott 1849.*

Segitsetek!!

Ki rajtam segit, magán segit!

Hogy munkásaimnak, a kik gyáramban alkalmazva vannak, állandó munkát biztosithassak, kénytelen vagyok sok sok ezer pár sajátkészitményü csizmamat és cipőimet saját előállitási árban eladni, hogy vevőkörömet minél jobban kiterjeszthessem.

Halina-csizma, térdig érő, köröskörül bagariabőrrel 5.—
Bagaria-csizma egy drbból, vizáthatlan, 3-szoros talppal 7.—
Vix borjubőr, fényes tisztitani való, kemény v. puha szárral 9.—
Oroszlakk csizma kemény vagy puha szárral 9.—
Fiucsizma 15—20 évesnek 4.50, 10—15 évesnek 2.20, 4—10 évesnek 2.—
Női halina-csizma, köröskörül bőrrel és flanellbéléssel 4.50
Az összes csizmák báránybőr-béléssel 1.50 frttal, cipő 60 krral több.
Uraknak posztó, köröskörül bagariabőrrel, igen vastag vizáthatlan talppal 3.20
Uraknak posztó, köröskörül oroszlakkal, igen vastag vizáthatlan talppal cugos v. füzős 3.80
Bagariabőr boritott cipő, vizáthatlan, dupla talppal 3.—
Vix borju, fényes, tisztitani való boritva vagy anélkül 3.50
Szalonlakk cugos v. füzős elegáns 3.80
Chevreaux cug. vagy füznivaló gavallléroknak 4.—
Fagyott lábaknak szarvasbőr 3.80
Alacsony posztó csizma, filtz- és bőrtalppal pincéreknek is igen ajánlatos 2.50
Valódi pétervári gummi galosni uraknak 1.80, nőknek 1.40 kemény talppal 20 krajcárral drágább.
Nőknek: Posztó, zerge-boritással v. füznivaló 3.—, erős lakk-boritás 3.30
Box cugos vagy füzős 3.50
Chevreaux cugos, füznivaló vagy gombos 3.60
Posztó zergebőr boritással, báránybéléssel 4.—
Posztó (schlinges) 2.20

Árjegyzék több 100 ábrával ingyen.

Agulár Dávid BUDAPEST VII. KER., Erzsébet-körut 6. sz.

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen lesznek teljesitve. Nem tetszőt visszaveszek, kicserélek vagy visszaadom a pénzt.

Nincs többé sérv!

10.000 korona jutalom

annak, ki az én módszerem alkalmazása mellett, sérvétől teljesen meg nem szabadul. — Legmagasabb kitüntetések, ezernyi köszönőiratok. Tessék ingyenbrosurát kérni. **Dr. Reimann**-tól, **Valkenberg 152. sz. Hollandia.** Miután külföld, levelek 25, levelezőlapok 10 fillérrel bérmentesitendők.

SANTAL EGGER

valódi keletindiai olajból készült és hatásban felülmulja a külföldi szereket, miért még a leghiresebb orvosok is ajánlják

SANTAL EGGER

Kipróbált magyar készitmény. Számos elismerő levél bizonyitja hogy biztosan és gyorsan meggyógyitja a fiatalság betegségeit

SANTAL EGGER

csak a törv. védett „tigrisfej“ védjegygyel valódi. Ára 3 kor. Vidékre 3 K. 40 fill. előleges beküldése után bérmentve küldi a „NÁDOR-GYÓGYSZERTÁR“ Budapest VI., Váci-körut 17.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

	frt		frt
1 összehajtható vaságy 3 drb kivehető matraccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	6.—
1 rouge paplan	1.80	1 tengerifű matrac	4.50
1 „ „ prima	2.80	1 afrique „	5.—
1 [illegible] paplan	3.40	1 lószőr „	12.—
1 satin „	3.80	1 ablak köper függöny	2.—
1 atlasz [illegible]	4.80	1 „ tunis „	1.50
1 selyem atlasz paplan	8.50	1 „ gyapju „	4.50
1 fodros selyem atl. papl.	12.50	2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—	2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 „ „ ágy „	1.80	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50	1 „ „ I.	5.80
1 gyapju „ „	5.50	1 ágyelőke I.	0.85
1 jó lópokróc	1.60	1 tapestry ágyelőke	1.50
1 téli pokróc	4.60	1 mtr. jó futószőnyeg	—.40
1 szép fali szőnyeg	7.50	1 „ „ mintás	—.75

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

A selmecbányai cipőgyár

legjobbnak elismert **téli cipői**

bevásárlására ajánlja Budapesti raktárait:

Főüzlet:

VII., Károly-körut 19.

Király-utca sarkán.

Fióküzletek:

IV., Kecskeméti-utca 8. VII., Kerepesi-ut 32. VIII., József-körut 73.

ÁRAK:

Férfi-cipők:

Jó és olcsó fajta cugos frt 3.50
Jó és olcsó fajta füzős „ 4.—
A legjobb fajta dupla talpu téli béléssel, füzős v. cugos „ 5.—
Vizmentes orosz lakk, téli béléssel, dupla talpu cugos vagy hegymászó „ 5.50
Posztóbetétes orosz lakk vizmentes „ 5.50
Lakk, füzős, elegáns „ 5.50
Amerikai boxbőr cugos v. füzős téli béléssel „ 5.50
Valódi chevreaux, minden kivitelben „ 6.—

Női-cipők:

Jó és olcsó fajta cugos frt 3.50
Jó és olcsó fajta füzős „ 3.50
A legjobb fajta füzős vagy gombos, téli béléssel „ 4.—
Vizmentes orosz lakk, füzős vagy gombos téli béléssel „ 4.50
Posztó orosz lakk, dupla talpu „ 4.—
Lakk, füzős vagy gombos „ 4.—
Amerikai boxbőr. füzős v. gombos, téli béléssel „ 4.50
Chevreaux, minden kivitelben „ 5.—

Oriási nagy választék **gyermek-cipőkben** a legolcsóbb árak mellett.

Vidéki megrendelések a főüzlet utján **pontosan** eszközöltetnek.

Meg nem felelő áruk készséggel kicseréltetnek.

Thiele egészségi teája

(1 csomag 1.75 K., 1 font 3 K., 3 font bérmentve.)

megszünteti a **kövérséget**, tisztitja a **vért**, rendessé teszi a **székelést**, a **fejet tisztává** és a **szájizt** kellemessé teszi. Prospektusokat ingyen küld

LUDWIG THIELE

drogista

Mannheim A.

Müller József

hangszergyártása

Schönbach (Csehország.)

Szállitója az osztrák államhivatalnok-szövetségnek, valamint katonai és civil-zenekaroknak. Az aussigi kézmű- és iparkiállitás birálóbizottságának tagja.

Kiállitásokon első dijjal kitüntetve.

Jótállás, visszavétel.

Árjegyzék ingyen.

Legalkalmasabb alkalmi ajàndék.

Gramophonok, lemezek.

METEOR és RECORD

phonograph (beszélő gépek) **a legjobbak, legolcsóbbak és legtökéletesebbek**, kapbatók:

Deutsch Gábornál

Bpest, Erzsébet-tér 7.

Kimeritő árjegyzék bérmentve. Előnyös fizetési feltételek.

Kitüntetve: Diszoklevéllel Diszkereszttel. és Párisban aranyéremmel.

Én Csillag Anna

a 185 ctm. hosszu óriási loreleyhajammal, ezt önmagam által feltalált hajkenőcsöm 14 hónapi használata után kaptam. Ez mint a legjobb szer a haj ápolására, a haj növésének előmozditására a fejbőr erősitésére elismertetett, elősegiti urainak az erőteljes teli szakálnövést és már rövid idei használat után ugy a hajnak mint a szakálnak természetes fényt és tömöttséget kölcsönöz és megóvja őket az időelőtti őszüléstől a legmagasabb korig.

Egy tégely ára 1 frt, 2 frt, 3 frt és 5 frt.

Postai szétküldés naponta az ár előre való beküldése vagy utánvét mellett az egész világba a gyárból, hová minden megbizás küldendő.

CSILLAG ANNA

Bécs, I., Graben 14. sz.

Berlin, Friedrichstr. 56.

90%-áig

a napi árfolyamértéknek **pénzelőlegek** sorsjegyekre és értékpapirokra. Máshol elzálogositott sorsjegyek kiváltatnak, azokra magasabb kölcsön adatik vagy a napi áron megvétetnek és csekély havi részletfizetés mellett visszaválthatók.

FLEISSIG SÁNDOR BANKHÁZ

Budapest, Erzsébet-körut 2. sz.

Párisi kiállitás: Arany érem:

FERNOLENDT

cipő-fénymáz, a világ legjobb fénymáza, gyorsan mélyfekete fényt ad és a bőr tartósságát fenntartja.

Alapittatott 1832-ben. Gyári raktár: Bécs, Schulerstrasse 21, Kapható mindenütt.

FISCHER SIMON és TÁRSAI

Magyarország legnagyobb selyemáruházában,

Budapest, Bècsi-utcza 7. sz. ès Deák Ferencz-utcza 12. sz.

OCCASIO eladásra kerülnek

selyem, bársony, plüss, függöny- és csipkekelmék.

Mindennemü maradékok bámulatos olcsó árakban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

BUTOROK

divánok, matracok, függőlámpák, ingaórák, legjutányosabb árban

részletfizetésre is

kaphatók

Náthán Ignácnál,

Budapest, VII., Erzsébet-körut 23.

TÓTH KÁLMÁN

** * Összes * * **

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes uj kiadása. Életrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRŐDI SÁNDOR.

Két remek diszkötésü kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomásu arczképével.

Rendkivül alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

Lampel Róbert-féle

(Wodianer F. és Fiai)

Cs. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21

Cs. és kir. udv. szállitók,

KOHN HEILMANN és FIAI

legnagyobb férfi- és gyermekruha-áruháza

az „Angol szabó"-hoz

Budapest, IV. Károly körut 12.

Legjobb bevásárlási forrás, minden tiszta gyapjuból a mi nem feslik és nem fakul. Minden darabon olcsó, szabott árak. Meg nem felelő áruért a pénzt visszaadjuk.

Dus választék csakis valódi szőrmével bélelt városi bundákban **40** frt
Utazó-bunda **35** frt
Vadászkabát **15** frt
Télikabát **18** frt
Téli-Ulster v. Raglan **16** frt
Téliöltöny **16** frt
Gyermekruha **4** frtésfeljebb

Fiók-üzlet (Központi városháza) Károly-körut 30.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórházi és magángyakorlati tapasztalatainál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyít **férfiaknál és nőknél** foglalkozási zavar nélkül mindennemü bármily régi keletü

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást**, hólyag- és vizelési bajokat, **bujakéros sebeket, syphilist**, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat**, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia)

meglepő **biztos eredménynyel gyorsan** a legujabb módon.

Rendelő-intézet Bpest, VII. **Károly-körut 5.**

(Dob-utca sarkán.)

I. em., bejárat a lépcsőházból

Rendel: Naponta délelőtti 10—4 és este 6—8 óráig.

Külön várótermek. Mérsékelt tiszteletdij. Levelekre kimeritően válaszol. Kivánatra gyógyszerről is gondoskodik.

A csoda górcső

amelyből a csikágói világkiállitáson több mint két és fél millió darabot adtak el, jelenleg nálam kapható

csak 2 kor. 40 fillérért

(előzetesen beküldött 2·60 kor.-ért bérmentve, utánvéttel 40 fillérel több Ezen csodagórcső előnye, hogy körülbelül **1000-sen nagyit** és porszemek, továbbá szemmel észrevehetetlen állatocskák e górcsövön nézve mintegy **cserebogár** nagyságuak. Nélkülözhetetlen a növény- és állattan tanitásánál és **régóhajtott háztartási eszköz** az élelmiszerek megvizsgálására, vajjon hamisitottak-e és a husneműek megvizsgálására, hogy trichinamentesek-e. A vizben élő infuzóriákat, a melyek puszta szemmel nem láthatók, a górcsövön át vigan uszkálni látjuk. A górcsőhöz egy **nagyito legycse rövidlátók ssámára** van mellékelve, a melynek segélyével a legkisebb irást is elolvashatják. Jobb górcső 2500 szoros □ nagyitás több tárgygyal és tárgyüveggel diszes szekrényben **csak** 5 k. — Utasitás mellékeltetik. Szétküldi **Schüller J. Bécs., II., Kurzbauergasse 4.**

Függetlenné teszi ön

magát a nyomdásztól betünyomókészülékem megvétele által.

Azzal mindenki azonnal nyomtathat: Név-vagy cimjegyeket, felhivásokat, körözvényeket, hivatalos idézéseket, boritékokat, gyülési meghivásokat stb. Több betüvel van ellátva mint a többi üzleti forgalomba hozott betünyomó készülékek és az ára minden hozzávalóval:

65 betüvel	70 kr.	253 betüv.	2.40 kr
90 „	85 „	354 „	3.— „
127 „	1.20 „	468 „	3.60 „
140 „	1.60 „	640 „	5.— „
211 „	2.— „	809 „	6.— „

Kérjen árjegyzéket

minden fajta bélyegzőről, lapszámozó és számozógépről, sablonról, plombafogóról, égetőbélyegzőről, dombornyomás bélyegzőről, dombornyomás sajtóról mindennemü kliséről, modern monogramm előnyomókról fehérnemü cakkokról; szolid kivitelben.

J. LEWINSON gyárak Bécsben, I., Adlergasse 15. (Telephon 12179). **és Odessában**, Oroszországban Kanatnaja 12.

Képviselők kerestetnek. Nem tetsző visszavétetik. **Árjegyzék ingyen.**

Heim féle

MEIDINGER KÁLYHÁK

A feltaláló Dr. MEIDINGER TANÁR ÁLTAL kizár. jogositott gyára.

CS. és KIR. UDVARI SZÁLLITÓ

HEIM H.

„Hestia"-kályhák

HEIM féle folytonégő-szabályozó-szellőző kályhák

TÖBB MINT 65.000 HASZNÁLATBAN.

Utánzatoktól óva intünk | MEIDINGER-OFEN H.HEIM | utalással az itt álló védjegyre

Folytonégő és kandallók

KÖZPONTI FŰTÉSEK

MINDEN RENDSZERBEN,

MINDEN TÜZELŐ ANYAGNAK FÜSTMENTES TÜZELÉSSEL.

EGY KANDALLÓ TÖBB HELYISÉGET FÜGGETLENÜL BEFŰTHET.

Szellőztetési berendezések,

MINDENNEMŰ SZÁRÍTÓ BERENDEZÉSEK.

NÖVÉNYHÁZI FŰTÉSEK.

Legjobb referencziák. — Prospetusok és költségvetések ingyen és bérmentve.

BUDAPEST, THONETUDVAR

EREDETIBEN KAPHATÓK CSAK IS GYÁRUNKBAN VAGY FIÓKJAINKBAN.

BÉCS, OBER-DÖBLING. BÉCS, I. KOHLMARKT 7. PRÁGA, HYBERNERG. 7.

HOLLANDI

életbiztositó részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST,

VIII., Kerepesi-ut 1,

(A nemzeti szinhaz bérházában.)

Igazgató: **TOLNAY LAJOS.**
Vezértitk. **STIGNITZ IMRE.**

1900. év végeig

215 millió korona

biztositás köttetett

A társaság mindennemü biztositást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, u. m.: tőkebiztositást, tulélés és halálesetre szóló, valamint özvegyi nyugdijbiztositást, azonnal kezdődő és elhalasztott életjáradékokat, kiházasitási biztositásokat gyermekek részére stb. Bővebb felvilágositással szolgál a magyarországi vezérképviselőség Budapesten, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat

a magyar általános hitelbank ad.

Kivonat a dijtáblázatokból

A tőke elhalálozás alkalmával fizetendő								A tőke 20 év után vagy időelőtt elhalálozás alkalmával azonnal fizetendő					
Dijtétel 1000 korona után													
Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.		Kor.	
25	1.80	34	2.30	43	3.16	52	4.66	25	4.11	34	4.22	43	4.56
26	1.84	35	2.38	44	3.30	53	4.88	26	4.12	35	4.24	44	4.61
27	1.88	36	2.46	45	3.44	54	5.12	27	4.13	36	4.27	45	4.67
28	1.93	37	2.54	46	3.59	55	5.37	28	4.14	37	4.30	46	4.76
29	1.98	38	2.63	47	3.73	56	5.64	29	4.15	38	4.33	47	4.84
30	2.03	39	2.72	48	3.91	57	5.93	30	4.16	39	4.36	48	4.99
31	2.09	40	2.82	49	4.08	58	6.24	31	4.17	40	4.39	49	5.02
32	2.16	41	2.94	50	4.26	59	6.57	32	4.18	41	4.45	50	5.10
33	2.23	42	3.04	51	4.45	60	6.97	33	4.20	42	4.50		

Legszebb könyvtárt berendezek,

havi 2—3 korona részletfizetésre:

Szépirodalom, szakmüvek bel- és külföldről, díszművek is, karácsonyi és ujévi ajándékokra. Cim: **Kelemen Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15.** levelezőlap elegendő. (Vidékről válaszbélyeg melléklendő.)

Szenzációs ujdonság

az általam föltalált

cipő öntisztitó-gép

melylyel mindenki anélkül, hogy hajolnia kellene, Guzi-kenőccsel bekenve, kétszeri forgatás által cipőit fényesre tisztithatja. Világhirü találmányom a törv. védett Guzi-kenőcs, melylyel ha a cipő felső bőrét bekeni, ezennel **1 évi irásbeli jótállást vállalok** és időelőtti elszakadás esetén **ingyen megcsinálom. FENOMENALIS TALÁLMÁNYOM A CIPŐ-SÁMFA**, mely hozzájárul, hogy a cipő az egyévet kibirja, miután a cipőt, ha nedves állapotban levetjük, a bőr összeráncosodását kizárja.

Minden nálam vásárolt cipőhöz találmányaim közül tetszés szerint kettőt teljesen ingyen mellékelek. Mindenkinek, hogy meggyőződést szerezhessen világhirü Guzi-kenőcsöm jóságáról, ki cimét velem közli, 1 tégely Guzi-kenőcsöt és több ábrával ellátott árjegyzékem küldöm ingyen és bérmentve. Mértéknek a legbiztosabb, ha harisnyában egy papirlapra állva a lábtalp körvonalát lerajzoljuk. Meg nem felelő cipőért ezennel kötelezem magam a pénzt minden levonás nélkül visszaadni. A teljes postaköltség csupán 80 krajcár.

Férfi vixbőrü sima erős cipő	3.—
Elegáns gavallér vix füzős	3.20
Oroszlakk, cugos v. füzős cipő bőrszárral	4.—
Elegáns szalon-lakk, füzős cipő	4.—
Bagaria-csizma egy darabból halhólyaggal teljesen vizmentesitve, háromszoros talppal, 3 évi jótállással	7.50
Ugyanaz borjubőrbe, nyelves	8.50
Halina-csizma, térdig érő, egész magas bőrboritással, halhólyaggal vizmentesen	5.—
Párisi divat, feltünő elegáns box v. sevró füzős gavalércipő	4.50
Elegáns barna, bagaria cipő	3.50
Egyéves önkéntesi csizma, elegáns, fényesre tisztitható	10.—
Női zergebőr, cugos v. füzős cipő, erős	3.—
Elegáns szalon-lakk, füzős v. gombos	3.50
Párisi divat, feltünő elegáns box vagy sevró, füzős v. gombos	4.—
Oroszlakk füzős v, cugos, bőrszárral	3.50

Főüzlet:

Agulár Ignácz

Budapest, Kerepesi-ut 30.

a Rókus-kórház templomával szemben Fiókűzlet Király-u. 6.

Gummi

és halhólyag, valódi francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban! Orvosilag ajánlva, feltétlen biztos és ártalmatian!! Árak koronaértékben! Tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Ered. amerikai ujdonság! „Newerrip". Felülmulhatatlan! Ruganyos! Elvitázhatatlanul a jelenkor legjobb óvszere!!!

Diana-öv (havi kötszer) 8—11 korona. Dusan felszerelt raktár: **Irrigatorok, fecskendők, suspensoriumokban** stb. Női óvszer: **„Pessarium oclusivum"** Menzinga tanár szerint orvosi rendeletre adatik ki. Ára 3—5 korona.

Uj! **„Auto Vaginal Spray"! a** legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.— **Uj!**

Figyelemreméltó!!! Legujabb cs. és kir. szabad. Keleti-féle sérvkötő pneumatikus gummi- vagy glycerin töltéssel.

Legujabb képes árjegyzéket, zárt boritékban, titoktartás mellett küld:

KELETI J. orvos-sebészi mü- és kötszergyár. Alapitva 1878.

Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

!!!FELHIVÁS!!!

BUTOR-

raktáromon készletben levő összes asztalos- és kárpitozott butorokat **átköltözés** miatt **minden elfogadható áron eladom!**

Dósa Kálmán

Budapest, Erzsébet-tér 18., sas-utca sarok.